

Plenum

Tisdag 19.4.2016 kl. 13.58—19.26

3. Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2017—2020

Statsrådets redogörelse SRR 3/2016 rd

Remissdebatt

Talman Maria Lohela: Ärende 3 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till finansutskottet, som de övriga utskotten kan lämna utlåtande till senast 13.5.2016.

Efter finansminister Alexander Stubbs presentationsanförande följer en snabbdebatt i fråga om de anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand och där gruppanförandena får vara högst 7 minuter långa. Övriga anföranden som ledamöterna har anmält sig för i förväg förs i gruppanförandeordning och de får vara högst 5 minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa.

Debatt

14.01 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! "Julkisen talouden suunnitelma" maistuu varmaan nimenä melko paperiselta. Kyseessä on kuitenkin hallituksen oikeastaan merkittävin julkisen taloudenhoidon työkalu. Kotoisemmin kutsumme sitä kehyspäättökseksi, jolla asetetaan kehykset yhteisten varojen keräämiselle ja käytölle seuraaville vuosille. Käsittelyssämme on siis merkittävä kokonaisuus, jossa on hahmoteltu hallituksen suunnitelma loppukauden taloudenpidosta. Keskityn esittelypuheenvuorossani kolmeen isompaan kokonaisuuteen, jotka ovat 1) talouskehityksen näkymät ja valtiovarainministeriön tuore talousennuste, 2) hallituksen talouspolitiikan iso kuva ja 3) kehyspäättöksen päälinjat.

Arvoisa puhemies! Synkkien talousaikojen keskellä on vaikea säilyttää optimismia ja uskoa tulevaisuuteen. Yhteisten varojen hoidossa on ennen kaikkea oltava realistinen. Ripaus optimismia ei julkisessa keskustelussa olisi kuitenkaan haitaksi positiivisen taloudellisen kierteen aikaansaamisessa. Talous on hyvin pitkälle myös psykologiaa.

Valtiovarainministeriön uusinta ennustetta voi pitää huolestuttavana. Se antaa pitkälle tulevaisuuteen näkymän vain hyvin heikosta, 1—1,5 prosentin luokkaa olevasta, talouskasvusta. Väestön vanheneminen ja rakenteellinen työttömyys heikentävät kasvun mahdollisuuksia. Kun suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa on 90-luvun laman jälkeen paranneltu, ovat tekemämme parannukset rakentuneet keskimäärin noin 3—4 prosentin vuotuiselle talouskasvulle. Prosentin kasvuennuste on kaukana tästä tasosta.

Silti on pakko tuntee helpotusta siitä, että Suomi on pystynyt murtautumaan irti pitkään jatkuneen taantuman ikeestä. Mennyt vuosi oli ensimmäinen positiivisen talouskehityksen vuosi kolmen talouttamme supistaneen vuoden jälkeen. Eli viime vuonna meillä oli ka-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

svua noin 0,5 prosenttia, ja kuluvan vuoden kasvuksi ennustetaan noin 0,9:ää prosenttia. Näin varovainen kasvu ei vielä kesää tee, mutta suunta on vihdoinkin oikea.

Talousskasvun elpymisen myötä työllisten lukumäärä kääntyy ennusteen mukaan tänä vuonna 0,3 prosentin kasvuun. Työllisyys kohenee koko ennustejakson ajan, ja vuoteen 2018 mennessä työttömyysaste alenee 8,7 prosenttiin viime vuoden 9,4 prosentista.

Även om tillväxten äntligen börjat spira efter tre år av recession har vi trots allt inte ännu kommit ut på det torra. Nu krävs målmedveten sanering av ekonomin. Regeringen bör på alla sätt stärka sysselsättningen och de spirande tillväxtpotentialerna, framför allt med hjälp av strukturella reformer och regeringens arbetslinje.

Eli kehitys kertoo siitä, että olemme tehneet monta asiaa oikein, mutta vielä on paljon tehtävää jäljellä. Nyt on vain jatkettava työtä ja pyrittävä vahvistamaan työllisyyttä ja orastavia talouden kasvun mahdollisuuksia erityisesti rakenteellisten uudistusten ja hallituksen työlinjan kautta.

Arvoisa puhemies! Kehyspäättös on osoitus siitä, että hallitus pitää kiinni hallitusohjelmassa sovitusta talouspolitiikan suuresta linjasta. Se on osoitus yrityksille siitä, että tämän hallituksen talous- ja veropolitiikka on ennustettavaa ja johdonmukaista. Yritykset uskaltautuvat työllistää ja kasvaa, kun ne voivat luottaa suunnitelmien pitävyyteen. Kehyspäättös on osoitus myös kansainvälisille sijoittajille ja luottoluokittajille siitä, että me Suomessa pidämme kiinni sovitusta, vaikka se edellyttäisi myös epäsuosittuja ja vaikeitakin ratkaisuja: Suomeen voi luottaa, meihin voi sijoittaa ja investoida. Se on osoitus komissiolle, että Suomi ei ole Kreikan tiellä: emme anna maamme ajautua hitaan näivettymisen polulle, vaan olemme valmiita talkoisiin. Ennen kaikkea kehyspäättös on osoitus meille kaikille suomalaisille siitä, että Suomi ei enää ole kuin ajopuu — ajelehtimassa huonommasta talousennusteesta vielä surkeampaan. Maassa on nyt hallitus, joka kykenee tekemään päätöksiä, joilla voimme ottaa ohjat omiin käsiimme ja nostaa Suomen paremman talouskehityksen uralle, eli me teemme päätöksiä.

Hallitus pitää kiinni hallitusohjelmassa sovitusta 4 miljardin euron menosopeutuksesta vuoden 2019 tasolla. Tämä tarkoittaa, että teemme päätöksiä, joilla julkisen talouden menoja pysyvästi vähennetään 4 miljardin euron edestä. Tässä kehysriihessä tavoitteessa pysyminen vaatii hallitukselta 370 miljoonan euron edestä uusia säästöpäätöksiä. Miksi hallitus sitten niin kiivaasti puolustaa jotakin lukua? Miksi olemme sitoutuneet näihin numeroihin? Siksi, että konkreettisesti hallitusohjelmassa asetetussa suunnitelmassa pysyminen mahdollistaa velkaantumisen taittamisen laskuun. Se tarkoittaa, että sitoudumme tekemään ne ratkaisut, joilla hillitsemme lapsillemme kertyvää velkataakkaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikka rakentuu työlinjan ympärille. Julkisen talouden sopeutus on tärkeää lyhyellä aikavälillä. Kuitenkin pitkässä juoksussa talouden suuren kuvan ratkaisee se, miten hyvin hallitus onnistuu asettamassaan tavoitteessa 110 000 uudesta työllisestä. Siksi hallitus on erittäin sitoutunut tämän tavoitteen saavuttamiseen. Valtiovarainministeriön arvion mukaan hallitus on nyt tehdyillä ratkaisuilla hiekan yli puolessavälissä tätä asetettua tavoitetta. Tämä edellyttää yhteiskuntasopimuksen ja palkkaratkaisun syntymistä. Kehysriihen yhteydessä tehdyillä työllisyysratkaisuilla työttömyysturvan vastikkeellisuutta vahvistetaan, työn vastaanottovelvollisuutta tiukennetaan ja te-toimistojen palveluprosessia uudistetaan. Työttömyysetuuksien käyttötarkoitusta laa-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

jennetaan liikkuvuusavustuksen, starttirahan ja palkkatuen rahoittamiseen ja starttirahan käyttömahdollisuuksia laajennetaan.

Ärade talman! Finland behöver nu ett stort antal större och mindre gärningar som driver sysselsättningsmålet i rätt riktning. Sysselsättningen spelar en avgörande roll för hela den offentliga ekonomins utveckling.

Eli nämä ovat kaikki tärkeitä askelia kohti isoa tavoitetta, eikä niiden merkittävyyttä osana kokonaisuutta pidä väheksyä. On totta, että mikään yksittäinen ratkaisu ei voi kattaa koko tavoitetta, mutta jokainen askel kohti sitä on merkityksellinen. Suomi tarvitsee nyt lukuisia isompia ja pienempiä tekoja, jotka vievät tavoitetta oikeaan suuntaan.

Kukaan ei kiistä, etteikö työllisyystavoite olisi asetettu korkealle. Hallituksen on haastettava itseään ihan jokainen päivä. Yksityiskohdistakaan ei ole varaa tinkiä. Kunnianhimon taso on pidettävä jokaisen yksittäisen uudistuksen osalta mahdollisimman korkealla. Hallituksella on vielä kolme vuotta aikaa tehdä työtä työllisyystavoitteen eteen. Olemme jo sopineet, että ensi syksyn budjettiriiheen tuomme paketin uusia työllisyyttä vahvistavia toimenpiteitä. Lisäksi työtä etsivät ja uudet työpaikat on saatava kohtaamaan nykyistä tehokkaammin, ja tähän myös viime viikolla uutisoidut ratkaisut tähtäävät. Te-toimistoissa on joka vuosi haettavissa noin 500 000 uutta työpaikkaa. Nämä työpaikat on saatava täyttymään nykyistä nopeammin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä muutama sana kehyspäättöksen yksityiskohdista. Päätös siis sisältää uusia säästöjä 370 miljoonan euron edestä. Säästöt ovat vuosi vuodelta vaikeampia, kun helpoista menokohteista on säästetty ja verojakin on jo korotettu tappiin saakka.

Säästökokonaisuudesta kohdistuu kuntatalouteen 130 miljoonaa euroa, ja näillä näkymin kuntatalous on jäämässä ainakin 130 miljoonan euron päähän tasapainotustavoitteestaan kunnanvaltuustojen tekemien ratkaisujen seurauksena. Maan hallitus on kuitenkin aina kokonaisvastuussa julkisen talouden kokonaisuuden kehityksestä. Siksi teemme ensi keväänä kuntataloutta tasapainottavat korvaavat ratkaisut esimerkiksi säätämällä sosiaali- ja terveyspalveluihin vähimmäismaksurajat, tekemällä muita julkisen talouden menoleikkauksia ja korottamalla kuntien perimien kiinteistöverojen alarajaa — tämä siis, jos kunnat eivät onnistu 130 miljoonan euron tavoitteessaan.

Alkuperäisistä hallitusohjelmassa sovitusta 4 miljardin euron säästöistä eniten vajaaksi on jäänyt indeksiin sidottujen menojen leikkaus. Koska hintakehitys on ollut ennakoitua huomattavasti alhaisempaa, ei indeksisäästöjä ole syntynyt. Tästä syystä hallitus kohdistaa indeksiin sidottuihin menoihin samansuuruisen, 195 miljoonan euron uuden leikkauksen. Tämä tarkoittaa 0,85 prosentin tasasuuruista vähennystä indeksiin sidottuihin etuuksiin ja menoihin. Koulutukseen suunnattujen indeksiin sidottujen menojen osalta nämä leikkaukset kompensoidaan täysimääräisinä, sillä koulutukseen ei enää kohdisteta uusia säästöjä. (Eduskunnasta: Ei pidä paikkaansa!) Lisäksi uusia säästöjä on kohdistettu perusväylänpitoon 35 miljoonan euron edestä, sairauspäivärahaan 22 miljoonan euron edestä ja kehitysapuun 25 miljoonan euron edestä.

Hallitus on aiemmin tehnyt päätöksen makeisten ja jäätelön valmisteverosta luopumisesta siihen liittyvien valtiontukiongelmien vuoksi. Päätöksen verotuloja vähentävän vaikutuksen kattamiseksi hallitus päätti liikenteen polttonesteiden verojen korotuksesta. 100 miljoonan euron veronkorotus tarkoittaa bensapumpulla noin 2 sentin hintakorotusta litraa

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

kohden, ja keskimääräiselle henkilöautoilijalle tämä tarkoittaa noin 30—35 euron lisämeno-a vuodessa. (Eduskunnasta: Kiitos, Timo Soini!) Kokonaisveroastetta päätös ei kuitenkaan kiristä. Ja mikä tärkeintä, työhön ja yrittäjyyteen kohdistuvia veroja hallitus on päättänyt suojata korotuksilta, sillä näiden verojen korottaminen olisi talouskasvulle ja työllisyyskehitykselle kaikkein haitallisinta.

Arvoisa puhemies! Kehyspätös sisältää välttämättömien leikkausten ohella myös paljon positiivista. Hallitus toteuttaa vuosina 2017—2018 yhteensä noin 105 miljoonan euron panostukset muun muassa digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistamiseksi sekä nuorten tutkijoiden tieteen tekemisen edistämiseksi. Olen tästä panostuksesta erityisen iloinen, sillä sijoitus koulutukseen ja tutkimukseen kantaa hedelmää pitkälle tulevaisuuteen muun muassa tuottavuuden kasvun muodossa. Osaamispanostuksia ovat myös päätökset genomikeskuksen ja syöpäkeskuksen perustamisesta. Näihin kohdennetaan vuosina 2017—2019 yhteensä 17 miljoonaa euroa.

Kaikkein pienituloisimpien eläkkeensaajien takuueläkettä korotetaan noin 8 eurolla kuukaudessa eläkeläistä kohden vuodesta 2018 lähtien. Edellinen korotus takuueläkkeeseen tehtiin tämän vuoden alussa.

Suomalaista ruoantuotantoa ja maanviljelijöiden tilannetta pyritään edesauttamaan yhteensä 34 miljoonan euron suuruisella kertaluontoisella lisäpanostuksella vuosien 2017—2018 aikana.

Sisäiseen turvallisuuteen tehdään satsauksia paitsi vankilaverkon myös suojelupoliisin ja poliisin määrärahoja korottamalla.

Teollisuuden kilpailukykyä ja vientimahdollisuuksia tuetaan päästökaupan epäsuoria kustannuksia kompensoimalla.

Lisäksi hallitus käynnistää ison työllisyyttä ja kasvua tukevan väyläinvestointipaketin, jossa on panostuksia sekä teollisuudelle tärkeisiin kohteisiin että raidejoukkoliikenteen kehittämiseen. Hallitus on sitoutunut sekä pääkaupunkiseudun Raide-Jokerin että Tampereen ratikan rakentamiseen. Lisäksi Turun tunnin juna -hankkeen suunnitelma käynnistyy. Näiden hankkeiden myötä käynnistyy myös runsaasti uutta asuntotuotantoa kaupunkialueille. Väyläpakettiin kuuluvat myös erityisesti metsäteollisuudelle tärkeä Luumäki—Imatra-ratahanke. Samoin Lahden eteläinen ohikulkutie saa paketista panostuksen. Lisäksi käynnistetään hankkeet vt 4, Kemi—Oulu, sekä vt 5, Mikkeli—Juva.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi: Uskon, että tällä kehyspäätöksellä Suomi ottaa taas pieniä ja isoja askelia oikeaan suuntaan. Kuten alussa totesin, vielä jää hallitukselle paljon tehtävääkin tuleville kolmelle vuodelle.

Det viktigaste med detta rambeslut är trots allt att förstärka vårt förtroende för att vi genom att hålla oss till den planerade linjen och genom att fatta beslut i stället för att bara klaga kan skapa en bättre framtid.

Eli tämän kehyspäätöksen tärkein merkitys on kuitenkin valaa uskoa siihen, että pysymällä suunnitellulla uralla ja tekemällä päätöksiä pelkän voivottelun sijaan tulevaisuudesta on mahdollista luoda nykyistä parempi. Hallituksella on päätöksentekokykyä, jolla pysymme talous- ja työllisyyskehitykselle asetetuissa tavoitteissa. Suomi kulkee nyt eteenpäin. Vielä edessäkin olevat vaikeudet ovat voitettavissa, koska tahtoa, tavoitteita, rohkeutta ja ratkaisukykyä tältä hallitukselta löytyy.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi ryhmäpuheenvuorokierros. Sen aloittaa keskustan eduskuntaryhmä, edustaja Katainen.

14.16 Elsi Katainen kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomi oli noin vuosi sitten monin tavoin kuilun partaalla. Taloutemme oli syöksykierteessä, vain työttömyys ja velka kasvoivat. Päätöksenteko oli halvaantunut. Eduskuntavaaleissa ihmiset äänestivät muutoksen puolesta. Hallitusneuvotteluissa sovittiin ohjelmasta, jolla uudistetaan yhteiskuntaa, parannetaan työllisyyttä, turvataan palvelut ja lopetetaan velaksi eläminen. Vaaleista on nyt vuosi. Hallitus on kyennyt tekemään ratkaisuja, ihmiset voivat luottaa siihen, että maata johdetaan ja asiat ovat hallinnassa siitä huolimatta, että samaan aikaan joudumme ratkaisemaan esimerkiksi hankalaa pakolaisongelmaa.

Moni on huolissaan tulevaisuudestaan. Huolet on kuultava, ja ratkaisusta on keskusteltava avoimesti. Jos parempia keinoja löytyy, niitä voidaan vaihtaa, mutta tavoitteista pidetään kiinni.

Arvoisa puhemies! Meillä on edelleen ongelmia ratkaistavana. Kevään ratkaisujen jälkeen voi kuitenkin sanoa, että käänne on vihdoin mahdollinen. Myös valtiovarainministeriön viime viikolla julkistaman ennusteen uutinen oli, että talouden etumerkki on vaihtunut miinukselta plussan puolelle. Pahin on ohitse, ja meidän on nyt vahvistettava ihmisten uskoa tulevaisuuteen. Tärkeintä on saada lisää työpaikkoja ja sitä kautta työttömille töitä. Siitä ratkaisussa on kyse. 110 000 työpaikan tavoitteesta tällä vaalikaudella pidetään edelleen kiinni. (Pia Viitasen välihuuto)

Olemme jo pystyneet lisäämään luottamusta Suomen talouteen. Sitä on vahvistanut yhteiskuntasopimuksessa saatu neuvottelutulos, se on nyt vain vietävä liittojen neuvotteluissa laajasti työehtosopimuksiin. Yhteiskuntasopimus on palkansaajille poikkeuksellinen. Oli myönteistä, että SDP muutti linjaansa ja ryhtyi tukemaan ratkaisun aikaansaamista. (Eero Heinäluoman välihuuto) Saman talouden tilannekuvan jakaminen tässä salissa on edelleenkin välttämätöntä. Elinkeinoelämältä odotetaan työpaikkoja Suomeen mutta myös kohtuullisuutta. Emme tarvitse enää uutisia suuryritysten johdon palkkojen ja bonusten paisumisesta.

Arvoisa puhemies! Osana yhteiskuntasopimusta edistetään tuntuvasti paikallista sopimista työpaikoilla. Myös järjestäytymättömät yritykset saavat mahdollisuuden sopimiseen. Se luo paremmat edellytykset toimia hankalissa tilanteissa niin, että työpaikat voidaan turvata eikä irtisanomisiin ajauduta. Hallituksen yrittäjäys- ja työllisyyspaketit täydentävät yhteiskuntasopimusta ja luovat näin lisää edellytyksiä maamme uudelle nousulle. Työllistävien pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytyksiä parannetaan. Niiden rahoituksen saamista tuetaan, yrittämistä ja työntekoa hankaloittavaa byrokratiaa puretaan edelleen. Työllistymisen ja työllistämisen kynnystä madalletaan. Nyt toteutetaan esimerkiksi yrittäjävähennys, helpotetaan ensimmäisen työntekijän palkkaamista ja mahdollistetaan työttömyysetuuden käyttäminen uutena starttirahana, kun työtön ryhtyy yrittäjäksi. Työllistävää luonnonvara- ja biotaloutta on edistettävä määrätietoisesti, se on kuitenkin lupaavimpia aloja luoda työpaikkoja koko Suomeen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on myös päättänyt koko Suomeen kohdistuvista liikennehankkeista. Teitä, ratoja ja muita väyliä laitetaan kuntoon lähes miljardilla eurolla. Perustienpitoon osoitetaan rahaa, ja alempiasteisia teitä korjataan. Näin parannetaan edellytyksiä työpaikoille, työllistävien yritysten toiminnalle ja ihmisten liikkumiselle myös maaseudulla. (Jukka Gustafssonin välihuuto)

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Uusiin investointeihin osoitetaan noin 800 miljoonaa euroa tällä vaalikaudella. Joitain hankkeita voidaan aloittaa lähes välittömästi. Aiemmin investointeja pystyttiin tekemään useilla miljardeilla euroilla. Nyt kehykset ja EU:n alijäämä sääntö estävät tämän. Keskusta katsoo, että tulevaisuudessa väyläinvestoinnit on pystyttävä moninkertaistamaan. Noiden rajoitteiden vuoksi ja pelkällä budjettirahalla siinä ei onnistuta.

Kasvun ja työpaikkojen luomiseksi tarvitsemme kokonaan uusia ratkaisuja. Siksi liikenne- ja viestintäministerin esittämän valtion kokonaan omistaman yhtiön perustaminen on selvitettävä huolella ja ilman pelottelua. On myönteistä, että hallitus on sopinut selvityksen tekemisestä.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus viedään maaliin. Kyse on vaalikauden isoimmasta ratkaisusta ja suurimmasta palvelujen ja hallinnon uudistuksesta Suomessa vuosikymmeniin. Tärkeintä on turvata ihmisten palvelut lähellä koteja koko maassa. Yhtä lailla uudistusta tarvitaan taloutemme kuntoonlaittamiseksi. Tulevaisuudessa yritykset ja järjestöt täydentävät sosiaali- ja terveyspalveluja, ihmisillä on laajempi valinnanvapaus hoidossa ja hoivassa. Uudistuksen toteuttamisessa tarvitaan yhteistyötä, etenkin maakunnissa. Myös työntekijät on otettava mukaan heti alusta alkaen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ammattilaisia on kuultava, jotta parhaat käytännöt saadaan leviämään.

Samalla tehdään maakuntauudistus, joka mahdollistaa tulevaisuuden kestäväan aluepolitiikan. Maakunnan elinvoima on sen asukkaiden omilla käsillä, uudistuksella vahvistetaan ihmisten omatoimisuutta.

Arvoisa puhemies! Hallitusneuvotteluissa sovittiin 4 miljardin euron säästöistä tälle vaalikaudelle, jotta velaksi eläminen aikanaan loppuu. Nämä hankalat ratkaisut on nyt tehty. Päätökset ovat kipeitä, ja on ymmärrettävää, että niitä on myös arvosteltu. Mitä kovempaa maata jalkojemme alla on, sitä kestävämmän voimme kuitenkin pitää huolta yhteiskuntamme heikoimmassa asemassa olevista. Lohdullista on ollut, että myös joitain parannuksia on pystytty tekemään: esimerkiksi pienituloisimpien takuueläkettä korotetaan, lasten ja perheiden palveluja uudistetaan, omaishoitoa kehitetään ja nuorten työttömyyttä ja syrjäytymistä torjutaan (Pia Viitasen välihuuto) ja myöskin suurituloisimpien verotusta kiristetään.

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä antaa tukensa sovituille valtiontalouden kehyksille ja julkisen talouden suunnitelmalle vuosille 2017–2020. Suomi on laitettava kuntoon.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavaksi perussuomalaisten eduskuntaryhmä, edustaja Turunen. — Ja tässä välissä, kun odotetaan seuraavaa puhujaa, olisi hyvä myös siirtää nämä muut keskustelut tuonne salin ulkopuolelle, niin että kuullaan sitä, joka kulloinkin täällä edessä on äänessä.

14.24 Kaj Turunen ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maamme taloudellinen tilanne on vaikea. Kuten hyvin tiedämme, takana on kolme taantumavuotta ja myös viime vuonna kansantaloutemme kasvu jäi vain 0,5 prosenttiin. Samaan aikaan, kun muissa Euroopan maissa talous on nousussa, Suomessa emme ole päässeet kasvu-uralle. Teollisuuden rakennemuutos on asettanut yhteiskunnallemme haasteen, johon edelliset hallitukset eivät ole kyenneet vastaamaan. Kun menoja ei ole sopeutettu laskeneisiin tuloihin, julkisen sektorin velka on kasvanut nopeasti. Kriisivuoden 2008 jälkeen tarpeellisia sopeutustoimia ei tehty ajoissa vaan ne joudutaan tekemään valitettavasti nyt. (Eero Heinäluo-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

man välihuuto) Vaikka sopeuttamistoimet ovat vaikeita, ne ovat kuitenkin välttämättömiä. Perussuomalaisten mielestä ei ole oikein, että nykyinen sukupolvi jättää tuleville sukupolville perinnöksi velat ja köyhyyden.

Heikkoa taloudellista tilannetta on yritetty edellisillä hallituskausilla hoitaa suhdannekriisinä. Tämä lähestymistapa on kuitenkin ollut väärä. Monet maamme taloutta vaivavista ongelmista ovat nimenomaan rakenteellisia. Työllisyysasteemme on useita prosentteja alhaisempi kuin muissa Pohjoismaissa, ja omalta osaltaan kilpailukykyämme on heikentänyt euroalueen jäsenyys. Hallituksemme on edeltäjistään poiketen analysoinut tilanteen ja pyrkii puuttumaan ongelmien taustalla vaikuttaviin syihin. Tästä syystä hallituksen talouspolitiikan ydinalueet ovat kilpailukyky, työllisyys ja julkinen palvelutuotanto.

Sosiaali- ja terveydenhuolto muodostaa merkittävän osan julkisen sektorin menoista. Edellisellä hallituskaudella kesken jäänyt sote-uudistus viedään tällä hallituskaudella vihdoin maaliin. Työllisyyttä ja kilpailukykyä pyritään kasvattamaan monin keinoin. Tässä yhteiskuntasopimus on avainasemassa ja työmarkkinajärjestöillä on merkittävä rooli. Perussuomalaiset kiittävät työmarkkinajärjestöjä siitä, että ne ovat ymmärtäneet taloutemme vaikean tilan. Menestyksemme edellytys on, että suomalainen työ on kilpailukykyinen. Kotimaisen kysynnän kasvattamiseen pyritään kotitalousvähennystä kasvattamalla sekä pieni- ja keskituloisten ostovoimaa lisäämällä työtulovähennyksen kautta. (Pia Viitanen: Entäs eläkkeensaajat?)

Perussuomalaiset taistelevat jokaisen suomalaisen työpaikan puolesta. Hallitus päätti merkittävistä uusista työllistävästä toimista. Varsinainen pihvi on työttömyysturvan peruspäivärahan käytön mahdollistaminen palkkatukeen ja starttirahaan. Tämä on merkittävä parannus aktiiviseen työttömyyden hoitoon. Tämä on varsinainen Lindströmin pihvi. Pelkästään tällä päätöksellä voidaan työttömille myöntää arviolta 10 000 uutta palkkatuki- tai starttirahajaksoa. Hallitus myös lisäsi 30 miljoonalla määrärahoja palkkatukeen, mikä myös lisää resursseja työttömyyden hoitoon. Osatyökykyisiä nuoria kannustetaan hakeutumaan kuntoutukseen työkyvyttömyyseläkkeelle hakeutumisen sijaan korottamalla nuorille maksettava kuntoutusraha takuueläkkeen tasolle.

Myöskään eläkeläisiä ei myöskään ole unohdettu. Takuueläkettä korotetaan jälleen. Kuntien tilannetta helpottaa perustoimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirtyminen Kelalle ensi vuoden alusta. (Eero Heinäluoma: Päätetty viime vaalikaudella!) Hallitusohjelman mukaisesti omais- ja perhehoitoa kehitetään lisäpanostuksilla, joihin osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus. Jo tämän vuoden alusta kohdistettiin lastensuojeluun ja lapsiperheiden kotiapuun 10 miljoonan euron lisäpanostus, joka korotetaan 15 miljoonaan euroon vuonna 2019. Vanhusten kotihoitoon kohdennetaan myös täydellä valtionosuusprosentilla ensi ja seuraavana vuonna 4,8 miljoonan ja vuodesta 2019 eteenpäin 5,8 miljoonan euron lisäpanostus.

Arvoisa puhemies! Haasteen julkiselle taloudelle muodostaa omalta osaltaan turvapaikanhakijamäärän kasvu, joka nostaa kehysmenoja noin 200 miljoonalla eurolla vuosittain. Perussuomalaiset ovat ulkoministeri Soinin johdolla pyrkineet toimenpiteisiin, joilla turvapaikanhakijoiden vyöry Suomeen saataisiin hallintaan. Tässä on onnistuttu, ja turvapaikanhakijoiden virta Suomeen on vähentynyt merkittävästi. (Oikealta: Hyvä, Petteri!) Vaikutukset turvallisuustilanteeseen kuitenkin tulee tunnustaa, ja julkisen talouden suunnitelmassa suojelupoliisin toiminnan turvaamiseksi onkin varattu 2 miljoonan vuosittainen lisämääräraha. (Eero Heinäluoma: Siinä on kotouttamista!)

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Perussuomalaiset ymmärtävät poliisi- ja pelastustoimen tärkeyden. Poliisin toimintamäärärahoja nostetaan tulevana vuonna 5:llä ja kehyskauden loppuvuosina 10 miljoonalla eurolla. Toimia talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjumiseksi tehostetaan. (Oikealta: Hyvä, Orpo!) Myös Hätäkeskuslaitokselle varataan kehyskaudelle 2 miljoonan euron vuotuinen lisärahoitus. Kehyskaudella toteutetaan myös meri- ja ilmapuolustuksen strategisia suorituskäyryhankkeita, joissa uudistetaan kalustoa ja varmistetaan Puolustusvoimiemme toimintakyky.

Myöskään opiskelijoita ei ole unohdettu. (Eero Heinäluoma: Ei todellakaan! — Välihuutoja) Työn alla on toisen ja korkea-asteen opiskelijoiden siirtäminen yleisen asumistuen piiriin, mikä helpottaisi suurissa kaupungeissa asuvien opiskelijoiden toimeentuloa merkittävästi. Vastaavasti tulojen perusteella takaisin perittävän opintotuen korotus puolitetaan ja vanhempien tulojen vaikutus itsenäisesti asuvien täysi-ikäisten opiskelijoiden opintorahaan poistuu.

Korkeakouluopetusta pyritään kehittämään kahden seuraavan vuoden aikana 105 miljoonan euron lisäpanostuksella digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistamiseen, ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantamiseen ja nuorten tutkijoiden tieteen tekemisen edistämiseen. Lääketieteen ja terveydenhuollon osalta tutkimusta edistetään perustamalla Suomeen genomikeskus ja kansallinen syöpäkeskus, joiden perustamiskustannuksiin osoitetaan 17 miljoonaa euroa.

Hallitus pyrkii kehittämään kehyskaudella myös maamme liikenneinfraa. Liki 800 miljoonan panostus uusiin infrahankkeisiin pitää sisällään Luumäki—Imatra-rataosuuden, (Eero Heinäluoma: Se on hyvä!) sen parantamisen, valtateiden parantamisen Oulun ja Kemmin sekä Mikkelin ja Juuan välillä sekä Lahden eteläisen ohikulkutien rakentamisen. (Eero Heinäluoma: Vihdoinkin!) Pääkaupunkiseudun kannalta merkittävänä hankkeena hallitus investoi Raide-Jokeriin 84 miljoonaa euroa, ja Tampereen raitiotiehanke etenee 71 miljoonan euron määrärahan turvin. (Eduskunnasta: Erinomaista!)

Perussuomalaiset ovat pyrkineet edistämään aktiivisesti yrittäjien asemaa. Ensi vuonna pienyrityksille mahdollistetaan siirtyminen maksuperusteiseen arvonalisäveron tilitykseen. Osakeyhtiöiden tappioiden vähentämisoikeutta laajennetaan ja sukupolvenvaihdoksia helpotetaan perintöverotusta keventämällä. Autoveron lasku toteutetaan hallitusohjelman mukaisesti, mikä on omiaan edistämään autokantamme uudistumista ja lisäämään liikenneturvallisuutta sekä vähentämään liikenteen aiheuttamia ilmastopäästöjä.

Arvoisa puhemies! Nyt tehtävät päätökset eivät ole helppoja, mutta niillä turvataan maamme kilpailukyky, työpaikat ja myös luodaan uusia työpaikkoja tulevaisuudessa. Julkisen talouden sopeutustoimet etenevät, ja maamme kilpailukyky paranee. Perussuomalaiset kannattavat julkisen talouden suunnitelman hyväksymistä.

14.32 Kai Mykkänen kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtio ja kunnat velkaantuvat suomalaisten piikkiin tämänkin yhden päivän aikana lähes 15 miljoonan euron verran. Pelkästään yhteisiä korkomenoja maksamme yli 4 miljoonaa euroa päivässä. Minulla on aiemmin ollut mahdollisuus työskennellä monien investointipäätöksiä tekevien yritysjohtajien kanssa. Silloin tällöin olen kysynyt, mikä olisi kaikkein tärkein teko, joka vahvistaisi uskoa toiminnan laajentamiseen Suomessa. Yllättävän usein vastaus ei koske yrittäjävähennystä tai kannustimia, vaan vastaus on, että hoitakaa se velkaantuminen kuntoon. Niin kauan kuin valtio ja kunnat velkaantuvat, se tietää tulevaisuudessa korkeampia veroja, ostovoimaa syöviä leikkauksia ja ennen pitkää sitä Kreikan tietä. Velkaantumi-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

sen tahtaminen on siis myös talouden käyntiin lähtemisen kannalta tärkein teko, minkä tämä talo voi tehdä. Tämän vaalikauden aikana pitkälti ratkeaa, onnistuuko Suomi palauttamaan maineensa. On äärimmäisen tärkeää, että hallitus pitää kiinni kehyksestään ja 4 miljardin euron tavoitteestaan sopeutuksessa. Vain se mahdollistaa velkaantumisen tahtamisen, toki vain, jos olemme lisäksi rohkeita muissa uudistuksissa. Ja vain velkaantumisen tahtaminen lopulta voi pelastaa hyvinvointivaltion.

Velka on myös sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden kysymys. 1900-luvulla työuran aloittaneella oli edessään nopeasti kasvava talous, paranevat palvelut, melko turvattu työura ja alhaiset työeläkemaksutkin. Nyt työuraansa aloittavalla ei valitettavasti ole edessään mitään näistä. Joudumme kysymään tänään itseltämme: haluammeko, että lapsemme saavat taakakseen myös kuralla olevan valtiontalouden ja massiiviset velanhoitokulut? Omasta ja kokoomuksen puolesta vastaan: sellaiseen meillä ei ole valmiutta eikä oikeutta.

Arvoisa puhemies! Säästäväisyys ratkaisee, mutta sekin on tärkeää, mihin ne rahat käytetään. Menopuolen rakenteen iso kysymys on, pystymmekö satsaamaan riittävästi osaaamiseen. Velkaantumisen tahtamisen ohella kehyksen tärkein päätös kokoomukselle on se, että koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen ei päätetä enää uusia säästöjä. Sen sijaan hallitus tekee koulutuksen kehittämiseen 100 miljoonan euron lisäsatsauksen vuosille 17 ja 18.

Kehysriihen yhteydessä hallitus linjasi tukun täsmätoimia työn ja yrittämisen puolesta. Erityisen tärkeää on työttömyysetuuksien muuttaminen passiivisesta tuesta aktivointirahan suuntaan. (Eero Heinäluoma: Rinteen malli!) Fiilis ei saa koskaan olla se, että ei kannata yrittää, kun menee tuet. Kokoomuksen mielestä aselman pitää aina olla se, että työ kannattaa, oli se pientä tai suurta, pitkäaikaista tai keikkaluontoista. Hallitus ottaa ison askeleen oikeaan suuntaan mahdollistamalla työttömyysetuuksien käyttämisen yrittäjäksi heittäytyvän starttirahana ja töihin kiinni pääsevän palkkatukena. Tässä täytyy kiittää myös oppositiota, erityisesti sosialidemokraatteja, hyvästä sparrauksesta oikeasuuntaisilla aloitteilla. Muunto-osuuden rajoituksessa peruspäivärahaan jää toki ansiosidonnaiselta yrittäjäksi hyppääminen edelleenkin turhan usein uhkarohkeuden varaan. Toivonkin, että löydämme otettavalle askeleelle yhdessä vielä jatkoratkaisun, koska kokeneiden osajien yrittäjyyttä tämä maa aivan erityisesti kaipaisi.

Kasvuyrittäjyys edellyttää yhä useammin kansainvälistymistä heti alussa. Se onnistuu vain aidosti avoimessa yhteiskunnassa. Askeleena tähän suuntaan hallitus ehdottaa nyt oleskeluluvan myöntämistä startup-yrittäjyyden perusteella. Muistan itse hyvin, kun vierailin ensimmäistä kertaa noin viisi vuotta sitten Startup Sauna -valmennusohjelmassa Otniemessä. Siellä oli jo silloin kymmeniä ulkomaalaisia tiimejä. Monet olisivat halunneet jatkaa kasvuyrityksen kehittämistä Suomessa. Yrittäjyyteen perustuvan oleskeluluvan kuitinkin saa vain, jos firmalla on riittävästi myyntiä ja se on kannattava. Kertokaa yksikin startup, jolle tämä on mahdollista. Useimmat heistä siis heitettiin maasta ulos. No, nyt tällainen valioidaimien hylkiminen viimein loppuu.

Rovion ja Supercellin kaltaisten pidemmälle päässeiden kasvuyritysten kannalta pullonkaula on ollut ulkomaisten talenttien rekrytoinnin byrokratia. Puolen vuoden päästä luvat kyllä aina saa, mutta siihen mennessä projekti on ohi tai rekrytoitavan kiinnostus Suomeen lopahtanut. Tähän hölmöilyyn hallitus puuttuu linjaamalla ulkomaisten erityisasiantuntijoiden rekrytoinnin nopeuttamisesta — kunhan se vain nyt uskalletaan viedä loppuun riittävän suoraviivaisesti.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Paradoksaalisesti olemme tilanteessa, jossa samaan aikaan on kasvanut toisaalta työttömyys ja toisaalta avoimien työpaikkojen määrä. Avoin työpaikka tässä maassa on niin arvokas mahdollisuus, että se pitää saada täyttymään viivytyksettä. Viime vuonna kuitenkin yli 16 000 henkilöä sai karenssilausunnon työstä tai aktivointitoimista kieltäytymiseen liittyen. Jokaisen kieltäytymisen taustalla on varmasti yksilöllinen tilanne, joka täytyy huomioida. Työttömyystuki ei kuitenkaan ole subjektiivinen oikeus. Tuntuvien karenssien liittäminen pelisääntöjen rikkomiseen on oikein niin suomalaisen oikeustajun kuin senkin kannalta, että meillä sitten riittää rahaa tukea toinen toisiamme siinä tilanteessa, kun töitä ei oikeasti löydy.

Arvoisa puhemies! Tässä salissa tullaan varmasti sanailemaan myös siitä, että hallitus hitusen korottaa bensan ja dieselin veroja. Pyydän jokaista tähän teemaan tarttuvaa kertomaan, hoitaisitteko tämän noin 100 miljoonaa euroa mieluummin korottamalla jotain muuta veroa vai leikkaamalla lisää, ja jos, niin mistä. Jos ekonomistit nyt jostain ovat yhtä mieltä, niin siitä, että kun verottaakin pitää, niin hyvinvoinnin kannalta meidän kannattaa verottaa mieluummin kulutusta ja haittoja kuin työtä ja yrittämistä. Suomalaisten yhteenlaskettu vuosittainen lasku bensasta, dieselistä ja polttoöljystä on itse asiassa supistunut kolmessa vuodessa noin 2,7 miljardin euron verran öljyn hinnan takia. Bensaveropäätöksen jälkeenkin tästä halpuutuksesta jää kuluttajalle yli 96 prosenttia käteen. Parin sentin korotuksen sijaan suomalaisten liikkumista mullistaa kyllä paljon enemmän se, uskallammeko loikata etunojassa digitalisaation mahdollisuuksiin, maailmaan, jossa ajoneuvot eivät seiso nykyiseen tapaan yli 90:tä prosenttia ajasta turhan panttina pysäköissä vaan niitä oikeasti ruvetaan käyttämään joustavasti kyytien ja kuljetusten yhdistelemiseen, ja maailmaan, jossa infraan panostetaan käytön tarpeiden eikä poliittisten diilien mukaan.

Liikenneministeri teki eilen rohkean ja tärkeän avauksen. Sitä jalostettaessa meidän tulee toki huolehtia palveluiden saatavuudesta koko maassa. Uskoakseni se voidaan hoitaa myös läpinäkyvästi kannustinrahalla, sen sijaan, että säädämme kehityksen mahdollisuuksia hukkaavia pakkopaitavelvoitteita ja rajoituksia, kuten nykyään.

Arvoisa puhemies! Kesällä päästään viimein arvioimaan, millaisia alakohtaisia vaikutuksia kilpailukykyopimuksella on ja mitä tarvitsee tehdä sen päälle, jotta työlinja oikeasti toteutuu. Syksyn budjettiriiheltä kokoomuksen eduskuntaryhmä edellyttää lisää rohkeita avauksia työn ja yrittäjyyden hyväksi. Tänään käsittelyssä olevassa kehyspäätöksessä otetaan kuitenkin jo kolmessa mielessä tärkeä askel oikeaan suuntaan:

- 1) Osoitamme Suomen kyvyn estää velkaantumisen riistäytyminen.
- 2) Koulutuksen resursseissa tehdään käänne.
- 3) Sosiaaliturvan ja verotuksen valinnoissa suosimme aina työtä ja yrittämistä.

14.39 Antti Lindtman sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksestä valtiontalouden kehyksiksi vuosille 2017—2020 käy hyvin ilmi hallituksen linja. Hallitus pitäytyy aikaisemmissa menokatoissa. Julkistaessaan kehyksen pääministeri Sipilä totesi, että jatkossa hallitus keskittyy työllisyyden parantamiseen. Tämä on oikein, mutta jäljelle jää kysymys: miksi vasta kehysriihen jälkeen? Yhä useampi suomalainen kysyy, mihin Suomea viedään. "Nopeudesta ei ole hyötyä, jos suunta on väärä", sanoi aikanaan jo Mahatma Gandhi. Viekö hallitus Suomea siihen suuntaan, mistä hallituspuolueet vaaleissa puhuivat, vai ovatko vaalien jälkeen tavoitteet muuttuneet? Eräs kokenut parlamentaarikko pohti vaalipuheiden merkitystä: "Erityisen arveluttavaa ja tuomittavaa on mielestäni se, että vaaleissa esiinnyttäen eri linjauksilla kuin mitä vaalien jälkeen ollaan

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

valmiita toteuttamaan." Näin totesi yli puoluerajojen arvostettu entinen varapuhemies Pekka Ravi, Kansallinen Kokoomus. Viisaita sanoja.

Ennen vaaleja Juha Sipilä lupasi, että eläkeläisten, lapsiperheiden ja opiskelijoiden euroista ei leikata senttiäkään. Timo Soini lupasi, että pienituloisilta ei voi, ei saa eikä pidä leikata, alle 1 000 euron tulot muuttuvat verottomiksi, Kreikan tukipiikki menee kiinni, autovero poistetaan, bensaveron ei kosketa ja perussuomalaiset eivät myy periaatteitaan. (Välihuutoja) Mikä on lopputulos? Kehysriihessä hallitus päätti leikata työttömien, sairaiden, eläkkeensaajien ja opiskelijoiden perusturva, ja tälle pyydetään nyt eduskunnan hyväksyntää. Se on kylmä päätös, johon edes Esko Ahon lama-ajan porvarihallitus ei ryhtynyt.

Arvoisa puhemies! SDP varoitti hallitusta jo viime kesänä työllisyyden laiminlyönnistä. Olemme tarjonneet hallitukselle lukuisia vaihtoehtoja kasvun ja työllisyyden parantamiseksi. Työllisyyden Rinteen mallissa passiivisia työttömyysmenoja käytetään aktiiviseen työllistämiseen. Vielä viime syksynä hallituspuolueet nimittivät aktivoivaa työllisyyspolitiikkaa tempputyöllistämiseksi. Nyt hallituksen pää kääntyi, ja Rinteen malli otetaan käyttöön ensi vuoden alusta. Hallitus ansaitsee kiitoksen suunnanmuutoksestaan. (Eero Heinäluoma: Vain osittain!) Tästä huolimatta valitettava tosiasia on kuitenkin se, että hallituksen kiveen hakattu tavoite 110 000 uudesta työpaikasta karkaa aina vain kauemmaksi, ja asiantuntija toisensa jälkeen onkin ryhtynyt epäilemään tavoitteen toteutumista. Syy on selkeä. Vuosi on kulunut, eikä hallitus ole tehnyt mitään toimia työllisyyden hyväksi viime tai tänä vuonna. Pitkäaikaistyöttömyyden annetaan kasvaa, ja ensimmäiset toimet suuntautuvat vasta vuoteen 2017. Arvoisa hallitus, pitkä on sytytyslanka.

Työllisyystoimia tarvitaan tässä ja nyt. Siksi esitämme viiden kohdan ohjelmaa työllisyyden parantamiseksi:

- 1) Otetaan käyttöön työeläkemaksujen Emu-puskurit, joilla alennetaan työnantajien kynnystä työllistää ja lisätään palkansaajien ostovoimaa.
- 2) Alennetaan työllistämisen kynnystä jakamalla yrityksen riskiä palkata ensimmäinen työntekijä tuntuvalle — tuntuvalle! — verovähennyksellä.
- 3) Käynnistetään miljardi-investoinnit kirjastojen, terveyskeskusten ja koulujen korjaamiseksi valtion investointituella, ja laitetaan asuntorakentamiseen vauhtia.
- 4) Huolehditaan startti- ja työllisyysmäärärahoista.
- 5) Erityisesti lapsiperheiden ostovoiman tukemiseksi kannustetaan pankkeja jatkamaan lyhennysvapaita kuukausia.

Kukaan päättäjä ei yksinkertaisesti voi istua toimeettomana, kun Suomessa on lähes puoli miljoonaa työtöntä samalla kun meillä on valtavasti tekemätöntä työtä.

Arvoisa puhemies! Sosialidemokraatit ovat huolissaan Suomen kehityssuunnasta. Suomalaisen osaamistaso heikkenee, kansalaisia motivoidaan kepillä, ja hyvätuloisille varataan veroporkkanoita esimerkiksi miljoonaperintöjen verotusta keventämällä. Palkansaajien suojaverkkoja ohennetaan, ja yhä useampi joutuu asioimaan sosiaalitoimistossa.

Jos ainut työkalu on vasara, kaikki ongelmat näyttävät nauiloilta. Ensin yhtiöitettiin metsät ja luonto, seuraavaksi terveyskeskukset ja sairaalat, ja nyt hallitus haluaa yhtiöittää kansallisomaisuutemme: tiet, rautatiet ja meriväylät. Hyvä pääministeri Sipilä, hallituksen toiminnasta jää kuva, että vastaus jokaiseen ongelmaan on veronmaksajien omaisuuden yhtiöittäminen. Tästäkään ei puhuttu ennen vaaleja. Perussuomalaisten ryhmänjohtaja sanoi eilen, ettei hallituksella ole vaaleissa saatua valtakirjaa muuttaa Suomen teitä maksullisiksi. Mutta eivät perussuomalaiset vaaleissa puhuneet myöskään työttömien kepitämi-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

sestä tai julkisen terveydenhuollon yhtiöittämisestä. (Mika Niikon välihuuto) Kuka tämän ideologisen yhtiöittämisvimman takana oikein on? Aiotteko yhtiöittää koko Suomen?

Arvoisa puhemies! SDP tarjoaa reilumpaa vaihtoehtoa hallituksen politiikalle. Vaihtoehdossamme ihmisen arjesta tehdään helpompaa ja muutoksesta turvallisempaa. Muutoksen on aina oltava turvallisempaa kuin paikallaan pysyminen.

Arvoisa puhemies! Mitä pitää tehdä toisin? Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tarjoaa hallitukselle neljää pointtia Suomen suunnan kääntämiseksi:

1) Ottakaa kaikki mukaan. Älkää jättäkö isoa osaa suomalaisista turvallisuuden ja hyvinvoinnin ulkopuolelle. Pitäkää kaikki suomalaiset samassa veneessä.

2) Panostakaa työllisyyteen tässä ja nyt. Siihen saatte meidän tukemme. Esityksemme ovat käytettävissänne.

3) Pitäkää kiinni tärkeimmästä kilpailukykytekijästäme eli osaamisesta. Helsingin yliopiston massiivisten irtisanomisten jälkeen hallituksen pitäisi viimeistään herätä. Perukaa koulutusleikkaukset, sillä on helpompi rakentaa vahvoja lapsia kuin korjata rikkiäisiä aikuisia. (Jukka Gustafsson: Hyvin sanottu!)

4) Sopeuttakaa taloutta oikeudenmukaisesti. Älkää jättäkö tulopuolta kokonaan pois keinovalikoimasta. Laajentakaa veropohjaa aliverotetun finanssisektorin sekä suurten pääoma- ja omaisuustulojen suuntaan. Silloin lapsiperheiltä, eläkeläisiltä ja työttömiltä ei tarvitse leikata niin paljon.

Arvoisa puhemies! Suomen suunta pitää nyt kääntää. Se jää nyt eduskunnan tehtäväksi, sillä hallituksen kehyspäätökset eivät sitä mahdollista. Sosialidemokraatit ovat valmiita yhteistyöhön, jos tavoitteena on parempi työllisyys, korkeampi osaaminen ja laman taakan oikeudenmukainen jako.

14.47 Touko Aalto vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kerron kaksi tarinaa ihmisten arjesta numeroiden takana. Sain viestin alle 1 000 euroa saavalta eläkeläiseltä. Hän oli päätnyt sydäninfarktioireiden vuoksi terveyskeskuksesta keskussairaalaan, sieltä apteekin kautta kotiin. Lääkärikäynnit maksoivat 32,50 euroa enemmän kuin aikaisemmin. Se on iso summa, etenkin kun arjen kustannuksista selviäminen on muutenkin vaikeaa. Naisen käyttämän, Kelan tukeman taksikyydin kustannukset olivat myös nousseet 18 euroa. Herääkin kysymys, onko enää varaa ostaa lääkärin määräämiä lääkkeitä 50 euron alkuomavastuun takia. Kauppareissu vaihtuu leipäjonoon, koska pitää valita joko lääkkeet tai ruoka.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä kannusti hienosti Nuorten parlamenttia viime perjantaina opiskelemaan innokkaasti ja valmistumaan ammattiin. Pääministeri kannusti myös laittamaan hänelle sähköpostia. Mitä pääministeri vastaa sille nuorelle naiselle, joka kysyi kaikille kansanedustajille laittamassaan sähköpostissa, miksi hänen kannattaisi jatkaa opiskelua, kun se johtaa velkaantumiseen ja työttömänä tienaisi enemmän? Samaa kysyvät monet muutkin opiskelijat, joiden opintorahasta te leikkaatte 83 euroa ja joiden kannettavaksi te sysäätte kasvavaa velkataakkaa omilta harteiltanne.

Arvoisa puhemies! Jos olisimme kaikki samassa veneessä, jokainen osallistuisi näihin taloustalkoisiin maksukykynsä mukaan. Nyt hyvätuloisia kehotetaan kantamaan yhteistä vastuuta vapaaehtoisesti lahjoittamalla hyväntekeväisyyteen. Samalla niiltä, joilla on kaikkein vähiten, viedään kaikkein eniten. Siinä ei mielipidettä kysytä. Suomen köyhien lisäksi te kehtaatte jatkaa maailman köyhimpien kurmuuttamista. Kehitysyhteistyö on kansainvälisen vastuun kantamista, ei se säästöpossu, jonka voi aina pahan päivän sattuessa rikkoa

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

ja ryöstää. Kun tämä epäoikeudenmukaisuuden kakku vielä kuorrutetaan kevään osinkokekkereillä ja yritysjohtajien bonuksilla, on tulppa toden totta irti yhteisestä paatista. Kohtuuden viesti on haudattu ja kuopattu hallintarekisterin sijaan.

Kehotan hallituspuolueiden kansanedustajia miettimään hetken arkipiispa Kari Mäkinen sanoja: "Oikeudenmukainen yhteiskunta ei synny hyväntekeväisyyden varaan vaan oikeudenmukaisten päätösten kautta." Siksi verotus on oikea ratkaisu jakaa tuo yhteinen taakka. Tämä ei ole vain moraalinen viesti, tämä on myös järkevän talouspolitiikan viesti.

Arvoisa puhemies! Suomessa kannattaisi siirtyä työn verottamisesta kulutuksen ja haittojen verottamiseen. Se olisi kansainvälisten suositusten mukaista. Miten markkinoiden uudistumista hidastavat, innovaatioita estävät ja ympäristöä kuormittavat yritystuet voidaan nähdä osana toimivaa markkinataloutta? Hallitus ei karsi niitä. Se lisää eniten saastuttavan teollisuuden tukia. (Eero Heinäluoma: Onko näin?) Se pitää sosialismin hengessä auki satojen miljoonien eurojen piikkiä Talvivaaran kaivokselle.

Leikkauskohteet ovat aina arvovalinta. Vihreät olisivat valinneet toisin. Koulutuksella, tieteellä ja tutkimuksella luodaan tulevaisuutta. Suuria yrityksiä tehottomasti tukemalla ja ympäristön saastuttamista rahoittamalla syödään pois tulevaisuuden edellytyksiä. Hallitus on yhteen ääneen kertonut vastustavansa veronkiertoa. Toivottavasti se ei enää aio siis armahtaa verorikollisia tai jarruttaa toimia verovälttelyn kitkemiseksi Euroopassa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tulisi viimein ymmärtää, että valtiota ei voi johtaa kuin yritystä ja että valtion kassaa ei voi verrata kansalaisen kukkaraan. Kun yritys vähentää työntekijöitä, sen kannattavuus voi parantua. Valtio ei voi potkia ihmisiä ulos kansantaloudesta. Hallitus pyrkii soveltamaan yritystalouden oppeja valtiontalouden hoitamiseen. Se johtaa vain kotimaisen kysynnän laskuun ja työttömyyden kasvuun. Ja kun ihmisten lom-pakoista eurot vähenevät, kansalaisten euroista riippuvat kotimaiset yritykset kärsivät. Seuraa itse itseään ruokkiva negatiivinen kierre. Valtion alijäämä ja velkaantuminen vain kasvavat, kun uutta kasvua ei synny mistään.

Valtiontalouden ohella myös kuntatalous on ahtaalla. Hallitus retostelee, että kuntien valtionosuuksiin ei tällä vaalikaudella kosketa. Mutta tietääkö vasen käsi, mitä oikea käsi tekee, kun kuntien ja kuntalaisten ahdinko tästä huolimatta kasvaa? Kuntatalous on osa julkista taloutta, joten kireä talouspolitiikka syö verotuloja ja lisää työttömyyttä myös kunnissa. Nyt hallitus kiristää otettaan kunnista entisestään. Ensin se esitteli nämä sote-asiakasmaksujen korotukset ja päivähoiton rajoitukset vapaaehtoisina toimina kunnille. Kun kaikki kunnat eivät toimineetkaan kuten hallitus tahtoi, hallitus pakottaa kunnat tähän. Se siitä vapaaehtoisuudesta.

Arvoisa puhemies! Kehysriihen liikennehankkeet ansaitsevat kehuja. Silti moni maakunta joutui pettymään, kun odotettuja tierahoja ei saatukaan. Vihreät antavat tukensa myös monille yrittäjyyttä ja työllisyyttä tukeville toimille. On hyvä, että hallitus on kohdennanut toimiaan erityisesti pienten yritysten tukemiseen. Jotta hyvistä ehdotuksista saataisiin priimaa, vihreät kannustavat hallitusta esimerkiksi alentamaan työnantajan sivukulua ensimmäisen työntekijän kohdalla palkkatuen ja starttirahan kaltaisten kannustimien ohessa. Toivon näiden hyvien avausten antavan hallitukselle rohkeutta perustulon toteuttamiseen.

Arvoisa puhemies! Päätökset ovat aina arvovalintoja. Vihreät pitävät ääntä niiden puolesta, joilla sitä ei ole tai joiden ääntä hallitus ei suostu kuuntelemaan. Meidän mielestämme Suomen pitää pitää huolta heikoimmista. Suomen on suojeltava arvokasta ympäristöä ja oltava oikeudenmukainen kaikille. Tässä maassa on tilaa eläkeläiselle ja opiskelijalle.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Tässä maassa on tilaa kaikille, myös heille, jotka eivät tuo valtion kassaan vain nopeita voittoja. Tähän maahan on saatava tilaa kohtuudelle. Sen puolesta meidän kaikkien on yhdessä tehtävä töitä.

14.55 Li Andersson vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talous kasvoi viime vuonna puoli prosenttia. VM:n ennusteen mukaan talous kasvaa tänä vuonna 0,9 prosenttia. Palkansaajien tutkimuslaitos on 1,1 prosentin kasvuennusteellaan hiukan positiivisempi. Talouden näkymät ovat siis kehittymässä parempaan suuntaan, vaikka tilanne on vielä kaukana hyvästä. Taantuman pitkittyminen ja yhä suuremmaksi kasvava työttömyys ovat suurimmat uhat hyvinvoinnille, tasa-arvolle ja julkisen talouden tasapainolle. Suomessa on epäonnistuttu täysin niin kasvun tukemisessa kuin työllisyyden hoidossa. Monissa muissa maissa Suomen työttömyysluvut olisivat jo johtaneet hallituskriisiin.

Mutta kyllä tästä maasta rahaa löytyy synkistä luvuista huolimatta. Pörssiyhtiöt kasvattavat maksamiaan osinkoja tänä keväänä arviolta 14 prosenttia 11,8 miljardiin. Tämän kevään osinkopotti voi nousta pörssiyhtiöiden kaikkien aikojen suurimmaksi. Se tarkoittaisi, että se olisi suurempi kuin talouden nousukauden huipulla vuonna 2007. Rahaa näyttäisi Suomessa riittävän myös suuriin palkkoihin ja bonuksiin. Isojen pörssiyhtiöiden johtajien palkat ja bonukset kasvoivat viime vuonna kolminkertaista vauhtia suomalaisten keskiansioihin verrattuna. Toimitusjohtajien ja rivityöntekijöiden palkkaero on viimeksi ollut näin suuri juuri vuonna 2007. Rahaa löytyy myös pörssiyhtiöiden kassoista. Suomalaisten pörssiyhtiöiden keskimääräinen nettovelkaantumisaste on tällä hetkellä erittäin alhainen. Joka neljännellä pörssiyhtiöllä likvidien varojen osuus ylittää 20 prosenttia taseesta. Sen sijaan, että näitä varoja laitettaisiin uusiin investointeihin tai tuotannon kehittämiseen, maksetaan niitä ulos. Pörssiyritykset maksavat tällä hetkellä enemmän osinkoja kuin mitä laittavat rahaa investointeihin. Arvoisa puhemies, suomalaista yritysjohtoa vaivaa ideapula, ei rahapula.

Mutta mitä tekee hallitus tässä tilanteessa? Hallitus osoittaa syyttävää sormeaan työttömiä kohtaan. Tilanteessa, jossa pitkäaikaistyöttömiä on lähes yhtä paljon kuin 90-luvun laman aikana ja työpaikkojen puute on maan suurin ongelma, aikoo hallitus pakottaa työttömät ilmaistoihin, kiristää työttömyysturvan ehtoja ja pidentää karenssiaikoja. Toinen ryhmä, johon hallitus osoittaa syyttävää sormeaan, on palkansaajat. Hallitus on sitä mieltä, että on oikein ja tarpeellista leikata suomalaisten palkansaajien ansioita, pidentää työaikaa sekä alentaa työnantajien osuutta sosiaaliturvamaksuista ja siirtää ne palkansaajien ja veronmaksajien maksettavaksi. Tämän lisäksi merkittävä osa hallituksen leikkauksista kohdistuu koulutukseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen, eli juuri siihen, jolla tuetaan elinkeinorakenteen uudistumista ja tuottavuuden parantamista. Eikä tässä vielä kaikki. Tämän lisäksi hallitus pitää järkevämpänä myydä valtion tuottavaa omaisuutta kuin ottaa lähes korotonta lainaa ja on yhtiöittämässä yhteiskunnan tärkeimpiä palveluita, kuten sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja tieverkostoa. (Markus Mustajärvi: Kaikki on kaupan!)

Arvoisa puhemies! Suomessa tulisi lyhyellä aikavälillä tehdä talouspolitiikkaa, jolla katkaistaan matalan kasvun ja kasvavan työttömyyden kierrettä, sekä pitkällä aikavälillä talouspolitiikkaa, jolla tuetaan elinkeinoelämän uudistumista ja tuottavuuden parantamista. Viennin kysynnän ollessa heikkoa tulee panostaa kotimaiseen kysyntään ja ostovoimaan. Tämä tarkoittaa luopumista kilpailukykysovimuksen palkanalennuksista, jotka ovat haitallisia taloudelle. Sopimuksen seurauksena ostovoima heikkenisi vuoteen 2020 mennessä yhteensä 0,7 prosenttia sekä julkisella että yksityisellä sektorilla. Julkisella sektorilla osto-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

voima heikkenee vuoteen 2019 mennessä vielä tuplasti enemmän lomarahojen leikkauksesta johtuen.

Vasemmistoliitto esittää pienituloisten verotuksen keventämistä kunnallisverotuksen perusvähennystä korottamalla sekä talouskasvun välittömäksi käynnistämiseksi alennettujen arvonlisäverokantojen alentamista määräajaksi 2 prosenttiyksiköllä sekä näiden vahvistamista uusilla hyödykeryhmillä.

Tämän lisäksi tulisi käynnistää julkisten investointien ohjelma, jolla panostetaan tie- ja raidehankkeisiin, uusiutuvaan energiaan sekä asuntotuotannon vauhdittamiseen. VTT:n selvityksen mukaan tarvitaan yli 760 000 uutta asuntoa 14 suurimmalle kaupunkiseudulle vuoteen 2040 mennessä. Jollei uudisinvestointeihin panosteta, tulee julkisten investointien kokonaisvolyymi laskemaan Suomessa merkittävästi tulevien vuosien aikana.

Työllisyyden hoitamiseksi tulee toteuttaa sosiaaliturvan ja työllisyyspalveluiden uudistus, jolla lyhennetään työttömyysjaksot palkkatuen ja starttirahan avulla sekä puretaan työttömyysturvan byrokratiaa ja kannustinloukkuja. Perustulokeilu on tärkeä askel tähän suuntaan.

Suomessa tulee myös vihdoin ymmärtää panostaa tämän maan tärkeimpään ja keskeimpään kilpailukytekijään, inhimilliseen pääomaan. Osaavalla työvoimalla kaikilla sektoreilla, kehittyneellä teknologialla ja korkealla osaamisella Suomi kilpailee, ei matalilla palkoilla. Investointien vauhdittamiseksi ja Suomen elinkeinorakenteen muuttamiseksi tulee suunnata varoja tuotekehitykseen, tutkimukseen sekä palveluiden ja palveluliiketoiminnan vientiin.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Leikkausten, saneerausten ja kriisitietoisuuden tie on nyt käyty loppuun. Hyvällä ja tulevaisuuteen katsovalla talouspolitiikalla voimme luoda maahan nousukauden, joka koskee muitakin kuin miljonäärejä.

15.02 Joakim Strand r (ryhmäpuheenvuoro): Värderade talman! Vi vet alla att följande fyraårsperiod kommer att vara en tuff period för statsekonomi i Finland. Därför är det väsentligare än någonsin förr att regeringens beslut är trovärdiga, samt att man gör sådana beslut och prioriteringar som på riktigt skapar förutsättningar för äkta tillväxt. Såväl vård-, utbildnings- som övriga reformer bör analyseras utgående från dess verkningar på export och värdeskapande.

För att vi ska lyckas vända tillväxtkurvan uppåt behöver vårt samhälle moderata löneuppgörelser. Det är bra att en exportindustristyrd modell för lönebildningen införs, och så väntar vi på större konkreti när det gäller reformer som ökar de lokala avtalen på arbetsmarknaden.

Vår åldersstruktur medför att vi senast nu måste lämna eventuella fördomar bakom oss och se möjligheterna med invandring — och då borde behovsprövningen av utländsk arbetskraft definitivt slopas, vilket svenska riksdagsgruppen länge har krävt.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä katsoo hallituksen toimivan oikein pitäessään kiinni 4 miljardin euron säästötavoitteesta — vaikka priorisointimme eriävätkin leikkausten toteuttamisen osalta. Esimerkiksi jo voimakkaasti leikattujen kehitysyhteistyömäärärahojen lisäleikkaamista emme voi hyväksyä. Vaikka hallitus ainakin hieman jarruttaa koulutusleikkauksissa, totuus on, että budjettikehys heikentää merkittävästi koulutuksen resursseja. Tämä on väärä tie, jos haluamme saada Suomen jaloilleen.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Jos budjettitaloutta tasapainotetaan 4 miljardilla, ymmärrämme, että se ei onnistu ilman osittaista tinkimistä sosiaalisesta hyvinvoinnista. Tämä on toteutettava kuitenkin siten, että turvaamme kaikista heikoimmassa asemassa olevien hyvinvoinnin. Muun muassa tästä syystä sekä luodaksemme oikeudenmukaisemman järjestelmän ehdotamme yhteistä lääkkeiden, hoitomaksujen ja matkakustannusten kustannuskattoa. Tällä tavalla saamme kokonaiskuvan sosiaaliturvan piiriin kuuluvasta korvausjärjestelmästä ja voimme näin välttää toimenpiteiden kohdistumisen raskaasti pienituloisiin. Pohjoismaista hyvinvointivaltiota ei pidä romuttaa.

Värderade talman! Rambudgeten innehåller både ett företagarpaket och ett sysselsättningspaket. Här är regeringen på rätt väg. Nu gäller det att implementera besluten och se till att byråkratin är smidig. TE-tjänsterna borde effektiveras och göras mer resultatriktade. Privata arbetsförmedlingstjänster kan utnyttjas, det finns goda erfarenheter av detta. Dessutom måste vi i Finland vakna för satsningar på arbetsplatsvälmående. Sjukfrånvaron och sjukpensioneringen kostar samhället otroligt mycket.

Arvoisa puhemies! Peräänkuulutan hallitukselta myös selkeämpiä visioita ja uusia malleja siitä, miten luomme tulevaisuudessa talouskasvua. Meidän ei pidä rajoittua lähimpään 4 vuoteen, vaan meidän on katsottava pidemmälle, 5, 10 ja 20 vuotta eteenpäin. Millä aloilla ja missä teknologioissa olemme globaalilla tasolla parhaita? Miten Suomi suhtautuu uusiin ilmiöihin, kuten jakamistalouteen ja niin edelleen?

Julkisen talouden suunnitelmassa mainitaan aivan oikein, että Suomen talous on viime vuodet kärsinyt nimenomaan teollisuuden rakennemuutoksesta. Viimeisen 10 vuoden aikana teollisia työpaikkoja on hävinnyt lähes jokaiselta paikkakunnalta, poikkeuksena esimerkiksi Vaasa, jossa teollisten työpaikkojen kasvu on jatkunut vahvana. Hallitus toistaa suunnitelmassaan myös tunnettua faktaa: vienti ei vedä. On kuitenkin hyvä muistaa, että esimerkiksi Pohjanmaan rannikolla vienti vetää erinomaisen hyvin, myös paljon paremmin kuin useimmilla Ruotsin ja Saksan seuduilla.

Hallitus toteaa myös aivan oikein, että kestävä kasvu syntyy vain yrityksissä syntyvien innovaatioiden ja tuottavuuden kasvun kautta. Esimerkiksi ruotsalaisen Nordregio-tutkimuslaitoksen mukaan energia- ja clean-teknologiaan liittyvien niin sanottujen vihreiden patenttien osuus on Suomen Vaasassa korkeampi kuin missään muualla Pohjois-Euroopassa. Yritykset panostavat alueella vahvasti tutkimukseen ja kehitykseen. Kyseessä on juuri sellainen kansainvälisesti kilpailukykyinen keskittymä, josta — minun ymmärrykseni mukaan — hallitusohjelmassakin puhutaan. Tuntuu siksi aika erikoiselta, että kasvava, eteenpäin menevä alue, joka todistettavasti pärjää globaalisti sekä luo ja tuo Suomeen lukuisia miljardeja enemmän kuin mitä itse kuluttaa, joutuu jatkuvasti taistelemaan esimerkiksi nykyisen monikielisen keskussairaalan tason ylläpitämisestä.

Värderade talman! Finland borde också bli mycket bättre på att ta vara på olika möjligheter som till exempel olika EU-program erbjuder, gällande innovativa investeringar i teknologi och infrastruktur.

Yleensä ruotsalaiset hakevat innovatiivisiin EU-projekteihin satoja miljoonia, kun taas täällä Suomessa tyydytään muutamiin kymmeniin miljooniin.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Det är också lätt att ackompanjera tidigare statsminister Paavo Lipponen som uppmanar Finland att sträva efter en ledande position i den arktiska politiken. Goda kunskaper i skandinaviska språk är definitivt en konkurrensfördel också i det sammanhanget.

Tillväxt och sysselsättning ska vara politiska huvudteman för budgetramarna. Nu behövs positiv drive med sikte på framtiden.

Oikeilla ratkaisuilla Suomella on erinomaiset mahdollisuudet palata globaalın tason edelläkävijäksi. — Kiitos.

15.08 Peter Östman kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden tasapainottaminen vaatii tiukkaa menokuria ja järkeviä rakenteellisia uudistuksia. Niukkuuden jakaminen ei ole tietenkään mukava tehtävä. Julkisen talouden suunnitelmassa sen huomaa laskevinä kehyksinä jokaisella hallinnonalalla. Julkisten menojen vähentäminen on välttämätöntä, mutta samalla tulee panostaa myös tulevaisuuteen.

Suomi nousee talousahdingosta työn ja yrittäjyyden kautta. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää siksi hyvänä sitä, että hallitus vihdoinkin on tuomassa henkilöyrittäjien yrittäjävähennyksen ensi vuoden alusta. Olemme kiirehtineet yrittäjävähennyksen käyttöönottoa, ja olisimme toivoneet, että se olisi toteutettu jo tämän vuoden alusta lähtien.

Hallituksen toimia työllisyyden parantamiseksi on moitittu joko vääränlaisiksi tai riittämättömiksi. Kehysriihen jälkeen tulleissa ehdotuksissa on kuitenkin muitakin hyviä esityksiä yrittäjävähennyksen lisäksi. Työttömyysturvan muuttaminen passiivisesta tuesta aktiiviseksi on ollut myös KD:n tavoite. Valtion rahoittaman työttömyysturvan hyödyntäminen starttirahana, palkkatukena ja liikkuvuusavustuksena kannustaa työttömiä. Rahojen siirtäminen momentilta toiselle ei kuitenkaan riitä, vaan työllistämiseen tarvitaan myös määrärahoja ja työttömät tarvitsevat asiantuntevaa neuvontaa yritystoiminnan perustamiseen ja tukien hyödyntämiseen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen selonteossa todetaan, että "kestävää kasvua syntyy vain yrityksissä syntyvien innovaatioiden ja tuottavuuden kasvun kautta". Hallituksen analyysi on tässä ihan oikea, mutta sen tekemät ratkaisut ovat kuitenkin osittain ristiriidassa tämän analyysin kanssa. Innovaatioita ja tuottavuuden kasvua on vaikea saavuttaa, jos samaan aikaan leikataan koulutuksesta ja tutkimustoiminnasta. Päinvastoin Suomen tulisi tässä tilanteessa panostaa koulutukseen ja tutkimukseen, tutkimukset kun osoittavat, että jokainen tekniseen tutkimukseen laitettu euro tuo itsensä kolminkertaisesti takaisin.

Värderade talman! Den kristdemokratiska riksdagsgruppen är bekymrad över de minskade resurserna för uppehållandet av landets inre säkerhet. I redogörelsen sägs det klart ut att polisväsendet anpassas samt att uppgifterna sköts enligt prioritetsordning. I praktiken innebär det att polisernas antal minskar samt att poliserna tvingas fokusera enbart på de mer allvarliga brotten. I en tid när polisens arbetsbörda i övrigt också ökar, bland annat på grund av ökade asylansökningar, är det inte rätt ögonblick att minska på polisens resurser.

Arvoisa puhemies! Hallituksen selonteossa on useita kipeitä säästökohteita. Leikkaukset koulutuksesta ja tutkimuksesta syövät kasvun eväitä. Leikkaukset opintotuesta vaikeuttavat nuorten kouluttautumismahdollisuuksia. Leikkaukset kehitysyhteistyöhön, lapsilisään, kotihoidon tukeen, yksityisen hoidon tukeen, työmarkkinatukeen, sotilasavustukseen, rintamalisään ja eläkettä saavan hoitotukeen ovat euromääräisesti pieniä mutta kui-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

tenkin tuntuja niille ihmisille, jotka kaikkein eniten tarvitsevat yhteiskunnan apua. Osa näistä tulisi kohdentaa uudelleen, ja siksi vetoan vielä kerran hallitukseen: Tutustukaa kristillisdemokraattien vaihtoehtobudjettiin. Sieltä löytyy hyviä korjausvinkkejä.

Hallituksen esittämä 122 miljoonan euron leikkaus opintotukiin on kohtuuton. Kaavamaisen leikkauksen ja lainapainotteisuuden lisäämisen sijaan pitäisi opintotukijärjestelmää kehittää kannustavaan suuntaan. Kristillisdemokraattinen kannustava opintotukimalli olisi ratkaisu tähän. Se palkitsee ahkeran opiskelijan, huomioi perheelliset opiskelijat, nopeuttaa opintoja ja antaa opiskelijoille kannustimia työntekoon ja yrittämiseen.

Kristillisdemokraattiselta eduskuntaryhmältä on tullut oma malli myös perustulokeiluun. KD:n kannustava perusturvamalli kannustaa kaikissa tilanteissa työntekoon, toisin kuin muut esillä olleet perustulomallit. Perustuloa selvittäneen työryhmän arvioinnissa mallimme sai hyvän vastaanoton. Kannustavan perusturvan kokeilu vaatii toteutuakseen kansallisen tulorekisterin käyttöönoton. Kristillisdemokraattien eduskuntaryhmä pyytää hallitusta kiirehtimään valmisteilla olevan tulorekisterin käyttöönottoa, jotta paras malli voitaisiin ottaa perustulokeilun pohjaksi.

Arvoisa puhemies! Yritystoiminnassa on edelleen tehottomia byrokraloukkuja. Meillä on satoja erilaisia kansallisia ja EU-tasoisia tukia. Yritystukien hallinnointi on kallista niin tukia myöntäville viranomaisahoille kuin yrittäjille. Yrittäjien tulisi keskittyä ydintoimintaansa eikä yritystukiviidakossa selviämiseen. Olisiko vihdoin aika arvioida kunnolla eri tukimuotojen hyödyt ja karsia niitä yritystukia ja verovähennyksiä, jotka eivät ole kansantaloudellisesti kannattavia? (Ben Zyskiewicz: Voitteko luetella?) Hallintoa paisuttavien tukien vähentämisen sijaan tulisi keventää yritysten ja palkansaajien verotaakkaa. Verotuet tulisi kohdentaa aloittaville yrityksille ja erityisesti työllistäville yrityksille. Esimerkiksi aloittava yritys, joka työllistää tietyn määrän työttömiä, voisi pyörittää toimintaa verovapaasti ensimmäiset kolme vuotta.

Lopuksi, arvoisa puhemies: yrittäjyyden sekä yritysten työllistämismahdollisuuksien lisääminen on parasta mahdollista tulevaisuuspolitiikkaa.

Puhemies Maria Lohela: Ennen debattia vielä pääministeri Sipilän puheenvuoro, 5 minuuttia.

15.15 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kansanedustajat! Tulevien sukupolvien velkataakan kasvu on pysäytettävä. Tämä hallitus on sitoutunut tekemään tarvittavat säästöt ja reformit arviolta noin 10 miljardin euron kestävyysvajeen kattamiseksi. Sovimme julkisen talouden suunnitelmassa toimista, joilla pidetään kiinni hallitusohjelman 4 miljardin euron sopeuttamistavoitteesta. Kipeät säästöpäätökset ovat nyt siis takana. Säästöt ovat osa kokonaisuutta, jolla katetaan arviolta noin 10 miljardin kestävyysvaje hyvinvointipalveluiden rahoituksessa. Kasvua ja työllisyyttä edistävät toimet kattavat 2 miljardia, reformit loput 4 miljardia. Reformit, kuten sote-uudistus, etenevät aikataulun mukaisesti. Oma tavoitteeni oli saada kipeät säästöpäätökset ja reformien linjaukset tehtyä ensimmäisen vuoden aikana. Nyt ne on tehty. Keskitymme nyt päätösten toimeenpanon varmistamiseen sekä työllisyyteen. Meidän on nyt tehtävä kaikkemme työllisyyden parantamiseksi. Hallituksella ei ole tärkeämpää tekemistä kuin luoda edellytykset sille, että ihmiset saavat työn, jonka avulla he ovat osa yhteisöä, kuuluvat johonkin, uskovat itseensä ja tulevaisuuteen.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Paraneva työllisyys on välttämätön ehto julkisen talouden tasapainottamiselle. Valtiovarainministeriön ennusteessa oletetulla noin 69,5 prosentin työllisyysasteella vuonna 2019 velaksi eläminen julkisessa taloudessa loppuu hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2021. Hallituksen tavoitteleva 72 prosentin työllisyysaste vuonna 2019 kääntäisi julkisen talouden ylijäämäiseksi jo samana vuonna.

Edustaja Lindtman, merkittävimmän toimen eli yhteiskuntasopimuksen sopimusneuvottelut ovat kyllä työllistäneet hallitusta koko ensimmäisen kymmenen kuukauden ajan. Infra Oy oli keskustan hallitusohjelmassa — SDP:llä tuo kulki nimellä Remontti Oy — eli olemme kyllä yhtiöittäneet siellä ja täällä. (Krista Kiurun välihuuto)

Edustaja Andersson, kertoisitteko, mitä valtion omaisuutta olemme tällä kaudella myyneet? Viime kaudella sitä myytiin miljardien edestä. Tietääkseni vain Patrian myynnistä on päätetty, ja sekin aloitettiin jo viime kaudella.

Arvoisa puhemies! Jotta työllisyys voisi merkittävästi parantua, talouskasvun pitää selvästi nopeutua. Kolmen vuoden supistumisen jälkeen talous kasvoi viime vuonna 0,5 prosenttia. Investoinnit ovat kääntyneet jo kasvuun. Jatkossa tuotannollisten investointien kasvu edellyttää kuitenkin viennin vedon huomattavaa parantumista. Suomi ei ole vieläkaan saanut kiinni maailmantalouden kasvuvauhdista. Mahdollisuuksia on ollut, sillä suomalaisten yritysten tuotteiden vientimarkkinat maailmalla kasvoivat viime vuonnakin. Työllisyyden parantaminen edellyttää sekä suomalaisen työn kysynnän että tarjonnan lisäämistä. Kysynnän lisäämiseksi viennin kilpailukyvyyn parantaminen työmarkkinajärjestöjen välisellä sopimuksella on ensiarvoisen tärkeää. Hallitus on määrätietoisesti työskennellyt sopimuksen syntymisen puolesta. Nyt pallo on työmarkkinaosapuolilla. Kehysriihessä päätettiin uusista työllisyyttä vahvistavista toimista, joista tärkein on työttömyysetuuksien käyttötarkoituksen laajentaminen liikkuvuusavustuksen, starttirahan ja palkkatuen rahoittamiseen.

Päätimme kehysriihessä myös merkittävistä liikennehankkeista. Ne palvelevat elinkeinoelämän tarpeita eri puolilla maata ja lisäävät asuntorakentamista. Tälle ja vuosille 2017—2018 kohdistuu nyt merkittävät investoinnit kärkihankkeisiin, korjausvelan hoitoon sekä uusiin infrahankkeisiin.

Arvoisa rouva puhemies! Korkeasta työttömyydestä huolimatta myös avoimien työpaikkojen määrä on kasvussa. Pahenevaa kohtaanto-ongelmaa työmarkkinoilla ratkaisemme hallituksessa lisäämällä työttömyysturvan vastikkeellisuutta, tiukentamalla työttömien työn vastaanottovelvollisuutta ja uudistamalla te-keskusten palveluprosessia. Vauhditamme työllisyyttä myös kannustinloukkuja purkamalla. Lisäksi hallitus on esittänyt laajaa yrittäjyyspakettia, jonka keskeisenä uutena sisältönä on palkkatuki ensimmäisen työntekijän palkkaamisen kynnyksen madaltamiseksi, työttömyysturvan uudistaminen itsensä työllistämisen helpottamiseksi, pk-yrityksille suunnattu innovaatioaseteli ja patenttien parempaa hyödyntämistä vauhdittava innovaatiopaketti. Valmistelemme parhaillaan useita yrittäjyyttä edistäviä veroratkaisuja: esimerkiksi muille kuin osakeyhtiöille otetaan käyttöön 5 prosentin yrittäjyysvähennys ja mahdollistamme pienten yritysten maksuperusteisen arvonlisäveron tilityksen ja niin edespäin.

Nämäkään toimet eivät vielä riitä. Ensi syksyn budjettiriiheen valmistellaan vielä uusi työllisyyspaketti. Talous on saatava kasvamaan ja työllisyys paranemaan nopeasti. Suomen viime vuosien heikkoa talouskasvua tarkasteltaessa unohtuu helposti, että ympäröivässä maailmassa talous on kasvanut jo hyvin pitkään. Suomella ei ole varaa jättää maailmantalouden tämänkertaista nousukautta kokonaan väliin. Jotta tämä vältetään, taloutta on

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

uudistettava kaikilla rintamilla ripeästi. Vain näin julkinen talous kasvaa tasapainoon ja julkisesti rahoitetut hyvinvointipalvelut saadaan pelastettua.

Arvoisa puhemies! Suomen tilanne ei todellakaan ole toivoton. Se on meidän omissa käsissämme. Me emme anna periksi. — Kiitos.

Puhemies Maria Lohela: Nyt siirrytään debattiin. Pyydän siihen osallistuvia ilmoittautumaan.

15.22 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kasvun ja työpaikkojen luomiseksi todella tarvitsemme kokonaan uudenlaisia ratkaisuja, suuria rakenteellisia ratkaisuja. Nyt täytyy varmaankin muuttaa koko asento eikä vain korjata sitä, sanovat armeijan käyneet. Kaiken kaikkiaan näivettymisen kierre on kuitenkin katkaistava. Kaikissa näissä uudistuksissa me voimme todellakin jäädä tuijottamaan vain uhkia ja mahdollisia puutteita ja sulkea silmämme niiltä mahdollisuuksilta, mitä ne ovat antamassa.

Edustaja Lindtman, te ryhmäpuheenvuorossanne esitte lisämiljardien menoja muun muassa kirjasto- ja muihinkin julkisiin investointeihin. En tosin kuullut, miten olisitte nuo miljardit ottaneet, mistä ne olisivat pois. Voisitteko ystävällisesti kertoa kokonaisuuden?

15.23 Kaj Turunen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitetaan positiivisesti. Näyttää siltä, että kaikilla puolueilla tässä salissa on yksimielisyys siitä, että työttömyysturva on hyvä käyttää aktiivisesti. Mutta täytyy tehdä selvä ero siihen, että kysymys ei ole mistään Rinteen mallista. (Antti Rinne: Kiitos!) Tämä Rinteen malli, jonka demarit ovat esittäneet, maksaisi eduskunnan laskentapalvelun mukaan 350 miljoonaa euroa. Mutta missä se pihvi tässä hallituksen esityksessä sitten on? Se pihvi on siinä, ettei tarvita uutta rahaa vaan käytetään olemassa olevaa rahaa tehokkaammin nimenomaan palkkatukena ja starttirahana, ja se pihvi on Lindströmin pihvi.

Mutta mitä tulee Lindtmanin vaalilupauksiin, niin vuonna 2011 sosialidemokraatit lupasivat 100 000 uutta työpaikkaa. No, miten vaalikaudella kävi? 100 000 työpaikkaa meni. Erotus on 200 000 työpaikkaa, se on aika iso. (Välihuutoja) Toisaalta nyt Lindtman esittää tässä salissa tällä vaalikaudella (Puhemies koputtaa) Emu-puskureitten käyttöönottoa. Hän itse sanoi viime vaalikaudella, kun Soini sitä esitti... (Puhemies: Aika!) Lindtman sanoi... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.] (Timo Soini: Ei enää, ei enää! — Naurua)

15.24 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin tästä demarien listasta ensimmäisen työntekijän verovähennysoikeus. Mielenkiintoinen ajatus, jota hallitus jo ilmoitti tutkivansa työllistämiskannustimen nimellä. Se täytyy tarkkaan suunnitella, että se mahdollisimman tehokkaaksi saadaan.

Puhutte vuodesta toiseen ja kuukaudesta toiseen Emu-puskureiden käyttämisestä. Kuitenkin meillä valtiontaloutta vastuullisesti hoitavat virkamiehet ja arvioitsijat toistuvasti ovat arvioineet, että se liikkumavara on todellisuudessa mitätön tai olematon, jos vastuullisesti katsotaan myöskin tulevien sukupolvien eläkemaksua. Tämän osalta pyytäisin tarkkuutta kyllä aina, kun heitätte sen kortin esiin.

Puhuitte kirjastoihin, infraan, kouluihin sijoittamisesta. Kyllä tämä hallitus venyttää menokehyksiä niin paljon kuin vain voidaan suhteessa velkaantumiseen ja verotuksen nostamiseen, että käytetään rahaa muuallekin.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Lyhennysvapaat kuukaudet pankeilta — varmaan se jotain maksaisi. Paljonko, mitä ehdotatte?

Vihreiden osalta olen kyllä erityisen huolestunut tästä, että kuntien ahdinkoa ei saisi lisätä tiputtamalla kuntien menopuolta. Emme me kyllä aikaisemmalla hallituskaudella, toimiessani erityisavustajana hallituksessa, nähneet näin vastuutonta ajattelua vihreiden puolelta. (Puhemies koputtaa) Kyllä sieltä täytyy löytyä tehoa, muuten maa ei käänny.

15.25 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On erinomainen asia, että sosialidemokraattien hallitukselle tarjoamat vaihtoehdot kiinnostavat. Nyt kun olette niistä osan ottaneet sinne omaan laariinne, niin voimme mielellämme tarjota näitä lisää, esimerkiksi tämän: terveyskeskukset ja koulut ja päiväkodit kuntoon. Siihen löytyy malli — siemenrahoituksella — meidän vaihtoehtobudjetistamme.

Arvoisa puhemies! Suomea viedään nyt väärään suuntaan. Siitä osoituksena on se, että ei tule lisää työpaikkoja, tulee vähemmän työpaikkoja. Sen lisäksi, vaikka ennen vaaleja lupasitte, että ette, pääministeri, leikkaa opiskelijoilta, eläkeläisiltä ja lapsiperheiltä, nyt te leikkaatte.

Mutta erityisen mielenkiintoista on se, että nyt olette löytäneet yhden vastauksen kaikkiin ongelmiin, ja se on tämä osakeyhtiöittäminen. Ensin metsät ja luonto, seuraavaksi terveyskeskukset, ja seuraavaksi olette laittamassa tiet, rautatiet, meriväylät ja maantiet osakeyhtiöksi. Pääministeri, ennen vaaleja sanoitte, että Suomi pitää laittaa kuntoon. Jäikö sieltä yksi sana pois? (Puhemies koputtaa) Tarkoititteko "myyntikuntoon"?

15.26 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täydennän edustaja Lindtmania sen verran, että varmaan kysymys on siitä, että Suomi laitetaan "lunastuskuntoon".

Väännän hieman rautalangasta tätä asiaa, minkä olen pyrkinyt monta kertaa tuomaan esiin. Kotitaloudet ja yritykset maksavat veroa tuloistaan ja kulutuksestaan, aivan totta. Jos ihmisten käytettävissä olevat tulot pienentyvät hallituksen ylisuurten leikkauksien vuoksi, kulutus pienentyy ja sen kautta valtion saamat verot pienentyvät. Samalla työttömyydestä aiheutuvat kustannukset sekä lisääntyvät sosiaaliturvamenot lisäävät julkisen talouden rahoitusaseman ahdinkoa. Kysynkin: mihin oletuksiin hallitus pohjaa ennusteen arvonlisäveron tuoton kasvusta, kun leikkauslinjanne nimenomaan syö kansalaisten ostovoimaa, ja kuinka monen talousnobelistin pitää teille tämä kertoa ennen kuin tämän uskotte?

15.27 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä, te olette itse linjanneet olevanne valmiita myymään valtion omaisuutta investointien rahoittamiseksi. Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä on toistuvasti pyytänyt lisätietoa näistä suunnitelmista, emmekä me ole sellaista saaneet. Mutta nyt on varmasti hyvä hetki sitten esittää suora kysymys ja toivoa suoraa vastausta: Tarkoittaako siis tämä teidän kysymykseenne sitä, että tämä hallitus ei ole myymässä mitään valtion omaisuutta tai valtion omistuosuuksia, myöskään Solidiumin alaisista yhtiöistä?

15.28 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Uusia työpaikkoja tarvitaan ehdottomasti, mutta on hyvä muistaa, että maamme taloutta ei käännetä kestäväälle kasvu-uralle minkä tahansa yrittämisen tai työn tekemisen kautta. On hyvä, mutta ei missään tapauksessa riittä, että rakennamme toisillemme asuntoja tai pilkomme naapurille pu-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

ita. Toivon ja uskon, että ministerit ymmärtävät kasvaville markkinoille suuntautuvan viennin sekä korkean teollisen jalostusarvon merkityksen ja potentiaalin hyvinvoinnin rakentamisessa ja että muistamme, että meillä edelleen on useita todellisia helmiä eri puolilla Suomea. Jos nämä lähtevät, on seuraava osoite kuitenkin yleensä Kiina, Intia tai Brasilia, ei mikään muu Suomen kaupunki. Joten kysyisinkin arvon pääministeriltä: Pidätkö huolen siitä, että terveys- ja koulutuspuolen leikkauksia ja uudistuksia mietittäessä jollakin pysyy kokonaiskuva hanskassa siten, ettei vahingossa heikennetä sellaisia alueita, joilla kansainväliset huippuyritykset tahkoavat hyvinvointia koko Suomeen?

15.29 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri Stubb sanoi puheessaan, että ripaus optimismia ei julkisessa keskustelussa olisi haitaksi talouden positiivisen kierteen aikaansaamiseksi, ja pääministeri Sipilä vahvisti sen sanomalla puheensa lopussa, että Suomen tilanne ei ole toivoton ja on edelleen omissa käsissämme. Olen kanssanne samaa mieltä, emme me saa Suomea nousuun viljelemällä pessimismia.

En haluaisi olla ilonpilaaja tässä tilanteessa, mutta vastuulliseen taloudenhoitoon kuuluu myöskin riskien kartoittamista. Kahden kuukauden päästä äänestävät britit EU-jäsenyydestään, ja kysynkin: onko hallituksella mitään varasuunnitelmaa, mitä mahdollinen ero tarkoittaa Suomelle?

15.30 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvon pääministeri, ennen vaaleja vaalikeskusteluissa te toistitte useampaan otteeseen, että yhteiskuntasopimus ratkaisee meidän yhteiskuntamme isot ongelmat. Olitte aika selvästi sitä mieltä, että heikompituloiisiin, heikommassa asemassa oleviin ihmisiin kohdistuvia leikkauksia suomalaisessa yhteiskunnassa ei tehdä, jos tulotte valituksi pääministeriksi.

Olemme samaa mieltä siitä, että velkataakan lisäys on pysäytettävä jollakin aikataululla. Haluan todeta sen, että kun sanotte, että säästöpäätökset on nyt tehty, kyllä varmaan näin on, mutta ne tulevat tavallisen ihmisen näkökulmasta joka vuosi eteen, koska ne päätökset vaikuttavat vuosi vuodelta jo tästä eteenpäin.

Arvoisa pääministeri, haluan teiltä kysyä sitä, haitteko te mandaattia hyvinvointivaltion muuttamiseksi markkinayhteiskunnaksi. Nyt te olette tehnyt Metsähallituksen osalta ja nyt te olette tekemässä väyläverkon osalta ratkaisun, jossa käyttäjä maksaa, aiheuttaja maksaa. Oletteko tähän saanut mandaattia kansalta?

15.31 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä oppositioita kuunnellessa täytyy tietysti iloita siitä, että meillä on retorisesti hyvin näppärä oppositio, mutta sisältöä voisi olla ehkä vielä hieman enemmän.

Mitä tulee tähän hallituksen linjaamaan julkisen talouden suunnitelmaan, niin hallituspuolueen edustajana olen hyvin ylpeä ja tyytyväinen siitä, että hallitus pitää sen, minkä lupaa (Välihuutoja vasemmalta) siltä osin, että meidän julkinen taloutemme on niin heikossa tilanteessa, että hallituksen ainut vaihtoehto on pitää kiinni siitä, minkä se ohjelmassaan on asettanut tavoitteeksi talouden reunaehtojen osalta. Ne päätökset eivät ole olleet helppoja, mutta se on ylisukupolvisesti vastuullista, mitä hallitus on nyt linjannut, vähättelemättä lainkaan sen merkitystä yksittäisten kansalaisten kannalta. Nyt osataan katsoa tarpeeksi kauas myös reformien osalta ja julkisen talouden reunaehtojen osalta.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Yksittäisenä pienenä asiana haluan myös vielä, arvoisa puhemies, kiittää niin ikään tulevaisuuteen katsovasta lisärahoituksesta genomikeskukselle, joka mullistaa ja muuttaa suomalaista terveydenhuoltoa.

15.32 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä jää hämmästyneenä miettimään, kuinka paljon painavat tämän hallituksen lupaukset — lupauksia kun me olemme jo kuulleet monenlaisia, mutta näyttää siltä, että markkinavoimat selättävät aina tämän hallituksen.

Te olette luvannut monenlaista, pääministeri. Te lupasitte, että vähäosaisilta ei leikata, ja piditte huolta siitä, että kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti. Toisin on käynyt. Te todella rankaisette ihmisiä, joilla on pienet tulot.

Te lupasitte myöskin, että joka puolella Suomea säilyvät elämisen edellytykset. Nyt me olemme huomanneet, että kaikessa onkin kysymys yhtiöittämisestä. Ei kulje enää posti jatkossa, eivät kulje taksit, eivät junat ja niin edespäin. Ja vastaus on, että maailma tulee paremmaksi, jos otetaan yhtiöt käyttöön.

Viimeisenä ja pahimpana on se lupaus, että koulutuksesta ei leikata. Minä, pääministeri, toivoisin, että kun te olette nyt pyhästi luvannut, että koulutuksesta ei enää leikata, niin katsoisitte, mitä kollega, ministerinne, tekee opetusministeriössä. Sieltä ovat tulossa yliopistokeskusten uudet leikkaukset, joissa yliopistokeskusten rahaa taas vähennetään. Eli koulutuksestaakaan ei voitu lupauksia pitää.

15.33 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on tosiaan syönyt lupauksensa moneen kertaan. Keskusta ja kokoomus lupasivat, ettei koulutuksesta leikata, mutta juuri sinne on tehty massiiviset leikkaukset. Perussuomalaiset lupasivat, ettei köyhimmiltä leikata — hallitus vie nimenomaan köyhiltä.

Olen yhtä mieltä pääministeri Sipilän kanssa siinä, että meidän täytyy tehdä kaikkemme työllisyyden lisäämiseksi, mutta eiliset työllisyysavaukset jättivät kyllä monta kysymystä auki. Samoin tämä hallituksen leikkauspolitiikka vie aivan eri suuntaan kuin siihen, että lisääsimme työpaikkoja. Hallitus katsoo aiheelliseksi syyllistää ja kurittaa työttömiä, vaikka meidän suurin ongelmamme on se, että talous sakkaa ja työpaikkoja ei ole. Miksi hallitus ei keskity työpaikkojen luomiseen vaan laittaa kaiken energiansa byrokratian lisäämiseen ja työttömien kyykyttämisen ja käyttämisen lisäämiseen. (Kokoomuksen ryhmästä: Aika kovaa puhetta!) Miksi te ette mahdollista sitä, että ikääntyneet työntekijät voisivat koulutautua ja opiskella ja (Puhemies koputtaa) siten päästä takaisin työmarkkinoille?

15.34 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa toivoisin kyllä sosialidemokraateilta ihan rehellistä, avointa kertomusta siitä, mistä te leikkaisitte, mitä veroja te kiristäisitte, kun te, edustaja Rinne 20.3.2015 — kuukausi ennen vaaleja — lupasitte, että sosialidemokraatit tekevät vaalien jälkeen 4 miljardin sopeutuksen: 3 miljardia menoleikkauksia, 2 miljardia niistä heti, miljardi keväällä 17, ja miljardin veronkiristykset. Tämä on teiltä lunastamatta. Tehkää nyt, arvoisat sosialidemokraatit — teillä on kolme entistä valtiovarainministeriä käytettävissä — oma vastuullinen kehysvaihtoehtonne (Sosialidemokraattien ryhmästä: On tehty!) ja perustelkaa se nyt niin, ettei siitä putoa pohja pois. Esimerkiksi teidän indeksileikkauksiltanne, joita teidän ohjelmanne sisälsi 800 miljoonaa, on pohja pudonnut pois. Millä te korvaatte ne?

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

15.36 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä on se vaihtoehtobudjetti, jossa on ratkaisut näihin kaikkiin. Luonnollisesti meiltä tulee myös oma kehyslinjauksemme, ja se tulee jo siksikin, puhemies, se tulee jo siksikin, että tämän hallituksen suunta on kerta kaikkiaan väärä. Se on väärä silloin, kun työllisyyteen ei panosteta riittävästi, ja se on väärä silloin, kun se on epäreilu.

Mitä täällä tulee niihin lupauksiin, niin, pääministeri Sipilä, te sanoitte ennen vaaleja, että lapsiperheiden, työttömien, opiskelijoiden euroja ei leikata, ja nyt niitä leikataan.

Puhemies, lisäpölmistystä tähän asiaan tuo vielä se, että paitsi että tehdään epäreiluja ja lupausten vastaisia leikkauksia, sen lisäksi Suomea viedään nyt surutta myyntikuntoon. On todella hämmäntävää, että metsät, luonto, sairaalat, terveyskeskukset ja nyt sitten kansallisuusomaisuus, raiteet, tiet — kaikki — pitää yhtiöittää. Suomea pistetään myyntikuntoon, ja minä ihmettelen sitä, kuinka esimerkiksi keskustalaiset edustajat tässä salissa voivat allekirjoittaa nämä linjaukset.

15.37 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! "Tekemättä ei voi jättää", presidentti ohjeisti, ja haluan antaa hallitukselle kiitosta siitä, että taloutta laitetaan määrätietoisesti kuntoon ja velkaantumista taitetaan. Työ on nostettu ykköseksi, ja vain suomalaisella työllä tämä maa tulee jatkossa pärjäämään, ja pidän myönteisenä sitä, että panostetaan myös merkittävästi yrittäjyyteen ja siihen, että näitä työpaikkoja syntyisi Suomeen. Pidän myös kiitoksen arvoisena sitä, että vaikeiden leikkausten jälkeen ei enää lisäleikkauksia koulutukseen ole suunnattu. (Krista Kiurun välihuuto) Kiitosta täytyy antaa myös siitä, että pakolaistilanne on saatu hallintaan: kiitos tästä ministeri Petteri Orpolle.

Poliisin määrärahoja kuitenkin rasittaa edelleen sosialidemokraattien valtiovarainministeriaikana tehdyt kehysleikkaukset, ja kysyisin ministeri Orpolta: onko nämä demarien poliisileikkaukset mahdollista saada kuntoon vielä tulevana vuosina? (Vasemmalta: Kukas silloin oli pääministerinä?)

15.38 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä työllisyyden hoidosta haluan ottaa esimerkin, miten se yrityselämässä voi onnistua: Meillä Varkaudessa elinkeinotoimen osalta käytiin keskustelua paikallisten yrittäjäjärjestöjen kanssa työllistämisestä, nimenomaan kaupungin puolelta, että kaupunki antaisi siihen tietyn määrän rahaa, että yrittäjät työllistäisivät pitkäaikaistyöttömiä. Vastaus heiltä oli se, että tilanne on niin hankala, ettei kannata palkata, vaikka tukea tulisi. Ihmisten ostovoima on vähäistä, ja riskejä ei lähdetä ottamaan — vaikkapa remonttien teossa, siirretään niitä eteenpäin — koska ei ole varmuutta tulevaisuudesta. Kysynkin, pääministeri Sipilä: mitä toimenpiteitä hallitus aikoo tehdä, että ihmisten ostovoima paranisi ja usko tulevaisuuteen paranisi myös?

15.39 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Inför hela landets befolkning visade regeringen i går hur oenig den är. Först håller minister Berner en pressinfo där hon berättar om den stora trafikreformen, och efter några minuter, en halv timme senare, går utrikesminister Soini ut och skjuter ner hela förslaget. Det är många med oss i svenska riksdagsgruppen, också många människor ute i landet som nu funderar på vad det är regeringen sysslar med. Är det så här man ska styra Finland?

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Arvoisa puhemies! Tässä ei voi kuin ihmetellä hallituksen tapaa toimia ja viestittää päätöksistään. Asioista, joista ollaan erimielisiä, pidetään lehdistötilaisuuksia, niin kuin eilen tästä isosta liikenneinfrapaketista, kun taas asioista, joista ilmeisesti jo ollaan päätetty, ei kerrota mitään — niin kuin siitä, mitkä ne 12 sairaalaa ovat, jotka tulevat saamaan täyden päivystyksen. Arvoisa pääministeri, voisitteko nyt kertoa sekä eduskunnalle että koko Suomen kansalle, mitä te oikeasti olette päättäneet (Puhemies koputtaa) sekä liikennepaketista, taksipolitiikasta että päivystyksestä?

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustaja Laukkanen, ja sitten pääministerille puheenvuoro.

15.40 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yksi parhaimpia edellisen hallituksen saavutuksia on pääkaupunkiseudulla tehty sopimus, yhteistyö- eli MAL-sopimus, jossa investointeja panostetaan pääkaupunkiseudulle ja ne sitoutetaan tiettyyn asuntotuotantoon, jotta saadaan edullisia asuntoja. Tämä yhteistyö tuottaa nyt merkittävää talouden kasvua, josta koko maa hyötyy, ja pääkaupunkiseudulla syntyy useita työpaikkoja päivittäin. Kysynkin nyt pääministeriltä: kun tässä kehyksessä edelleen jatketaan tätä edellisen hallituksen hyvää linjaa ja se on positiivinen (Krista Kiuru: Ei muuten jatketa!) — kyllä jatketaan, tänne pääkaupunkiseudulle on osoitettu erittäin paljon investointirahaa, joka tuottaa nyt hyviä asioita — niin onko hallituksella, pääministerillä, ajatus siitä, että myös muualle, maakuntiin, tuotettaisiin samanlaisia yhteistyösopimuksia, jotta kasvua ja työtä syntyisi ympäri maata?

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä, 3 minuuttia siitä paikaltaan.

15.41 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Tietojeni mukaan 17.5. on eduskunnassa keskusteltavana omistajaohjausstrategia. Silloin päästään keskustelemaan omistajaohjauksesta. Mutta kyllä meidän todella aktiivisia täytyy olla, jos saamme niin paljon myytyä valtion omaisuutta kuin viime kaudella.

Brittien ero eurosta — olemmeko siihen varautuneet? Kyllä me olemme keskustelleet ja varautuneet erilaisiin tilanteisiin, mutta totta kai toivomme ja ensisijainen vaihtoehtomme on, että britit säilyvät Euroopan unionin jäsenenä.

Edustaja Rinne, SDP lupasi viime vaaleissa 100 000 uutta työpaikkaa — menetettiin 100 000 työpaikkaa. Tämä on iso ero ja osoittaa sen, kuinka vaikeasta kokonaisuudesta puhumme. (Pia Viitasen välihuuto) Jos näin ei olisi käynyt, niin leikkauksista ei tarvitsisi puhua ollenkaan. Ennen vaaleja ja vaalien jälkeen puhuttiin yhteiskuntasopimuksesta, ja se on ollut tärkein yksittäinen toimi tässä 72 prosentin työllisyysastetavoitteessa. Se ratkaisee tästä ongelmasta noin yhden neljäsosan.

No, sitten tämä pelottelu tällä yhtiöittämisellä: Tämä on kyllä aivan käsittämätöntä. Esimerkiksi Tampereella on yhtiöitetty toimintoja, eikä sitä kukaan pelkää. Moni muukin kaupunki on tehnyt sitä. Me kaikki tässä salissa tiedämme, että viime kaudella jäi Metsähallitus-laki kesken ja se olisi tullut tässä muodossa maaliin (Välihuutoja) kaikilla hallituspuhjiilla. Infra Oy oli esillä useammallakin puolueella. Nyt sitä selvitetään; me emme ole tehneet asiasta mitään päätöksiä vielä, mutta sitä nyt selvitetään. Sitten täällä olivat esillä posti, taksit, junat. Kaikki ne ovat yhtiöitettyjä tällä hetkellä ja hyvin toimivat — ylpeänä omistajaohjausministerinä totean, että hyvin toimivat nämä yhtiöt yhtiömuodossa.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Me tarvitsemme isoja rakenteellisia uudistuksia. Nyt tehdään selvitys tästä liikennekaaresta, joka toteutuessaan ja oikean suomalaisen muodon löytäessään on valtavan suuri uudistus ja ottaa jättimäisen askeleen digitalisoinnissa ja niin edespäin. Me hallituksena emme ole tehneet siitä päätöstä, vaan olemme päättäneet selvittää sen asian kuulemalla eri tahoja, ja sen jälkeen muodostamme hallituksessa yhteisen kannan. Sama koskee tätä Infra Oy -ajatusta, joka toteutuessaan luo huikeat mahdollisuudet tehdä julkisia investointeja aivan uudella mallilla. Nämä ovat isoja uudistuksia, ja sen takia me haluamme edetä keskustelun kautta. On käsittämätöntä, että oppositio vastustaa sitä, että tuomme avoimesti keskusteluun nämä isot asiat ensin, pyydämme siitä palautetta oppositiolta, yrityksiltä, kansalaisilta. Nyt on sen aika, ja sitten tehdään päätöksiä. Tämä on uutta poliittista kulttuuria, joka näyttää olevan äärimmäisen vaikeaa hyväksyä (Pia Viitasen välihuuto) ja hämmentävää myöskin oppositiolle.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Stubb, 3 minuuttia.

15.45 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa rouva puhemies! En tiedä, tulkitenko tässä keskustelussa liikaa hopeareunusta, mutta ainahan me voimme päätöksiä tarkastella eri kulmilta, ja jokaiseen päätökseen liittyy paljon painetta ja kritiikkiä. Se voi tulla oppositiolta, se voi tulla luottoluokittajilta, komissiolta, kansainvälisiltä instituutioilta, se tulee äänestäjiltä, se tulee kunnilta, kaupungeilta, yksittäisiltä kansalaisilta. Mutta loppupelissä me näemme kyllä hallituksessa tämän kehyspäättöksen askeleena oikeaan suuntaan. Kun minä katson meidän talousennusteitamme ensi vuodelle — viime vuonna kasvua 0,5 prosenttia, tälle vuodelle 0,9 prosenttia, sitä seuraavalle vuodelle 1,2 prosenttia — niin siinä on jotain sellaista positiivista värinää, jota Suomen taloudessa varsinkaan julkisella puolella ei olla pitkään aikaan nähty. En kuitenkaan näkisi mitään aihetta riemuun. Tämä kehyspäättös oli osittain business as usual, jolla hallitus osoitti ja todisti sen, että me pidämme kiinni omasta talouspoliittisesta linjasta, 4 miljardin euron sopeutuksista, siitä että verotus ei kiristy, ja tavoitteesta, että velkaantuminen taitetaan.

Olin viikonloppuna IMF:n ja Maailmanpankin kevätkokouksessa Washingtonissa, ja oli mahdollisuus keskustella myös Suomen talouden tilasta komissaari Moscovicin ja Dombrovskiksen kanssa. Tämä julkisen talouden suunnitelma on eräänlainen vakausohjelma meille kaikille, ja siihen kehikkoon se pitää pistää, sitten voi toki olla yksittäisistä päätöksistä eri mieltä. Mutta kun edustaja Lindtman totesi omassa ryhmäpuheenvuorossaan, että SDP:llä on neljä tavoitetta — kaikki mukaan, työllisyys kuntoon, osaaminen kuntoon ja oikeudenmukainen sopeutus — kyllä nämä ovat kaikki sellaisia tavoitteita, joita myös hallitus hakee. (Ozan Yanarin välihuuto) Sitten on tietysti yksittäisiä kohtia, joissa ei välttämättä olla teidän näkökulmastanne onnistuttu matkan varrella.

Mutta ennen kaikkea tässä oli nyt viesti, koska me joudumme vastaamaan muun muassa komission kirjeeseen. Olemme siihen vastanneet ja saamme siihen vielä lopullisen vastauksen tämän kevään aikana. Me pyrimme välttämään sellaisia toimia, jotka veisivät meidät liiallisen alijäämän menettelyyn. Uskon myös, että kun Suomen talouspolitiikasta puhutaan, niin se, että julkisen talouden suunnitelmassa pysytään kehyksissä, on osoitus myös ulkomaailmalle siitä, että Suomen talouspoliittiseen ja pitkään linjaan voidaan luottaa, siis siihen kehyslinjaan, joka meillä on ollut vuodesta 2003 saakka.

Mutta eihän tämä tietenkään riitä, ja nyt en puhu sopeutuksista vaan hallituksen toimista. Me pistimme kehykset pakettiin, seuraavaksi me teimme sote-kehyspäättöksen, ja nyt

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

me panostamme yhteiskuntasopimuksen eteenpäinviemiseen. Tässä matkan varrella on jättäjäismäisiä hankkeita, joista liikennekaari oli hyvä esimerkki, työllisyyspaketti, yrittäjäpaketti, oli toinen esimerkki. Uskon, että kaikki suomalaiset toivovat tällä hetkellä, että poliittiset päättäjät ja erityisesti hallitus tekevät sellaisia ratkaisuja, jotka saavat aikaiseksi Suomessa käänteen. (Puhemies koputtaa) Sitä me nyt tarvitsemme.

Puhemies Maria Lohela: Jatketaan keskustelua.

15.48 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Herra pääministeri, te olette valinnut nyt tässä viimeisten viikkojen aikana taktiikan, jossa joka kerta, kun puhutaan näistä talous- ja työllisyysasioista, te toteatte, että edellinen hallitus ei tehnyt sitä ja tätä ja tavoitteena ollut 100 000 työpaikkaa ei toteutunut. Eiköhän nyt olisi teidän aika lopettaa syytely ja ottaa vastuu. Te olette pääministeri, ette oppositiojohtaja.

Me olemme tarjonneet teille omassa vaihtoehtobudjetissamme tälle vuodelle merkittäviä toimenpiteitä, joilla saataisiin työpaikkoja tässä ja nyt. Siellä on kokonaisuus, jonka on arvioinut eduskunnan tietopalvelu: 35 000 työpaikkaa tämän vuoden aikana. Meillä on siis keinopaketti, jossa on töitä tarjolla tässä ja nyt. Silloin kun tätä vaihtoehtobudjettia esitettiin, te suhtauduitte siihen hyvin yliolkaisesti. Nyt kysyn teiltä: oletteko tutustuneet tarkalleen niihin esityksiin, mitkä siinä vaihtoehtobudjetissa on tehty, ja oletteko valmiita ottamaan niitä käyttöön? Minä olen valmis esittelemään teille niitä tarkalleen, jos ette ole niihin vielä perehtyneet.

15.49 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn tästä sote-uudistuksesta, kun sekin nousi näissä kehyksissä esiin julkisen talouden sopeuttamisohjelmassa. Alun perin tämän sote-uudistuksen tarkoitus oli nimenomaan perusterveydenhuollon vahvistaminen eli se, että saadaan ihmisille parempaa terveydenhuoltoa (Timo Heinonen: Juuri näin!) nykyistä nopeammin. Toinen tarkoitus oli sote-palveluiden integraatio, jolla saadaan nostettua palveluiden vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Nämä lähtökohdat ovat mielestäni kyllä hallitukselta täysin unohtuneet, ja sote-uudistuksesta on tullut projekti, jolla tavoitellaan bisnesmahdollisuuksia kansainvälisille terveysyhtiöille.

Arvoisa puhemies! Täällä jo edustaja Henriksson oikeutetusti kysyi, missä viipyy tieto eduskunnalle, mitkä 12 sairaalaa saavat jatkaa. Minun on vielä tästä kysyttävä lisäksi: Kuka tulevaisuudessa kantaa vastuun palveluiden kokonaisuudesta, kun palvelutuotanto hajoo moniin eri yhtiöihin? Entä kenellä on vastuu kansanterveydestä ja sosiaalipalveluista? Markkinoillako?

15.50 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen keskeinen tavoite on ja tulee jatkossakin olemaan se, että jokaiselle suomalaiselle turvataan yhdenvertaisesti sosiaali- ja terveyspalvelut. Ei hallitus eikä Suomi ole yksityistämässä sosiaali- ja terveyspalveluita. Julkinen valta kantaa vahvan vastuun ja vahvemmankin vastuun tulevaisuudessa, kun tämä sote-uudistus menee eteenpäin.

Hallituksen kehyspäättös on oiva osoitus hallituksen toimintakyvystä. Uskottava talouspolitiikan linja pysyi, kokonaisveroaste ei nouse, koulutukseen ei tule lisää säästöjä. (Krista Kiurun välihuuto) Ja valan kyllä rohkeutta hallitukseen, että teette uusia toimenpiteitä

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

työn ja yrittäjyyden edistämiseksi. Jos ei yritä, mitään ei synny. Mitään ei myöskään synnyisi, jos SDP päättäisi, koska te kaikkea vastustatte ja teidän päälinjanne kyllä tämän päivän keskustelun myötä on se, että lisää velkaa, lisää menoja (Antti Rinteen välihuuto) ja vähän niin kuin vielä pelottelua päälle ja lisää veroja. Eli lisää velkaa, lisää menoja, lisää veroja ja vähän pelottelua päälle — se on SDP:n linja. (Välihuutoja — Pia Viitanen: Vähemmän velkaa, edustaja Sarkomaa!)

15.51 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy tähän velkaantumiskehitykseen kyllä puuttua, ja pääministeri, olisi vielä yksi kysymys. Kyllä se kokoomus on se puolue, joka on Suomen velkaannuttanut. (Krista Kiuru: Eniten velkaannuttanut! — Välihuutoja) — Riippumaton selvitys: eniten velkaa on puolueista ottanut kokoomus, 99 miljardia, taitaa olla jo 100 miljardin päälle.

Mutta, arvoisa puhemies, kun tässä nyt näitä hallituksen puheita ennen vaaleja ja näitä petettyjä koulutuslupauksia kuuntelee, niin tulee mieleen Steven Wrightin sanonta, että nyt iski muistinmenetys ja déjà vu yhtä aikaa — luulen, että olen unohtanut tämän aikaisemminkin — ja se koskee tätä koulutuslupausta, joka kesti vain 15 minuuttia, ja se koskee myös näitä käsityksiä siitä, lupasiko joku ennen vaaleja, että Suomen kaikki maantiet yhtiötetään ja vielä niin kuin liikenneministeri esittää, että jatkossa tienkäytön hinnan määräisivät yksityiset yritykset. Nythän pääministeri kertoi, Helsingin Sanomissa tänään hetki sitten, että tämä on kehysriihessä sovittu. On kova linja.

15.52 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todella harmillista ja jopa surullista, että te, vasemmisto-oppositio, vihreät, olette valinneet taktiikkakaksenne pelotella kansalaisia, pelotella kaikilla niillä uudistuksilla ja esityksillä, mitä hallitus tuo pöytään. Te näyttelette sitä samaa draamaa viikosta toiseen, aihe vähän vaihtuu, ja valitsette aina uuden kohteen toiseen rooliin. Olisi paljon uskottavampaa, jos te ihan oikeasti lähtisitte rakentamaan keskusteluun Suomen tulevaisuudesta ja niistä toimista, joilla Suomi saadaan nousuun. Hallitus on tekemässä rohkeita uudistuksia, on tekemässä ratkaisuja, joilla pitkällä tähtäimellä saadaan kilpailukykyä parannettua ja tämän maan talous kuntoon, parempaan kuntoon kuin mitä SDP:n jäljiltä viime kaudella jäi. Se on kylmä tosiasia. Vasemmistoliiton osalta täytyy sanoa, että on valitettavaa, että teidän talouslinjanne voi tiivistää näin: lisää velkaa, lisää veroja. (Markus Mustajärven välihuuto) Vihreitten osalta pitää sanoa, että teidän tällainen tulevaisuuspuolueleimanne on kyllä tämän ensimmäisen vuoden aikana mennyt täysin, ei ole mitään tulevaisuuteen tähtäävää. Te haluatte ottaa velkaa (Puhemies koputtaa) tuleville sukupolville.

15.54 Ozan Yanar vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nyt kun edustaja Rantakangas puhui vihreistä, niin pitää toki vastata. Hän peräänkuulutti rakentavaa keskustelua. Mehän olemme tarjonneet rakentavasti meidän vaihtoehtoaamme, mutta tässä huomaa, että sitä ei ole kuunneltu. Eli silloin kun on kerrottu sitä vaihtoehtoa, ette ole kuunnelleet sitä.

Eihän näissä hallituksen kehyspäätöksissä ole mitään yllättävää eikä mitään uutta: lisäleikkauksia huono-osaisille, lisäleikkauksia maailman heikoimmille. Itse asiassa yllättävää toki tässä on se, että annetaan rahaa, palkitaan suurimpia saastuttajia. Se on uutta, ja se on hyvin lyhytnäköistä politiikkaa. Eikä hallitus ole vieläkään perunut koulutusleikkauksia. Eilenkin oli Ylen A2-ilta, siellä ihmiset oikealta vasemmalle, kaikki, yrittäjät, ei-yritt-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

äjät, kaikki, haukkuivat niitä koulutusleikkauksia — tämä on todella arka aihe kokoomuslaisille edustajille, jotka katsovat minua todella suuttuneesti tässä. Hallituksen otteissa ei ole mitään uutta, ei ole nähtävissä käännettä. (Ben Zyskowicz: Mistäs vihreät olisivat säästäneet?)

15.55 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ensinnäkin, no, enää läsnä olevaa ministeriä, selkeistä vastauksista, mitkä aiemmin saatiin.

Vastaan omasta puolestani omaa ryhmääni ja puoluetani kohtaan esitettyihin vääriin syytöksiin.

Ensinnäkin meitä syytettiin siitä, että Euroopan vakausmekanismi on tällä vaalikaudella antanut Kreikalle rahaa. Muistutan, että mitään muuta rahaa Euroopan vakausmekanismi ei Kreikalle ole antanut kuin sitä, mitä sosialidemokraatit itse olivat omassa hulluudessaan viime vaalikaudella tälle vakausmekanismille antamassa. (Välihuutoja) Mitään muuta rahaa ei ole annettu.

Meitä syytettiin siitä, että alle 1 000 euroa tienaaavien verotus olisi muka unohdettu. Päinvastoin tämä hallitus edistää sitä, että 1 000 euroa voi tienata verottomasti.

Te ehdotatte, että Emu-puskurit pitäisi ottaa käyttöön. Tämä on kaikkein erikoisin ehdotus, koska tähän on työmarkkinajärjestöjen kanssa sovittu asia, joka koskettaa eläkerahastojen puskureita. Nyt juuri, kun pakkolaeista on päästy eroon, teidän keskeinen tavoitteenne on tuoda pakkolait takaisin ja kävellä työmarkkinajärjestöjen kanssa tehdyn sovun ylitse. (Välihuutoja)

15.56 Sanna Marin sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt on aika kysyä äänestäjien kuluttajansuojan perään. Yksikään hallituspuolue ei kertonut vielä ennen vaaleja, että on yhtiöittämässä lähes koko sosiaali- ja terveydenhuollon julkisen toiminnan. Yksikään hallituspuolue ei kertonut, että aikoo siirtää koko Suomen väyläomaisuuden perustettavaan yhtiöön. Eivät viime kaudella vielä perussuomalaiset eikä keskusta sanoneet, että he haluavat yhtiöittää Metsähallituksen. He vastustivat sitä.

Pääministeri Sipilä äsken täällä peräänkuulutti sitä, että opposition pitäisi olla iloinen, että näiden yhtiöittämislinjausten seurauksena nyt voimme keskustella näistä asioista. Kyllä näistä asioista olisi ihan oikeasti pitänyt keskustella ennen vaaleja. Se olisi ollut äänestäjien näkökulmasta reilua. Heillä olisi ollut oikeus tietää, että hallitus kaavailee massiivista yhtiöittämistä ja todennäköisesti myös tästä seuraavaa yksityistämistä, koska hallitus on samaan aikaan linjannut sen, että se tulee myymään julkista omistusta näiden omien kärkihankkeidensa rahoittamiseen. Eli kyllä tässä on nyt ihan oikeasti hallitus (Puhemies koputtaa) laittamassa Suomea myyntikuntoon. Tämä olisi ollut äänestäjien... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

15.57 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun karsitaan pois omakehu, rajuin moite ja pelottelukin, niin kyllähän tässä on jäänyt tähän mennessä keskustelusta jäljelle se, että kaikki ovat yksimielisiä siitä, että työllisyys on avain sille, miten tälle yhteiskunnalle käy seuraavien vuosien aikana. Työllisyys ratkaisee meidän yhteiskuntamme kohtalon ja myös monen henkilökohtaisen kohtalon, muun muassa sen velkaongelman, mikä on meidän kaikkien yhteinen kysymys.

Tätä kevättä puhutellaan ratkaisujen kevääksi, ja kyllähän tässä hentoja merkkejä käänteestä parempaan on olemassa myös asiantuntijoitten mukaan. Tuleeko käänne, siinä

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

mielessä kiky-sopimus, yhteiskuntasopimus, on aivan perustavaa laatua oleva asia, ja toivon, että oppositio SDP etunokassa toimii myös jatkossa tämän sopimuksen aikaansaamiseksi. Avaukset, joita tässä on tuotu esille, kuuluvat tulevaisuuden rakentamiseen. Ei niitä pidä pelätä, niistä pitää keskustella rakentavalla tavalla.

Ja loppuun: toivon, että hallitus ottaa pihkaotteen sote-ratkaisun eteenpäinviemisessä.

15.59 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voitte olla aivan vakuuttunut, edustaja Kääriäinen, siitä, että sosialidemokraattien puolue on vastuullinen puolue, joka suomalaisessa yhteiskunnassa toimii sillä tavalla, että asiat saadaan paremmalle tolalle. Keskustapuolueesta erityisesti edustaja Rantakangas on useaan otteeseen syyttänyt, että sosialidemokraatit jollakin tavalla ovat estäneet tätä sopimuksen eteenpäinmenoa. Päinvastoin, on tehty paljon sen eteen, että löydetään työmarkkinaratkaisu, jolla saadaan ennakoitavuutta ja vakautta tulevaisuuteen.

Minua huolestuttaa tällä hetkellä aika paljon se, että hallitukselta tulee esityksiä aika kovalla uholla liittyen määräaikaisiin työsuhteisiin, takaisinottovelvollisuuden rajoittamiseen ja tätä kautta vaarannetaan, myöskin näitten työttömyysturvaetuuksien kiristämisen kautta, sitä että tämä ilmapiiri nyt säilyisi noissa liittoneuvotteluissa kunnollisena ja sieltä voitaisiin niitä ratkaisuja odottaa. Nyt vetoankin keskustapuolueeseen, kokoomukseen erityisesti ja perussuomalaisiin, että te teette nyt kaikkenne, jotta tämä ilmapiiri ei myrkyttyisi uudelleen pakkolakien tai pakkojen kautta.

16.00 Markus Mustajärvi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eiliseen työ- ja elinkeinoministeriön tiedotteeseen liittyen: tiedote oli otsikoitu "Työttömyysturvalla töihin tai yrittäjäksi", eli sitä valtion maksamaa osaa voidaan käyttää starttirahaan ja palkkatukeen. Oletuksenahan tässä on, että pienen kynnyksen takana on olemassa syntyviä työpaikkoja tai mahdollisuuksia yrittäjyyteen. Tähän asti ihan oikein, mutta jos näin on, niin miksi näitä välineitä ei ole käytetty aiemmin? Sen takia tämä Lindströmin pihvi ei oikein maistu. Tässähän vain rahoitustapa vaihtuu, mekanismi ja työkalut ovat kutakuinkin samat. Meillä olisi ollut viime vuoden aikana mahdollisuus käyttää palkkatukea paljon enemmän, mutta esimerkiksi starttirahoista, joiden pitäisi olla aina ensisijainen rahoituskohde, oli jo alkuvuodesta pulaa, ja lyhyessä ajassa pitkäaikaistyöttömyys on kolminkertaistunut, yli kaksi vuotta työttömänä olleitten määrä melkein nelinkertaistunut, joten miten ihmeessä tämä on joku taikatemppu? Onko joku ministeri Lindström keksinyt jotain ainutlaatuisia, koska rahaa tulee valtiolla samalla tapaa?

16.01 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Kun tässä nyt kuitenkin keskustellaan julkisen talouden suunnitelmasta, niin täytyy kiinnittää huomiota siihen, mikä oli tämän hallituksen talouspolitiikan linja, kun lähdettiin tekemään hallitusohjelmaa. Se oli se, että julkinen talous tasapainotetaan ja velkaantuminen taitetaan. Nyt kun katsotaan talouden näkymiä, niin talouden näkymät maailmalla ovat hyvin vaatimattomat ja kasvua ei ole kauheasti näkyvissä. Julkinen talous meillä on ollut alijäämäinen vuodesta 2008 lähtien, se täytyy kääntää ylijäämäiseksi. Menoaste on kasvanut, valtionvelka, kuntien velka ovat kasvaneet, valtion takausvastuut ovat kasvaneet, ja samaan aikaan valtion kassaa on syöty, mutta kuitenkin tässä vaikeassa tilanteessa me pystymme tekemään kovia, isoja, hyviä väyläinvestointeja, pystymme biotaloushankkeita edistämään ja edistämään digitalisaatiota monella suunnalla. Tämä on hyvä tie.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

16.02 **Anders Adlercreutz r** (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Hallituksen yrittäjyyspaketissa on monta kohtalaisen hyvää asiaa. Pääpiirteissään se on kuitenkin luonteeltaan sellainen, että siinä ei luoda pysyvää rakenteellista muutosta, vaan siinä on erinäisiä avustuksia ja kohdennuksia. Positiivinen asia on se, että siinä sanotaan, että työttömyyspäivärahaa voisi käyttää starttirahana. Olenko ymmärtänyt oikein, jos oletan, että tämä ei kuitenkaan koske ansiosidonnaista eli käytännössä, kun joutuu työttömäksi, ammattitaito vanhenee sen reilun vuoden verran ennen kuin luodaan insentiivi yrittäjäksi ryhtymiseen? Ymmärrän hyvin, että tämä ei ole pelkästään hallituksen tahdosta kiinni, mutta onko aikomuksia viedä sitä tähän suuntaan?

16.03 **Timo V. Korhonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse näen sillä tavalla, että hallituksen toimenpidelinja tämän talouden kääntämiseksi on monella tavalla järkevä eli edetään ikään kuin kolmea tietä: haetaan toisaalta säästöjä, toisena tehdään isoja rakennemuutoksia, haetaan ratkaisuja meidän rakenteellisiin ongelmiin, ja kolmantena haetaan sitten mittavia keinoja kasvun elementtien aikaansaamiseen. Eli on paljon puhuttu yhteiskuntasopimus, meidän työllisyys- ja yrittäjyyspaketit, normien purkaminen, isot väyläinvestoinnit, kärkihankkeisiin miljardi euroa, innovaatiopaketti, ja koko ajan pyritään siihen, että veroaste pidetään kurissa. Minä ymmärrän, että näillä toimenpiteillä nimenomaan haetaan sitä entistä parempaa työllisyyttä, ja se työllisyys on meillä parasta oikeudenmukaisuutta, tasapuolisuutta ja tasa-arvoa. Eli kaiken kaikkiaan tätä kokonaisuutta kun ajatellaan, (Puhemies koputtaa) niin minusta hallituksen linja on monella tavalla aivan oikea.

16.04 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pienen hämmennyksen vallassa tässä olen, koska pääministeri Sipilä osoitti SDP:tä ja antoi väärän todistuksen SDP:stä Metsähallitusta koskevassa asiassa ja saman tien poistui paikalta. (Eduskunnasta: Juuri näin!) Toisin kuin keskusta, emme piiloutuneet asiassa EU:n selän taakse, ja toisin kuin keskustalla, meillä oli erityisesti muita vaihtoehtoja tarkastelussa kuin tämä osakeyhtiöittäminen. (Eduskunnasta: Kyllä, näin oli!) Keskustalainen maakuntajohtaja Mika Riipi totesi sen ääneen: "Metsähallitus-lain uudistaminen vietiin loppuun eräänlaisena symbolina virkamiesvallasta tässä maassa." Voin sanoa, että eivät kyllä ministeriä kovin paljon tällaiset lausunnot mairittele.

Mutta nyt julkisia palveluja heikennetään, kaikki mahdollinen Metsähallituksesta teihin ja ratoihin, meriväyliin yhtiöitetään ja markkinatalousajattelu jyllää. Palveluita, joita vuosien saatossa on rakennettu, hyvinvointiyhteiskuntaa, puretaan nyt nopealla tahdilla. Tämä on Suomen kannalta täysin väärä suunta.

16.05 **Mikko Alatalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus antaa liikenteelle todella paljon rahaa, miljardin verran, mutta silti on paljon vielä tiehankkeita, joita olisi välttämätöntä rahoittaa. Sitä varten on selvitettävä, miten väyläinvestoinnit voitaisiin moninkertaistaa ja tuo infrarakentaminen myös työllistäisi. Onko se sitten Infra Oy -tyyppinen yhtiö vai mikä se on, se pitää nyt selvittää, ja se tuodaan keskusteluun. Se on kuitenkin selvä, että pelkällä budjettirahalla tämä ei tule onnistumaan. Myös budjettikehykset ja EU:n alijäämäsääntö estävät miljardien investoinnit. Olen ymmärtänyt, että myös valtiovarainministeriön taholla olisi positiivisempaa asennetta siihen, että uusia budjetin ulkopuolisia rahoitusmuotoja voitaisiin tutkia tieinfran rahoitukseen. Onko näin? Tieten-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

kin on selvää, että tämän pitää olla kustannusneutraali autoilijan kannalta, niin että kustannukset eivät nouse, kun työtäkin pitää ottaa kauempaa vastaan.

Sitten se, niin kuin edustaja Laukkanen sanoi, että investointeja tulee myös (Puhemies koputtaa) maakuntien välisiin tiehankkeisiin, mainittakoon nyt vaikka Kolmostie.

16.06 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itä-Suomen yliopisto on päättänyt lakkauttaa Savonlinnan opettajankoulutuslaitoksen, ja tämä päätös uhkaa jättää kymmenien miljoonien eurojen kiinteistöt tyhjilleen. (Sosialidemokraattien ryhmästä: Ja Turunen ei sano mitään!) Kyse on myös paljon isommasta ongelmasta. Kaikkiaan tyhjiillään on miljardiluokan kiinteistömassa, kun mietitään asiaa maanlaajuisesti. Se rasittaa julkista taloutta sekä pahentaa kestävyysvajetta. Jos hallituksen tarjoama lisärahoitus ei kelpaa Itä-Suomen yliopistolle, kysyn, millä keinoin hallitus aikoo pitää huolen opettajankoulutuksen jatkamisesta, ja vielä suuremmassa mittakaavassa, mitä se aikoo tehdä saadakseen jo tyhjentyneet kiinteistöt hyötykäyttöön ja pitääkseen huolen, ettei enää uusia tyhjiä rakennuksia tule. On hienoa, että tulee uutta poliittista kulttuuria. Nyt eduskunta haluaa kuulla, miten sillä turvataan vielä hyvässä hapessa olevia oppilaitoksia ja kiinteistöjä.

16.07 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-uudistuksen alkuperäisenä tavoitteena oli palveluiden integraatio ja perusterveydenhuollon vahvistaminen ja sitä kautta palvelujen parantaminen ja kustannustehokkuus. Nyt kun hallitus on lähtenyt yksityistämisen ja yhtiöittämisen tielle, niin nämä tavoitteet eivät tule toteutumaan. Vaikuttaa siltä, että sote-uudistus on tiukasti kokoomuksen pihkaotteessa. Hallituksen uusimmat sote-seikkailut tulevat vaarantamaan julkisen talouden pitkän aikavälin tasapainon ja ihmisten sote-palvelut. Tämä on erittäin valitettavaa, koska tämä on erittäin tärkeä ja tarpeellinen uudistus sekä talouden että palveluiden näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyöstä on leikattu aikaisemmin jo 43 prosenttia, mutta se ei tälle hallitukselle riitä, vaan kehysriihessä sovittiin vielä ylimääräisestä 25 miljoonan leikkauksesta. Tämä on kohtuutonta. Ettekö te voisi harkita vielä näiden lisäleikkausten perumista? Ettekö te voisi mieluummin vaikka vähentää tämän 25 miljoonaa Finnfundin isosta pääomakorotuksesta?

16.08 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! SDP ryhmäpuheenvuorossaan paljasti, minkä takia olemme tässä taloustilanteessa. Ryhmäpuheenvuoron käyttäjä sanoi, että muutoksen on oltava aina turvallisempaa kuin paikallaan pysyminen — eli muutoksen on oltava aina turvallisempaa kuin paikallaan pysyminen. Siitä hän tässä on kysymys. Me olemme syöneet yli varojemme, koska emme ole uskaltaneet tarttua muutokseen. Ollaan pysytty paikallaan, ja se on ollut turvallinen olotila. On velkaannuttu ja syöty yli varojemme. Tämä hallitus nyt uskaltaa tehdä muutoksia, tarttua niihin mahdollisuuksiin hakea muutosta. Siitä onnittelut hallitukselle, että kehysriihipäätös on saatu aikaan. Ajaessani aamulla töihin kuulin Pave Maijasen biisin "Pidä huolta". Hän siinä lauloi, että pidä kiinni päätöksistä, niissä voima itää. Hallitus, pitäkää kiinni päätöksistä, voima itää niissä. (Pia Viitasen välihuuto)

Mutta työllisyys on tärkeä kysymys, ja kysynkin sitä, milloin työllistämistä helpotetaan. Nyt työllistäminen on pelottavaa. Milloin saadaan digitalisaation aikana aikaan semmoinen järjestelmä, että kun työllistää ihmisen, niin ei tarvitse (Puhemies koputtaa) kuin syött-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

ää sosiaaliturvatunnus ja palkkasumma sinne ja sen jälkeen verot ja eläkemaksut ohjataan... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.10 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei uskoisi, että tässä puhuu edellisen hallituksen pääministeripuolueen edustaja. (Vasemmalta: Ei todellakaan!)

Ystäväni sanoi, että hän ei halua hallituksen kärkihankkeeksi sen vuoksi, että tuo uusorwellilainen sana tarkoittaa sitä, että leikataan paljon ja leikataan vielä enemmän. Näin on käynyt koulutuksessa, työttömyyden hoidossa ja pienituloisten toimeentulossa.

Mutta olen tyytyväinen siitä, että hallitus on uskaltanut tehdä tuon muutoksen, että passiivista työttömyysrahaa voidaan käyttää aktiivitoimiin. Se ei ole uuden uusi. Tällainen samanlainen malli meillä on ollut voimassa aikaisemminkin, silloin kun tuosta rahasta oli pulaa. Mutta tämä teidän mallinne johtaa siihen, että nyt te olette lyhentämässä starttirahakausia ja te olette leikkaamassa vuodella pitkäaikaistyöttömien palkkatukijaksoa. Kaikkein surullisimpana asiana on se, että te olette vähentämässä ja leikkaamassa, ajamassa alas kolmannen sektorin työllistämistoimia. Ne eivät ole työttömyyden hoidon tai avoimille työmarkkinoille siirtymisen näkökulmasta maailman tehokkaimpia, mutta ne ovat syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta (Puhemies koputtaa) ja ennalta ehkäisevinä toimina erittäin tehokkaita. Noilla ihmisillä ei ole muuta mahdollisuutta kuin mennä sinne... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.11 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyys on a ja o, niin kuin täällä hallituspuolueistakin on todettu, mutta nyt näyttää, ikävä kyllä, siltä, että työllisyystavoitteesta jäädään. Vuosi on hukattu, ja palkkaratkaisua ollaan neuvottelemassa vasta nyt, vaikka jo viime syksynä SAK teki erittäin anteliaan kädenojennuksen — siihen ei tartuttu, ja aikaa on tuhrattu.

Nyt näyttää siltä, että ollaan luomassa vielä aivan uusi rakenteellinen este työllisyyden kohentumiselle. Viittaan, puhemies, siihen, että jo tällä hetkellä nuorten naisten työllisyysaste on Suomessa huomattavasti alemmalla tasolla kuin esimerkiksi Ruotsissa. Ja mitä hallitus on tekemässä? Leikkaa subjektiivista lasten päivähoito-oikeutta, nostaa päivähoitomaksuja tavalla, joka entisestään vaikeuttaa nuorten naisten työllisyysasteen nostoa, nuorten naisten työssäkäyntiä. Minkä takia tällä tavalla toimitaan? Eikö teidän, ministeri Stubb, pitäisi juuri olla purkamassa työllisyyden rakenteellisia esteitä? Pelkään, että tällä teidän politiikallanne nuorten naisten työllisyysaste jää pysyvästi matalalle tasolle emmekä me pääse lähellekään sitä 72 prosentin (Puhemies koputtaa) työllisyysastetta ja kansantalous tulee supistumaan.

16.12 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Rantakankaalle tiedoksi: hyvällä tai huonolla idealla ei ole mitään puoluekirjaa, eikä se tunne myöskään hallitus—oppositio-rajoja. Minä kiitän ja annan tunnustusta hallitukselle muun muassa perustulokokeilusta, sotien pitkästä kaaresta, liikennehankkeista, monista hyvistä yrittäjyys- ja työllisyysavauksista. Olen samaa mieltä myös siitä, että kotimaisen kysynnän tukeminen ei ratkaise niitä ongelmia, jotka johtuvat talouden rakenteista ja niiden muutoksista.

Mutta se Lindströmin pihvi tässä on se, että kotimaisen kysynnän rapauttaminen vahvistaa rakenteellisten ongelmien rinnalla myös suhdanteisiin liittyviä ongelmia ja estää sen sillan rakentamisen yli taantumun. Siksi minä kysyin muun muassa teiltä, Alexander

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Stubb, valtiovarainministeri: miten käy niitten arvonlisäverotuottojen tulevaisuudessa, mihin oletuksiin ne perustuvat, koska kulutus ei kasva — päinvastoin, se laskee?

16.13 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun oppositiota kuuntelee, niin teki hallitus niin tai näin, se tehdään jatkuvasti väärinpäin — teidän mielestänne. Mikään ei ole hyvin, Suomi on huono paikka asua ja elää, tämä on selkeästi teidän mielipiteenne. (Antti Rinne: Tuo on väärä todistus!) Vain heinäsiirakat ja kuivuus puuttuvat. Itse näen, että opposition syyttely on hyvin monesti perusteetonta, koska Suomi on elintasoltaan edelleenkin hyvä maa ja siunatulla tasolla, varsinkin kun sitä tarkastellaan globaalisti, kuten globaalia kriisiäkin pitää katsoa yhdessä. Siinä mielessä varmasti ymmärrätte sen, että jotain pitää tehdä, koska muuten tämä vaikea leikkaus tulee perinnöksi tuleville sukupolville.

Tosiasiia on kuitenkin se, että tämä talouden tasapainottamisen raskas risti on peritty edelliseltä hallitukselta. Sosialidemokraattien aikana te ette saaneet aikaiseksi niitä uudistuksia, mitkä nytten tehdään. Siinä mielessä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin tehdä näitä kipeitä säästötoimenpiteitä. Nyt kysynkin: missä ne konkreettiset vaihtoehdot ovat? (Puhemies koputtaa) Niitä ei edelleenkään ole esitetty.

16.14 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus päätti nostaa kuntien sosiaali- ja terveystalvotumaksuja, lasten subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen rajattiin, iltapäivähoitojen päämaksuja kaksinkertaistettiin. Kaikki kunnat eivät kuitenkaan toteuttaneet hallituksen asettamia toivomuksia, ja nyt te rankaisette näitä kuntia, koska ne eivät toimineet siten kuin te halusitte. Te ette kunnioita kuntien itsehallintoa ettekä kuntien arviointikykyä. Nyt te säädätte minimiasiakasmaksut, jotka on otettava käyttöön, halusi kunta niitä tai ei. Tämän lisäksi te edellytätte, että kunnat pienentävät vanhusten laitoshoidon henkilöstömitoitusta. Jos kunnat eivät nyt toimi kuten te esitätte tässä uudessakin esityksessä, tuletteko te jälleen rankaisemaan kuntia ja tekemään lisää säästöjä, jos kunnat kokevat, että he eivät halua heikentää vanhusten palveluja siten kuin te esitätte?

16.15 Tapani Tölli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että suuri yksimielisyys on siitä, että tarvitsemme välttämättä talouskasvua, julkisen talouden tasapainottamista ja kasvua nimenomaan uusille toimialoille, myös entisille. Se luo työpaikkoja.

Olen seurannut tätä keskustelua ja hyvin mielenkiinnolla opposition vaihtoehtoa. Olen myös perehtynyt SDP:n vaihtoehtobudjettiin (Antti Lindtman: Tiedetään!) poikkeuksellisen tarkasti. Mutta niistä konkreettisista toimenpiteistä, joilla kasvu saadaan aikaan, me tarvitsemme yhteisymmärrystä. Se ei nouse retoriikalla. (Antti Lindtman: Näin on!) On mielenkiintoista, että tämä SDP:n vaihtoehtobudjetti syntyi hyvin vähän aikaa viime hallituskauden päättymisen jälkeen, ja SDP oli — ei vähäisessä vastuussa — valtiovarainministeripuolueena. (Antti Lindtman: Nyt tiedämme, mistä se johtuu!) Kun 100 000 uutta työtöntä tuli, niin ei oikein voi sanoa, että valo syttyi pari kuukautta sen jälkeen. Tietysti epäonnistumisesta oppii. (Välihuutoja) Konkreettiset toimenpiteet (Puhemies koputtaa) jäävät puuttumaan. On monia hyviä asioita, joista pitää oppia.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

16.17 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä sydämestäni kiitän edustaja Tölliä, sillä tiedän, että hän on lukenut vaihtoehtobudjettia. Suosittelisin, voisiko ryhmäpuheenjohtaja antaa esimerkiksi edustaja Niikollekin sen vaihtoehtobudjetin, niin että täällä ei tarvitsisi jatkuvasti käydä sitä keskustelua, mikä on SDP:n vaihtoehto. Nimittäin siellä on lukuisia konkreettisia vaihtoehtoja, jotka kuitenkin toteuttavat parempaa työllisyyttä vähemmällä velalla.

Puhemies! Mitä täällä tulee tähän pelotteluun, niin minusta kyllä tuntuu, että osa hallituksesta on tainnut nyt itsekin pelästyä omaa politiikkaansa. Olen kiinnittänyt huomiota, että täällä koko aikana ei ole ollut yhtäkään perussuomalaista ministeriä paikalla — ovat tainneet ruveta jo hirvittämään nämä vaalilupausten pettämiset sitäkin puoluetta. Täällä pääministeri hämmästyttävällä tavalla, keskustataustainen pääministeri, puolustelee sitä, että Suomi pistetään myyntikuntoon, kaikki yhtiötetään. Se on hämmästyttävää. Mutta tietenkin minä ymmärrän, että ministeri Stubbin on helppo olla tuolla, koska tämä on hyvin kokoomuslaista politiikkaa. Mutta sitä peräänkuulutan, mitä olivat perussuomalaisten, mitä olivat keskustan viestit ennen vaaleja. Eivät varmasti olleet, puhemies, nämä lisäleikkaukset.

16.18 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindtman antoi ymmärtää, että hallitus istuu toimeettomana. (Antti Lindtman: Kyllä!) Tämähän on täyttä huuhaata. Päinvastoin, hallituksen työssä on tällä hetkellä tekemisen meininki. (Antti Lindtman: Ei ole!) Kokoomuksen työn ja yrittäjyyden linja näkyy vahvasti. Kilpailukyky sopimus etenee ja luo tuhansia, ehkä kymmeniätuhansia, uusia työpaikkoja. Kehyspäättös osoitti hallituksen toimintakykyä ja hallituksen kykyä pitää kiinni aiemmin tekemistään päätöksistä, vaikka se vaatisi vaikeita uusia ratkaisuja. Yrittäjyyden tukemisessa on edistytty, pienyrityksiä varsinkin halutaan vahvistaa. Työttömiä halutaan aktivoita, heidän työttömyytensä halutaan katkaista alkuunsa. Normien purkaminen etenee, digitalisaatiossa otetaan harppauksia eteenpäin ja niin edelleen. Jopa ikuisuusprojekti sote menee eteenpäin, kansalaisten valinnanvapautta edistetään.

Edustaja Aalto ei tiennyt, mitä vastata opiskelijalle, joka sanoo, että miksi opiskella, kun naapuri saa työttömänä enemmän. Ehkä vastaus on se, että opiskelu parantaa työllistymisennustetta ja lisää tulevaisuuden ansiotasoa.

16.19 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Heti aluksi haluan sanoa, (Ben Zyskowicz: Aivan aluksi!) että en pidä sitä hyvänä, että pääministeri esittää syytöksiä oppositiolle ja sen jälkeen hän lähtee täältä salista itse pois. Toivon, että puhemiehistö tähän asiaan puuttuu.

Mutta, arvoisa puhemies, mitä tulee tähän edustaja Zyskowiczin puheenvuoroon, niin huomaa olevani hänen kanssaan itse asiassa aika paljon samaa mieltä. Kyllä, kokoomus kyllä vei tämän kehysriihen. Ennen kehysriihä perussuomalaiset sanoivat, että leikkausten tie on kuljettu loppuun, keskustan ryhmäjohtaja Vanhanenkin totesi, että katsotaan, tarvitseeko tässä leikata, mutta kyllä nyt leikattiin lisää. Voi kysyä, jäikö tässä koko hallitus nyt kokoomuksen pantiksi.

Mutta sitten vielä tähän yhtiöittämiseen. Pääministeri antoi ymmärtää, että tämä yhtiöittäminen, siis teiden, maanteiden siirtäminen osakeyhtiöön, olisi ihan kuin "business as usual", että tätähän tehdään. Arvoisa puhemies, missään maailmassa ei ole tehty tällaista,

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

missään maailmassa ei anneta yksityisten yritysten (Puhemies koputtaa) päättää, kuinka paljon pitää maksaa siitä, että liikkuu teillä, mutta keskusta hyväksyy tämän.

16.20 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindtman, olette oikeassa, kokoomus piti kehysriihessä kiinni siitä, että siitä, mikä on aikaisemmin sovittu, eli että 4 miljardia sopeutetaan vuoden 19 tasolla, pidetään kiinni. Voitte kuvitella, edustaja Lindtman, mikä olisi ollut arvio ja reaktio hallituksen toimintakyvystä sekä Suomessa että ulkomailla, jos hallitus olisi tullut kehysriihen tiedotustilaisuuteen ja kertonut, että emme nyt siitä 4 miljardista pitäneetkään kiinni, kun se olisi vaatinut vajaan 400 miljoonan uusia säästöjä. Silloin se arvio, että hallituksen toimintakyky ei ole kunnossa, (Pia Viitasen välihuuto) hallitus ei pysty pitämään kiinni aiemmin sopimastaan, jos se vaatii vaikeita uusia ratkaisuja, olisi ollut aivan oikea. On välttämätöntä, että hallitus piti kiinni toimintakyvystään, uskottavuudestaan ja teki nämä uudet ratkaisut, vaikka ne eivät olleet helppoja.

Mitä opintotukeen tulee, niin sanon edelleenkin, että opiskelu parantaa näiden nuorten työllistymisennustetta ja tulevaa ansiotasoa. Se on tärkeää.

16.21 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskeisimpänä tavoitteenahan meillä kaikilla täytyy yhteisesti olla työllisyyden parantaminen. Se on aivan selkeä asia. Minusta parasta työttömyyden ja työllisyyden hoitoa on se, että pystymme luomaan uusia työpaikkoja. Vastuullista politiikkaa on se, että me kaikin tavoin vahvistamme suomalaisten uskoa huomiseen, pelottelutekniikalla ei hirveästi saada edes uusia kannattajia.

Onneksi tämä hallituksen vaihtoehto on paljon positiivisempi ja tulevaisuuteen (Krista Kiuru: Sanoo pakkohallitus!) luotsaavampi kuin mitä täällä pelotellaan ja minkälaisia kannanottoja oppositiosta on tullut. Esimerkiksi tämä viime viikolla julkistettu yrittäjyys- ja työllisyyspaketti avaa aivan uudenlaisia mahdollisuuksia työllistää ja työllistyä. Minä pyydänkin nyt oppositiolta, että teette kertakaikkisen asennemuutoksen ja ryhdytte tukemaan pientä ja keskisuurta yrittäjyyttä ja myös kannustamaan ihmisiä (Touko Aallon välihuuto) aktiivisemmin hakeutumaan työllisyystoimien ääreen.

16.22 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattinen puolue ja koko oppositio varmaankin ovat valmiita tukemaan semmoista politiikkaa, jolla aidosti luodaan talouskasvua ja työllisyyttä. Nyt on vain se ongelma, että tämä hallituksen politiikka on pakastanut talouskasvun ja jäädyttänyt työllisyyden.

Nyt minä huomaan, minkä takia tässä edustaja Tölli on ikään kuin hieman kritisoinut hänen mielestään konkretian puutetta tässä meidän paperissamme. Se johtuu siitä, että tästä on jäänyt puuttumaan tämä SDP:n vaihtoehtobudjetin yrittäjäpaketti, jossa on kahdeksan ohjelmakokonaisuutta plus kaksi asiaa työllisyyteen suoraan. Täällä on ensimmäisen työntekijän vähennys, jossa on tämä 20 000 euroa vuodessa ammatinharjoittajan tueksi, ja täällä on myöskin työllistämiseen ja kassatilanteeseen apua, lisäpanostusta yksinyrittäjien henkilökohtaiseen työllistämisneuvontaan. Täällä on luovien alojen talouskasvua, täällä on palveluyritysten tukea ja niin edelleen, konkreettisia asioita. Suosittelen lukemaan tämän. SDP katsoo aina eteenpäin. Voi olla, että taaksepäin katsoen on tehty virheitä, mutta nyt tehdään uusia asioita ja viedään asioita eteenpäin.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

16.24 **Kaj Turunen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä viimeinen lause Antti Rinteeltä oli todellakin tärkeä lause. Sosialidemokraatit ovat nyt täällä esittäneet, että otetaan Emu-puskurit käyttöön. Muistaakseni viime vaalikaudella eräs tunnettu oppositiojohtaja meni tällaista esittämään oman varjobudjettinsa yhteydessä, ja silloin edustaja Lindtman ollessaan hallituksessa totesi, että tällä Emu-esityksellä viedään lapsiltamme leipä suusta. Onko edustaja Lindtman viemässä nyt lapsilta leivän suusta? Samoiten myös edustaja Rinne, joka oli silloin Pro-ammattiliiton puheenjohtajana, tyrmäsi täysin tämän.

Mutta, arvoisa valtiovarainministeri, yksi minun mielestäni erittäin tärkeä asia on jäänyt huomioimatta, ja se on kotitalousvähennys. Nyt tuota kotitalousvähennystä korotetaan, ja summat eivät ole tiedossa, mitä se perheille tehnee. Kehyksissä on sellaiset summat kuin 18 miljoonaa valtiolle kustannuksia, 10 miljoonaa kunnille, yhteensä 28 miljoonaa. Mihin kokoluokkaan tämä euromääräinen summa perheissä (Puhemies koputtaa) suurin piirtein sitten sattuu?

16.25 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä sosialidemokraatit ansiokkaasti viljelevät tätä vaihtoehtobudjettiaan. Edustaja Rinne tarjosi jo lähiopetusta pääministerille, ja Viitanen ja Lindtman ovat useasti tähän viitanneet. Minulla tämä on ollut koko talven täällä lokerossa, ja olen tätä tarkkaan tutkinut. Jos mennään näihin kivoihin säästöihin, niin täällä on Sitran taseen puoliksi ryöstäminen, 350 miljoonaa, työeläkemaksun alennus, siihen valtion hyöty 130 miljoonaa eli verokarhun osuus siitä Emu-puskurin syömisestä, harmaan talouden torjunta, rahoitusmarkkinavero yhteensä yli 400 miljoonaa — asioita, jotka olisi hyvin vaikea toteuttaa tässä muodossaan. Yrittäjille voidaan puhua sitten, että osinkoveroon 115 miljoonaa, pääomaveroon plus 120 miljoonaa. Miljardin verran tässä on kyllä semmoista tuloa, jota minun mielestäni ei aidosti voi puolustella, että tällä voitaisiin taloutta tilkitä. Tämä tulopuoli on väistämättä tässä teidän varjobudjetissanne höttönen, ja sen takia en näe oikeastaan edes järkeväksi, että valtiovarainministeri tai pääministeri tähän erityisen tarkkaan enää lähtisi tutustumaan. Mutta toivon, että tulee uutta materiaalia, joka on kiinnostavampaa. Kertokaa, miten näillä se miljardi syntyisi. Uskotteko oikeasti siihen?

16.26 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voimme kyllä tarjota myös edustaja Mykkäselä tukiovetusta tästä vaihtoehtobudjetista. Nostitte aivan oikeita asioita siellä esiin, ja ne kuvaavat juuri sitä, miten sopeutus voidaan tehdä oikeudenmukaisemmin ja vieläpä niin, että valtio ottaa vähemmän velkaa. Kyse on loppujen lopuksi arvovalinnoista.

Ja onko nyt oikea aika ottaa esimerkiksi Emu-puskurit käyttöön, edustaja Turunen? Poliittikkaa tehdään ajassa. Tehän täällä olette kertoneet, että nyt on huono aika. Ne on sitä varten tarkoitettu, ja meidän vaihtoehtomme on rakennettu niin, että koko julkisen talouden tasapaino säilyy, ja siten lapsilta ei syödä. Mutta jäi epäselväksi edustaja Turuselta paitsi tämä opettajankoulutuslaitoksen kohtalo myös se, kannatatteko te nyt näitten Emu-puskureiden käyttöönottoa. Siinä olisi järkeä, sillä saataisiin työllisyyttä tässä ja nyt.

Mutta, arvoisa puhemies, vielä kerran: kun pääministeri on sanonut, että tämä teiden siirtäminen osakeyhtiöön on kuin business as usual, (Puhemies koputtaa) ja hallitus on tämän sopinut, niin tästä voi kuulla hiljaisuuden perussuomalaisten riveiltä.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

16.27 **Anna-Maja Henriksson r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ulospäin näyttää kyllä vahvasti siltä, että hallituksen sisäinen kommunikointi tässä hyvin markkinoidussa avokonttorissa tökkii pahasti. On sääli, että pääministeri lähti eikä täällä ole paikalla myöskään perussuomalaisten ministereitä. Sen verran se eilinen tiedotustilaisuus kyllä hämmensi, että siitä jäi se käsitys, että perussuomalaiset ovat torpanneet niitä esityksiä, jotka ministeri Berner eilen teki. Ja nyt olisi hyvä tietää, näkyykö tämä Infra Oy:n perustaminen nyt kehyksissä jollakin tavalla. Ministeri Bernerhän sanoi, että sen pitäisi olla käytössä ja valmis 2018 — elikkä tämän liikennekaaren, Oy:n, vai mikä se nyt sitten tulee olemaan — ja jos näin on, näkyykö se jollakin tavalla kehyksissä? Ja jos näkyy, niin mitä perussuomalaiset ovat sitten mieltä siitä? Mielestäni tämä on asia, mikä meidän pitää saada selväksi: mikä on tässä asiassa hallituksen linja?

Puhemies Maria Lohela: Vielä edustajat Lehti, Östman ja Andersson, ja sitten ministeri Stubb käyttää puheenvuoron.

16.28 **Eero Lehti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Lindtman kiinnitti huomiota näihin Emu-puskureihin. Samaan rahastokokonaisuuteen kuuluu työeläkeyhtiöiden rahasto-osuus, sijoitusarvoltaan tällä hetkellä joku 175 miljardia, joista valtava osa on ulkomaille sijoitettuja. Ja jos sieltä nyt kotiutettaisiin työeläkeyhtiöiden toimesta suomalaisille markkinoille edes 5 tai 10 miljardia, niin rahoitustarve yrityselämässä olisi aika pitkälti hoidettu. Olen aina ihmetellyt, miksi sitä pääomaa käytetään ulkolaisten yhtiöiden rahoitukseen, kun sitä on näin runsaasti. Kotimaassakin sille olisi kysyntää.

16.29 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kahden tunnin keskustelun ja kuuntelun jälkeen syntyy kova tarve ajatella positiivisesti ja puhua rakentavasti. Suomen koulutus on maailman huippua. Meillä on kehittynyt teknologiaympäristö. Suomi on maailmassa johtava tutkimus- ja tuotekehitystyössä. Suomi on siltana idän ja lännen välillä. Meillä on matala pääomaverotus. Suomi on maailman vähiten korruptoitunut valtio.

Amerikkalainen professori Kalb kirjoitti joulukuussa mielenkiintoisen blogin tästä aiheesta. Suomen tehotonta markkinointia professori Kalb nimittää parhaiten säilytetyn salaisuuden syndroomaksi. Meillä on siis ongelma, ja se on yhteinen ongelma meillä. Kysyn: onko hallitus miettinyt, miten te ja me voisimme edesauttaa, että suomalaiset yritykset pärjäisivät paremmin myynnissä, markkinoinnissa ja tavaramerkin luomisessa, esimerkiksi ruotsalaisten tapaan?

16.30 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämänkin keskustelun aikana on taas kerran käynyt ilmi, että tavoitteista kyllä on yksimielisyyttä tässä salissa, eli työllisyyden ja kasvun aikaansaamisen tärkeydestä. (Eduskunnasta: Mutta ne keinot!) Keinot taas, niistä ollaan erimielisiä. Vasemmistoliiton talouspoliittinen linja nojaa kolmeen kokonaisuuteen eli kotimaisen kysynnän tukemiseen, julkisten investointien määrän lisäämiseen sekä koulutukseen ja tutkimukseen panostamiseen. Hallituksen talouspoliittinen linja taas vaikuttaisi nojaavan kolmeen kokonaisuuteen, jotka ovat julkisten menojen leikkaukset, työntekijöiden työsuhteturvan heikentäminen ja yhtiöittäminen.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana siitä, miksi tämä hallituksen yhtiöittämisvimma on niin ongelmallinen: Yhtiömuoto heikentää demokratian läpinäkyvyyttä, se johtaa

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

liian usein työntekijöiden aseman heikentymiseen. Mutta ennen kaikkea tässä nyt herää ihan aiheellinen pelko siitä, että hallitus on laittamassa Suomea myyntikuntoon — eikä pääministeri Sipilä nytkään antanut mitään selkeitä vastauksia, (Puhemies koputtaa) mitä tulee hallituksen myyntisuunnitelmiin.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Stubbille 5 minuuttia tuosta puhujakorokkeelta.

16.31 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa miehen, miten parhaiten pystyy ryhmittämään tämän mielestäni hyvän talouspoliittisen keskustelun, joka liittyy tähän kehyspäätökseen, ja päädyin siihen, että ehkä paras tapa on ensin sanoa muutama sana siitä, mistä tilanteesta tämä hallitus lähti, ja toiseksi siitä, mikä on tilanne juuri nyt eli huhtikuussa 2016, ja kolmantena siitä, miten tästä eteenpäin.

Eli mistä me lähdimme? Me lähdimme tilanteesta, jossa meidän bruttokansantuottemme on edelleen alle sen tason, mitä se oli vuonna 2008. Me lähdimme tilanteesta, jossa Suomi oli tuplannut velkataakkansa kuuden vuoden sisällä. Me lähdimme tilanteesta, jossa työttömyys kasvoi nopeasti. Me lähdimme tilanteesta, jossa Suomen kilpailukyky laahasi verrokkimaiden perässä. Me lähdimme tilanteesta, jossa meidän yksikkötyökustannuksemme olivat liian korkeat, jossa meillä vienti ei vetänyt ja jossa oli globaalitalouden paine ja totta kai ongelmallinen väestörakenne. Kaiken tämän seurauksena talous supistui kolme vuotta peräkkäin. Se oli ikään kuin se lähtötilanne, ja ainakaan minua, edustaja Rinne, ei naurata tämä ollenkaan.

Missä me sitten olemme tällä hetkellä? Mielestäni viimeisin ennuste valaa ehkä sitä tulevaisuuden- ja toivonuskkoa, jota tässä salissakin on muutamissa puheenvuoroissa kuultu, koska olemme pitkästä aikaa päässeet pieneen, joskin orastavaan, kasvuun ja olemme myös matkalla kohti sitä hetkeä, kun meidän velkaantumisemme taittuu. Me olemme myös tilanteessa, jossa — jos kaikki menee hyvin — meidän työttömyys laskee ja olemme pystyneet pitämään kiinni ensimmäistä kertaa kolmen vuoden jälkeen siitä, että budjettialijäämä on alle 3 prosenttia. Samalla me olemme tilanteessa, jossa on tiettyjä myönteisiä asioita, joita meidän kansantaloutemme ja myös ylipäättään talouden kannattaa hyödyntää, esimerkiksi mainittakoon EKP:n elvyttävä rahapolitiikka, jos tätä termiä voi käyttää, raaka-ainoiden hinta ja euron suhde dollariin. Mutta on myös vastatuulielementtejä, joista paljon keskusteltiin IMF:n kevätkokouksessa, esimerkiksi kehittyvien talouksien sakkaaminen, Kiina ja Intia pois lukien, ja sen jälkeen geopolittiset riskit ja ehkä myös tässäkin keskustelussa mainittu brexit. Mutta lääkkeet, jotka kaikki meille antavat, ovat oikeastaan samantyyppiset. Ne liittyvät rakenteellisiin uudistuksiin, kilpailukyvyn parantamiseen, ne liittyvät normien purkuun. Ne liittyvät myös siihen, että verotus ei voi enää kiristyä. Tässä olen ehkä edustaja Anderssonin kanssa eri mieltä: Meillä ei ole varaa enää lisätä julkisia investointeja radikaalisti, meillä on yksi korkeimmista asteista. Sen lisäksi meillä ei ole myöskään varaa enää kiristää meidän verotuksen kokonaisastetta. Siinä mielessä olen kyllä samaa mieltä siitä, että meillä on erilainen talouspolitiikka kuin se, jonka te äsken esititte. Mutta hyvä puoli tässä kehyspäätöksessä, siis nykytilassa, on se, että meillä on talouspolitiikka, johon myös ulkopuolinen voi luottaa, ja me pidimme kiinni siitä, mistä on sovittu.

Sitten viimeisenä ja kolmantena tulee se, miten sitten tästä eteenpäin. Tämä hallitus on ollut pystyssä nyt kymmenen kuukautta, ja me olemme rakentaneet polun päätöksille ja aloittaneet sen päätöksenteon. Ymmärrän myös siihen liittyvän kritiikin, koska aina kun tehdään suuria uudistuksia, tulee kritiikkiä. Sote-ratkaisu, kehyspäätös, yhteiskuntasopimus,

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

työllisyystoimenpiteet, yrittäjyystoimenpiteet, tulevat verotoimenpiteet, omistajaohjausmuutokset, turvapaikkatilanne, liikennekaari, kärkihankkeet — ne ovat kaikki päätöksiä, ja ne ovat sellaisia päätöksiä, jotka potentiaalisesti kääntävät Suomen suunnan. Tosiasia on se, että puoliväliriihessä 2017 eli ensi vuoden maaliskuussa me tulemme näkemään, miten vahva tämä käänös tässä matkan varrella on ollut. Minä edelleen uskon siihen, että tämän hallituksen talouspolitiikan kulmakivet ovat uskottava talouspolitiikka, työllisyystilanteen parantaminen ja sitä kautta kasvun luominen. Ymmärrän sen kritiikin, joka näihin päätöksiin kohdistuu, mutta vihdoinkin uskon, seitsemän laihan vuoden jälkeen, että käänne Suomessa on tapahtumassa. Siitä ei tietenkään ole pelkästään hallitusta kiittäminen, vaan ylipäätään kaikkia suomalaisia, jotka lähtevät tätä muutosta tekemään.

Puhemies Maria Lohela: Debattia voidaan jatkaa vielä kello 17:ään saakka.

16.37 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rinne, te kerroitte, että te haluatte kaikin keinoin edistää tätä kilpailukyky-sopimusta, ja vähän allekirjoittanutkin kritisoi sitä, että olen epäillyt sitä, miten on sitten yhteensovittavissa juuri äsken tullut uutinen, kun Ammattiliitto Pro kertoi, että jos hallitus ei muuta päätöksiä, joita kehysriihessä tehtiin, niin Ammattiliitto Pro ei lähde tähän kilpailukyky-sopimukseen mukaan — saman puoluetustan omaava johto. Mikä on teidän uskottavuutenne ja aitoutenne siinä, että te ihan oikeasti haluatte kantaa huolta isänmaasta? Tämä on ulkoparlamentaarinen toimi, mikä juuri tuli STT:n uutisessa, ja tarkoittaa sitä, että ulkoparlamentaarisesti pyritään demokraattisen hallituksen päätöksiä muuttamaan. Te täällä sanotte, että edistätte kilpailukyky-sopimusta. Kuka uskoo tämän jälkeen teidän puheitanne, jos tämä uutinen pitää paikkansa? (Krista Kiuru: Aivan uskomaton puheenvuoro! — Välihuutoja sosialidemokraattien ryhmästä)

16.38 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielenkiintoinen puheenvuoro kansanedustaja Rantakankaalta, aika uskomaton sisällöltään. Jos on kuunnellut täällä tarkkaan, mitä eri ministerit ovat puhuneet SDP:n kansanedustaja Lauri Ihalaisen roolista tässä kokonaisuudessa, on aivan selvää, että sosialidemokraattinen puolue ja kansanedustaja Ihalainen ovat tukena hallituksen pyrkimyksessä siihen, että saadaan työmarkkinaratkaisu syntymään. Minä olen julkisesti vedonnut siihen, että ammattiliitot lähtisivät neuvottelemaan tämän syntyneen neuvottelutuloksen pohjalta. Nyt te vedätte tähän jonkun yksittäisen ammattiliiton, jossa ovat itsenäiset päätöksentekijät, ikään kuin sotkette sosialidemokraattisen puolueen jollakin tavalla tähän. Meillä ei ole mitään tekemistä Ammattiliitto Pron kanssa. Sosialidemokraattinen puolue on yhteiskunnallinen puolue, vaikuttaa suomalaiseen yhteiskuntaan, ja Ammattiliitto Pro on edunvalvontaorganisaatio. Minusta näyttää siltä, että se, minkä äsken varoituksena totesin, että hallituspuolueet ja hallitus ovat sotkemassa tätä kuviota tällä hetkellä näillä omillaan, (Puhemies koputtaa) vaikeuttaa tilannetta.

16.39 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä arvostan erityisen suuresti edustaja Ihalaista ja hänen työtään yhteisen sopimuksen aikaansaamiseksi erittäin paljon. Pääministerikin on monta kertaa sanonut, että erityisesti edustaja Ihalainen on tehnyt kaikkensa tämän sopimuksen syntymiseksi, mutta vaikutti jotenkin niin kuin tilaustyöltä, kun te täällä sanotte, että hallituksen ei pidä tehdä sitä tai tätä ja täällä

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

vaarantuu sitten tämä kilpailukyky sopimus — menee 10 minuuttia, kun tulee ilmoitus Pron puheenjohtajalta, johdolta, että uhataan hallitusta, että jättäydytään ulkopuolelle. Tässä mielessä, jos te olette vilpittömästi sitä mieltä, että ette ole tämän operaation takana, hyvä niin. Ja te pystytte vaikuttamaan varmasti Pron johtoon, että tällaisiin uhkauksiin hallituksen suuntaan ei mennä, kun hallitus on tehnyt kaikkensa, että tämä kilpailukyky sopimus toteutuisi, koska se on isänmaan etu, se on meidän kaikkien etu myös pitkällä tähtäimellä, SDP:n poliittinenkin etu, koska meillä aina vuoroin vaihtuvat vallassa olijat ja oppositio-puolueet. Tässä mielessä halusin tämän nostaa. Tiesin, että tämä on teille kipeä asia, enkä halua syyttää mutta haluan kysyä, onko todella näin.

16.40 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minun nyt täytyy sanoa, että tämä on kyllä käsittämätön tilanne. Täällä on keskusteltu tänään tästä niin sanotusta Lindströmin pihvistä. Lindströmin pihvi on osoittautunut pakkopihviksi. Me juuri tässä muutaman kuukauden vielä olemme luulleet, että pienipalkkaisia naisia enempää ei kuriteta. Meillä on kuviteltu, että työntekijät eivät joudu enää enempää vastuuseen. Mutta ei kestänyt kauaa, kun on selvinnyt, että tulee työnäytettä, palkatonta työtä lisätään merkittävästi ja samaan aikaan myös opetusministerillä on oma puuha menossa koulutussopimuksesta. Työmarkkinajärjestöt ovat jo aikaisemmin todenneet, että mitta tulee täyteen, ja kun mitta tuli täyteen, niin sen jälkeenkin vielä tämä hallitus tekee uusia ratkaisuja, jotka vaarantavat kilpailukyky sopimuksen. Kun Sipilä kertoi, että tässä on kysymys uudesta politiikasta, että tämä on nyt sitä uutta politiikkaa, niin kyllä minun täytyy sanoa, että on hyvin vaikea ymmärtää tätä uutta politiikkaa.

Täällä valtiovarainministeri totesi, että nyt pantiin asiat pakettiin. Kyllä on pakettiin pantu niin tiet, niin metsät, maat, vedet, kohta väylät (Puhemies koputtaa) ja postit ja muut ja myös hyvinvointipalvelut.

16.41 Outi Mäkelä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä kehysriihi on ollut hallituksen selkärangan mittari, ja mielestäni tämä testi on läpäisty hyvin. Hallitukselta on löytynyt selkärankaa vaikeassa tilanteessa, säästötavoitteista ei ole tingitty ja kehysriihessä on päätetty useista työllisyyttä vahvistavista toiminnoista. Meillä Suomella on todella ollut tarve osoittaa, että olemme luotettava ja hyvä maa sijoittaa, investoida. Olemme myös näyttäneet, että olemme valmiit taistelemaan hyvinvointiyhteiskunnan puolesta ja myös uudistumaan rohkeasti. Kaiken tämän ytimessä on ollut työ. Työn linja on ollut paitsi kokoomuksen linja myös hallituksen linja. Tähän linjaan on kuulunut se, että työn tekemisen pitää olla aina kannattavaa.

Täällä SDP on tarjonnut hallitukselle evääksi erilaista tukiopetusta ja toisaalta veronkorotuksia, myöskin olette moittineet hallitusta muistinmenetyksestä. Kysyisin tässä, oletteko itse unohtaneet omat puheenne ennen vaaleja. Muistelen, että silloin puhuttiin 2 miljardin säästölistasta ja 1 miljardin lisälistasta. Missä (Puhemies koputtaa) nämä esitykset nyt ovat?

16.42 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuten moneen kertaan on sanottu, SDP on tehnyt oman vaihtoehtobudjettinsa ja tulee joka vuosi sen tekemään ja oman kehyslinjauksen, ja tässä nimenomaan vastataan tähän hallituksen politiikan ongelmallisuuteen, siihen väärään suuntaan, että työllisyyteen ei olla tähän mennessä

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

panostettu tarpeeksi. Nytkin ne keinot tuntuvat olevan hyvin, hyvin kyseenalaisia, mitä tässä on tuotu: työttömille keppiä ja johtajille porkkanaa.

Mutta, puhemies, mitä tulee tähän ongelmatiikkaan, niin juuri se, että hallitus on pakastanut koko Suomen työllisyyden ja kilpailukyvyn uskomalla sokeasti vain ja ainoastaan siihen, että joku ratkaisu tulee 2017 työmarkkinaratkaisun myötä. Te olette hukanneet jo vuoden, ja toinen vuosi on tulossa, työllisyys ei kohene, ollaan leikkauskierteessä.

Ja, puhemies, tämä leikkauskierre taas on osaltaan paitsi inhimillisesti väärin — se on väärin näitä köyhiä ihmisiä kohtaan, työttömiä, sairaita, opiskelijoita, eläkkeensaajia, lapsiperheitä kohtaan — se on myös talouspoliittisesti tuhon tie, koska koko ajan talous menee huonompaan suuntaan eikä tarvittavaa kasvua synny.

16.43 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutama kommentti:

Ensinnäkin työnäyte on, niin kuin täällä on moneen kertaan sanottu, vapaaehtoinen. On järjetöntä vastustaa sitä jopa Pron toimesta.

Yhtiöittäminen ja yksityistäminen täällä sotketaan, vedetään yhtäläisyysmerkit. On aivan selvää, että meillä on yhtiöitä, jotka valtio tai kunnat omistavat täysin, ja ne toimivat markkinoilla ja ne ovat erittäin toimivia ja hyviä. Tällä tiellä kannattaa edetä harkitusti.

Mitä sitten tulee tähän liikennekaareen ja sen osiin, niin perussuomalaiset ovat sitoutuneet siihen, että tämä selvitys tehdään. Sen jälkeen, kun selvitys on tehty, arvioimme sen, ja siinä on varmasti, sen voi jo sanoa, paljon hyvää, mutta esimerkiksi taksiliikenteen vapauttaminen meille ei käy. Tämä yhtiöittäminen tuo erinomaisia mahdollisuuksia, ja se kannattaa selvittää, mutta otamme siihen sitten kantaa, kun se selvitys on tehty muutaman ajan kuluttua, (Puhemies koputtaa) toivottavasti mahdollisimman pian.

16.44 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kylmä on hallituksen selkäranka. Ihan muutamia esimerkkejä täällä jo mainittujen lisäksi: sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut nousevat kaikilla, lääkekorvauksia leikataan jälleen isoilla saksilla, ja palvelut heikkenevät.

Täällä on tänään useassa puheenvuorossa kannettu huolta tulevien sukupolvien velkataakasta, mutta itse asiassa taloudellista velkaa paljon pahempi on se, että tuleville sukupolville jätetään perinnöksi romutettu koulutusjärjestelmä, eriarvoinen terveydenhuoltojärjestelmä ja kasvaneet tuloerot. Sen sijaan hallitus ei ole lainkaan huolissaan opiskelijoiden kasvavasta henkilökohtaisesta velkataakasta. Taloudellista velkaa voidaan lyhentää talouden hyvinä aikoina, mutta hyvinvointivelan kuominen takaisin umpeen on lähes mahdotonta.

16.45 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä valtiovarainministeri aivan oikein muistutti myös siitä, mitä kansainväliset talousjärjestöt, jotka tekevät hyvinkin laajoja tutkimuksia eri maitten toimivista malleista, tai huonosti toimivista malleista, ovat suosittaneet. Nämä talousjärjestöt ovat suosittaneet tutkimuksiin pohjautuvia toimenpiteitä Suomeen pitkään, jo 2000-luvun alkutaipaleelta lähtien, kuinka saataisiin yritystoimintaa ja työllisyyttä eteenpäin. Nyt vihdoinkin tämä hallitus on niitä viemässä eteenpäin. Monet näistä perustuvat nimenomaan asiantuntijatietoon, tutkimuksiin, joko kotimaisiin tai kansainvälisiin suosituksiin.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Onkin nyt ihmeellistä, että SDP täällä vastustaa myös sellaisia uudistuksia, joista monet asiantuntijat sanovat, että niissä työllisyys lisääntyy. Eli täällä teidänkin vaihtoehtobudjetissanne lukee, että "työttömyysturvan tärkeimmäksi tavoitteeksi on kirkastettava ihmisten nopea työllistyminen ja se on otettava etuuksien lähtökohdaksi". (Antti Lindtman: Juuri näin!) Juuri näin tehdään nyt laajalla rintamalla. Se, tehdäänkö vielä lisätoimenpiteitä jatkossa, on toinen kysymys, mutta tässä tehdään juuri niitä toimenpiteitä, jotka lisäävät työllisyyttä.

16.46 Nasima Razmyar sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelun aikana olisin itse toivonut kovasti, että olisi ollut vähän enemmän nöyryyttä ja vähän vähemmän ylpeyttä näistä päätöksistä, mitä kehyksissä nyt meille esiin tuli. Olisi ollut viisautta, arvoisa valtiovarainministeri, se, että näitä päätöksiä oltaisiin voitu tehdä oikeudenmukaisemmaksi ja korjata niitä virheitä, mitä oltiin jo tehty.

Mutta on totta, että hallitus on ainakin ollut johdonmukainen omalle talouslinjalleen. Olette päättäneet alusta saakka, että leikataan köyhimmiltä, vähävaraisilta, niin täällä Suomessa kuin sitten myöskin maailmalla. Ja on täysin totta, että politiikassa on kyse arvoista, ja sen tämä kehysriihi kyllä meille toden totta osoittaa.

Arvoisa hallitus, miten itse arvioitte, kuinka Suomen osaamistaso nousee näillä päätöksillä ja näillä toimenpiteillä?

16.47 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä kovasti närkästytti se, että edustaja Rantakangas otti esille tämän meille kesken tämän keskustelun tulleen Pron vaatimuksen siitä, että hallituksen olisi luovuttava työttömyysturvan heikennyksistä ja palkattomasta työnäytteestä.

En nyt oikein ymmärrä tätä mustamaalausta, mitä kaikkia hallituksen esittämiä muutoksia ja parannuksia kohtaan esitetään, kerta kaikkiaan. Esimerkiksi tämä työnäyte on todellakin palkaton, työttömyyskorvausta siltä ajalta ei menetetä, mutta se voi olla monelle, esimerkiksi nuorelle, se paras vaihtoehto todistaa se osaamisensa. Se voi olla mielekkäämpi vaihtoehto kuin mennä haastatteluun, tai jos paperit eivät esimerkiksi ole niin hyvät, niin voi olla ainoa ja hyvä keino, että pystyy näyttämään ammattitaitonsa. Miksi te haluatte sulkea tämän tien niiltä nuorilta?

Ja ylipäätään tätä työllisyyspaperia kannattaa katsella (Puhemies koputtaa) mahdollisuuksien silmin eikä vastustaa kaikkea.

16.48 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hankalaa, että edustaja Rantakangas joutui poistumaan täältä.

Mutta haluan vain todeta sen, että tämä prosessi lähti vähän hankalasti liikkeelle, jos ajattelee palkansaajajärjestöjä. 100 tuntia vaadittiin ensiksi työajan pidentämistä — ja jos se ei käy, hallitus toteuttaa. Sitten se muuttui 5 prosentin palkanalennukseksi — ja jos se ei käy, tulee 1,5 miljardin euron leikkaukset. Ja kun ne eivät käyneet, sitten tulikin pakkolait. Tämä on myrkyttänyt tätä ilmapiiriä, ja sen takia minä olen todennut tässä keskustelussa nyt useampaan otteeseen, että nyt kannattaisi hallituksen miettiä sitä, mitä toimenpiteitä tämän neuvotteluprosessin aikana tekee, että saataisiin nyt se työrauha sitten näille liitoille vaikeissa olosuhteissa. 24 tunnin työajan pidentäminen ei ole mikään yksinkertainen juttu hallituksen viedä eteenpäin tai 30 prosentin leikkaus lomarahaan julkisen sektorin pienipalkkaisilta naisilta. Tästä näkökulmasta toivoisin nyt hallitukselta malttia.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

16.49 **Eero Lehti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Huolestuin vähän niistä puheenvuoroista, jotka liittyivät tähän näyttöön.

Varmaan 30 vuoden ajan teetin rekrytoidessani uusia ihmisiä työnäytteen siten, että annoin vakiotaulukot, sanoin, että kirjoita englanniksi puolessa tunnissa raportti, katsoin, kuinka paljon oli kielivirheitä, kuinka paljon siinä oli onnistuttu tekemään vääriä ja oikeita analyyskejä. Ei tuolla työnantajalle ole mitään muuta arvoa kuin tämä ammattitaidon osoittaminen, ei siinä siis työnantaja mitään voittanut. Samoin kustantajana ollessani katsoin varmaan sadoilta toimittajaehdokkailta, että jos he kirjoittavat uutisista yhteenvedon, niin onko se asianmukainen. Ilman tätä työnäytettä yhtään toimittajaa ei koskaan palkattu. Minun mielestäni, jos työnäyte täällä todetaan vääräksi, moni nuori menettää myös työpaikkansa.

16.51 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle on joskus kerrottu tarina hölmöläisten peiton jatkamisesta. Muistaakseni sen tarinan opetus oli se, että edistystä ei tapahdu, vaikka peittoa jatkettaisiin kuinka, jos toisesta päästä samaan aikaan leikataan. Nyt tuntuu siltä, että tämä viisaus olisi taas syytä muistaa. Valitettavasti tässä julkisen talouden suunnitelmassa on useampikin esimerkki asiasta. Mutta nostaisin esiin yhden hallituksen linjauksen koskien vanhuksia. Vanhuspalvelut ovat kokonaisuus: kotipalvelu, tehostettu palveluasuminen ja vanhainkodit ovat kaikki palasia vanhustemme hoitamisessa kokonaisuutena. Ei siis tunnu kovinkaan vakuuttavalta, kun täällä iloitaan noin 5 miljoonan euron lisäyksestä kotihoitoon, mutta samaan aikaan toisesta päästä leikataan 70 miljoonaa euroa tehostetusta palveluasumisesta ja vanhainkodeista. Ministeri Stubb, kysyisinkin teiltä: (Puhemies koputtaa) Olitte itse edellisessä eduskunnassa. Miksi ette toteuta edellisen eduskunnan tahtoa?

16.52 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Stubb puhui siitä, mihin meillä on varaa. Omasta mielestäni meillä ei ole varaa sellaiseen pitkäaikaistyöttömyyteen, mitä me tällä hetkellä näemme Suomessa. Ongelma näissä hallituksen työllisyysesityksissä on juuri se, että niissä ei puututa tähän taustalla olevaan suureen ongelmaan eli työpaikkojen puutteeseen vaan nämä toimenpiteet sisältävät lähinnä työttömiin kohdistuvia lisäkiristyksiä ja -tiukennuksia.

Hyvä esimerkki: Olin eilen tilaisuudessa, jossa yrittäjältä kysyttiin suoraan, palkkaisiko hän sellaisen ihmisen, jota pakotetaan vastentahtoisesti hänen yritykseensä töihin. Hän vastasi suoralta kädeltä: ei. (Kimmo Kivelä: Ketään ei pakoteta!)

Toinen ongelma tässä on se, että meillä on jo valitettavasti ilmaistyötä suomalaisilla työmarkkinoilla. Sitä teetetään jo tällä hetkellä tämän työkokeilun puitteissa. Sen lisäksi meillä on jo työnäyte käytössä suomalaisilla työmarkkinoilla. Sitä kutsutaan koeajaksi. (Mika Niikon välihuuto) Sen idea on juuri se, että se antaa työnantajalle ja työntekijälle mahdollisuuden tutkia, onko työntekijä soveltuva siihen työtehtävään, johon hänet on palkattu.

16.53 **Kimmo Kivelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Siitä lienemme kai yksimielisiä, että tahallinen väärinymmärtäminen ei vie yhteiskuntaa eteenpäin. Tämä kehysratkaisu todistaa sen, että hallituksella on päätöksentekokykyä. Orastavan kasvun, pienten toivon merkkien äärellä on uskallettava rohkaista toivoa, jotta mennään eteenpäin, ja kyllä hallituksen linjaukset työllisyystilanteen parantamiseksi ovat täysin oike-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

at. Ja uskon — kun täällä on puhuttu myös tästä sote-asiasta — että sote-junakin kulkee eteenpäin. Onkin jäänyt opposition toiminnasta valitettavasti se käsitys, että nyt on turpakäräjät, soitetaan vanhaa levyä ja vanhan, rahisevan levyn rinnalle on otettu tuo yksityistämisen- ja yhtiöittämismöröllä pelottelu.

16.54 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tahdon osaltani osoittaa, että kyse ei ole mistään turpakäräjistä, kuten edustaja Kivelä toi esiin. Yhdyn pitkälti julkisen talouden suunnitelman niihin kohtiin — ja myös valtiovarainministeri Stubbin puheisiin — että julkisen talouden toimet, joilla pyritään tukemaan kysyntää, ovat mielekkäitä, jos ne samalla edistävät talouden rakennemuutosta ja tukevat tuotannon edellytyksiä tulevaisuudessa. Lisäisin tähän vielä sen, että ne julkisen talouden toimet, joilla pyritään tukemaan kysyntää, ovat mielekkäitä, jos ne estävät talouden negatiivisen kehän. Olemme myös pitkälti samaa mieltä siitä, että tavoite on yhtenäinen. Rakennemuutoksia me kannatamme.

Mitä tulee tähän finanssipolitiikkaan, säästöjä on meidän mielestämme liikaa ja vääristä paikoista. Investointeja kaipaisimme enemmän, koska kun tilanne on se, että meillä on massatyöttömyys ja samalla miinuskorkotilanne, se on paras mahdollinen hetki tehdä sellaisia investointeja, joita joka tapauksessa pitää tulevaisuudessa tehdä. Tällä tapaa voidaan estää (Puhemies koputtaa) se takatalvi tälle orastavalle talouskasvulle.

16.55 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Muutos on uskallettava kohdata. On aina parempi ohjata sitä muutosta kuin ajautua ja sitten joutua niitä ratkaisuja tekemään. Tämä jotenkin kummastuttaa, että oppositio vastustaa nyt muutosta, esimerkiksi työelämän muutoksia. Meidän täytyy hakea työllisyyteen ja yrittäjyyteen uusia ratkaisuja, jotta saadaan sitä työllisyysastetta nostettua. Pitää nähdä se mahdollisuus siinä muutoksessa.

Nyt tämä kova kritiikki esimerkiksi tätä työnäytettä vastaan on omituista, koska sehän antaa nuorelle tai vaikkapa maahanmuuttajalle, jonka on erittäin vaikea työllistyä, mahdollisuuden omasta aloitteestaan antaa työnäytteen siitä, mitä osaa ja olisiko tämä työpaikka mahdollisesti hänelle sopiva. Molemmat osapuolet, sekä työntekijä että työnantaja, voivat sitten löytää sen yhteisymmärryksen. Kyllähän täytyy antaa mahdollisuus ihmisille tähän (Krista Kiurun välihuuto) ja heidän itse tukea sitä omaa työllistymistään. Ei tätä pidä pelätä eikä vastustaa.

16.56 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Täällä on puhuttu paljon tuotekehittelystä, innovaatioista ja muista toimenpiteistä, millä parannetaan työllisyyttä. Jopa hallituksen julkisen talouden suunnitelmassa todetaan näin, että kestävä kasvu syntyy vain yrityksissä syntyvien innovaatioiden ja tuottavuuden kasvun kautta. Mutta samanaikaisesti hallitus tekee valtavat koulutusleikkaukset, ja näyttää siltä, että hallitus on unohtanut sen, että uusia innovaatioita syntyy vain satsaamalla koulutukseen ja tuotekehitykseen. Ihmettelenkin syvästi, mitkä ovat hallituksella ne tutkimuksen ja tuotekehittelyn keinot ja ne satsaukset, millä löydetään uudet innovaatiot ja saadaan ne tuotekehittelyyn ja maailmanmarkkinoille ja sitä kautta uusia työpaikkoja.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Puhemies Maria Lohela: Vielä puheenvuoro edustaja Rinteelle, ja sitten käydään puhujalistan kimppuun, koska kaikki paikalla olevat ovat saaneet puheenvuoron ja monet jopa useita.

16.57 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean vain, että edustaja Rantakankaan ja edustaja Kataisen huoli on turha. Näyttää siltä, että päätös on Prossa tehty, että jatkavat neuvotteluja aivan niin kuin 3.3. ovat päättäneet, toukokuun lopussa arvioivat tilannetta sitten neuvottelutulosten jälkeen.

Mutta haluan kiittää arvoisaa valtiovarainministeriä rakentavasta puheenvuorosta. Tuossa äsken pitämässänne puheenvuorossa jollakin tavalla välittyi se, että te haluatte tehdä yhteistyötä opposition kanssa myöskin näitten vaikeitten asioiden ratkaisemisessa, ja toivon, että voimme myös auttaa hallitusta sillä tavalla kuin oppositiosta autetaan: viedään asioita omasta näkökulmastamme eteenpäin, teille tuodaan esityksiä ja vaihtoehtoja, ja toivon, että suhtaudutte niihin vakavasti ja koko hallitus suhtautuu vakavasti. Ne on kyllä sillä tavalla mietitty, että niitä voisi toteuttaa, voisin myös ajatella itse toteuttaa tätä vaihtoehtobudjettia saman tien hallituksessa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten mennään puhujalistaan.

16.58 Mika Niikko ps: Arvoisa rouva puhemies! Kolme tuntia kuunneltiin opposition puheenvuoroja siitä, kuinka väärin on sammutettu tämä taloudellisen epävakauden tulipalo, ja siinä mielessä on hyvä, että edes viimeinen puheenvuoro oli rakentava tässä opposition puheenvuorossa.

Totta on, että valtiovarainministerin esittämät leikkaukset ovat todella kipeitä useille ihmisille. Ymmärrän kuitenkin sen, että hallituksella on tarkoitus pitää huolta ennen kaikkea vähäosaisimmista suomalaisista, koska paluuta entiseen aikaan ei enää ole. Nyt jos hallitus ei tekisi näitä kipeitä ratkaisuja, niin tulevaisuudessa olisi edessä vieläkin jyrkemmät leikkaukset, ja tätähän me emme halua. Haluan uskoa kuitenkin sen, että kun taloudellinen tilanne paranee, niin sitten me myös voimme sitä hyvää jakaa enemmän.

Mutta, arvoisa puhemies, Suomen valtion heikon talouden ironiaa lisää se, että sosiaalimenot lisääntyvät huimaa vauhtia. En tarkoita suomalaisten sosiaalitukia, jotka ovat veroja maksamalla ja kansalaisuudella ansaittuja. Tarkoitan turvapaikanhakijoiden sosiaaliturvamenoja. 10 000 turvapaikanhakijan kustannukset maksavat kansantaloudelle 500 miljoonaa vuodessa. Perustoimeentulon menojen valtiolle arvioidaan olevan yksistään ensi vuonna 832 miljoonaa. 10 000 turvapaikanhakijan perustoimeentulon lisämäärärahojen, tämän ennestään olevan summan päälle, on arvioitu ensi vuonna olevan 173 miljoonaa ja kehyskauden lopussa vuonna 2020 jo 331 miljoonaa euroa.

Ennen kaikkea sosiaalisessa mediassa eniten herättää huomiota se, miten meillä on varaa huolehtia turvapaikanhakijoiden palveluista samalla, kun leikkaamme lähes kaikkialta muualta. Suomeen hakeudutaan paitsi turvan myös elintason perässä — tämän me varmasti tunnistamme — sillä reitin varrella on monia turvallisia maita, kun Suomeen asti saavutaan. Elintason kattavat suomalaiset veronmaksajat, ja se ei ole oikein. Suomen Perusta laski, että jopa työssä käydessään Irakista tai Somaliasta kotoisin oleva tuottaa keskimäärin miinusta julkiselle taloudelle. Siten on harhaanjohtavaa puhua kansantaloudelle tulevasta lisäarvosta, ainakaan lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Useilla köyhistä maista tänne tulevilla ei riitä kotoutumis- ja työmotivaatio, koska jos sosiaaliturva vastaa heidän elintaso-odotuksiinsa. Nykytasoinen sosiaaliturva on heille usein enemmän haitaksi, samoin myös Suomen taloudelle, kuin kannustava toimenpide. Alempi sosiaaliturva niille, joilla ei ole Suomen kansalaisuutta, olisi perusteltu tässä taloudellisessa, vaikeassa tilanteessa. Valtion ensisijainen tehtävä on pitää huolta omista kansalaisistaan. Kansalaisuus on perusteltu syy, jonka perusteella voidaan myöntää tiettyjä etuja ja velvoitteita. Alempi sosiaaliturva ei tarkoita sitä, että täällä jäisi kukaan ilman leipää tai suojaa. Jotkut väittävät, että perusoikeudet estävät tämän muutoksen. Siitä voidaan olla eri mieltä. Perusoikeuksiin kuuluu ravinto, suojaa ja vaatetus, ei päivän Helsingin Sanomat, uudet farkut tai jopa oma yksiö. Jos perustuslaki estää meitä kantamasta vastuuta maastamme, pitää perustuslain tulkintaa tai tarvittaessa perustuslakia tältä osin muuttaa.

Arvoisa puhemies! Humanitäärisen hädän lievittämiseen on paljon kattavampia, kestävämpiä ja kustannustehokkaampia keinoja kuin ihmisten siirtäminen maailman kallempiin maihin. Kehitysapua leikataan ylimääräiset 25 miljoonaa euroa. Leikkausta voidaan perustella monin tavoin, mutta vain jos se kohdistetaan asiallisesti. On ihan eri asia liottaa suomalaisten rahoilla juurikin kehitysmaiden eliittejä kuin mahdollistaa kansalaisjärjestöjen pitkälti omaehtoinen auttamistyö. Lisäleikkaus ei saa enää koskea suomalaisia kehitysyhteistyötä tekeviä järjestöjä, koska heidän osuuttaan leikattiin jo 43 prosenttia. Suomalainen kehitysyhteistyö luo työpaikkoja suomalaisille ja edistää myönteistä Suomi-kuvaa maailmassa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan sanoa, että meillä on Suomessa monta hyvää syytä olla kiitollisia. Paitsi ruokaa ja koteja on meillä myös ihmisarvon kunnioitus, (Puhemies koputtaa) uskonnonvapaus, sananvapaus, oikeusvaltio ja paljon muuta hyvää. Uskonkin, että valtio selviää tästäkin vaikeasta taloudellisen taantuman ajasta, (Puhemies koputtaa) kun katsomme asiaa myös positiivisten lasien lävitse.

17.04 Kalle Jokinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä kehyskeskustelu on ollut varsin mielenkiintoista ja selvästi poliittisia näkemyseroja esille tuovaa. Edustaja Lindtman tuossa SDP:n ryhmäpuheenvuorossa sanoi, että muutoksen on SDP:n mielestä oltava aina turvallisempaa kuin paikallaan pysyminen. Sen takiahan me olemme tässä taloustilanteessa, koska on aina oltu turvallisesti paikallaan ja muutosta ei ole haluttu kohdata. Sen takia olemme velkaantuneet, ja nyt joudumme sitten hakemaan ratkaisuja. Hallitus hakee ratkaisuja vahvasti — muutoksen kautta. Pitää uskaltaa tarttua muutokseen ja nähdä siinä mahdollisuus. Ei talviuimarikaan hyppäisi kylmään veteen, ellei tietäisi, että se hyvän olon tunne tulee ja terveys paranee, kun sieltä sitten nousee ylös.

Edustaja Andersson toi esille tuon vasemmistoliiton näkemyksen siitä, että kateus yritysten osinkoja ja palkkoja kohtaan on varsin suuri. Mikäli suomalaiset yritykset eivät kykene vivuttamaan niihin sijoitettuja pääomia tuottoisiksi ja osingonjakoa mahdollistaviksi, eivät pääomat kauaa Suomessa viivy, ne valuvat ulkomaille parempituottoisiin kohteisiin. Meillä on investointivaje, me tarvitsemme pääomia, joilla investoidaan Suomeen, luodaan menestyviä yrityksiä, sitä kautta työpaikkoja, verotuloja, ja niillä sitten kustannetaan tämän hyvinvointivaltion palvelut ja rakenteet. Sen vuoksi tuolla salin vasemmalla puolellakin on hyvä ymmärtää, että menestyvä yritys, joka pystyy jakamaan osinkoja ja menestymään, on työmiehen, eläkeläisen ja myös opiskelijan paras kaveri.

Hallitus on tehnyt erittäin tärkeän kehysratkaisun, ja pitää onnitella hallitusta siitä — yhteistyökyvystä ja siitä näystä, että tästä 4 miljardin euron sopeutussopimuksesta pidettiin

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

kiinni ja mennään eteenpäin tervehdyttämään taloutta. Edelleen kuitenkin budjetti on alijäämäinen, tänä vuonna 5,8 miljardia euroa ja vielä 2020:kin 3 miljardia euroa. Onneksi suunta on kuitenkin oikea.

Liikennehankkeista haluan nostaa esille sen, että oppositio on pitkään puhunut sen puolesta, että pitäisi tehdä elvyttäviä infrahankkeita. Meillä oli varattuna kehyksessä 503 miljoonaa liikennehankkeisiin. Hallitus kuitenkin tekee nyt 764 miljoonan edestä näitä uusia infrahankkeita, ja opposition puolelta ei kauheasti nyt ole sitten sitä kehua kuulunut, vaikka ennen vaaleja ja ennen kehystä näitä hankkeita vaadittiin. Tämähän juontaa juurensa viime kaudelta, jolloin laitoin valiokunnan puheenjohtajana liikkeelle korjausvelkaselvityksen, jonka sitten ministeri Risikko omalla kaudellaan vei päätökseen. Se oli parlamentaarinen korjausvelkayöryhmä: kaikki puolueet yksimielisesti silloin edellyttivät, että ryhdytään toimenpiteisiin, joilla korjausvelka selätetään, taitetaan, tuodaan uusia rahoitusmalleja liikenneinfran rahoittamiseksi ja luodaan pitkäjänteinen investointisuunnitelma. Nyt hallitus on vastannut näihin tuomalla korjausvelkapaketin, 600 miljoonaa euroa, ja nyt eilen lausuntokierrokselle lähteneen ministerin esityksen uusista rahoitusmalleista, joka myöskin mahdollistaisi tämän pitkäjänteisen infrainvestointien suunnittelun. Nämä ovat nyt niitä toimenpiteitä, jotka yhteisesti, yksituumaisesti, parlamentaarisesti viime kaudella todettiin, ja nyt hallitus vie niitäkin eteenpäin. Tämä on myös merkittävää työllisyyspanostusta. Esimerkiksi mainitsen omalta alueeltani Lahden eteläisen kehätien: työllisyysvaikutukset jo rakentamisaikana ovat yli 4 000 henkilötyövuotta, ja arvioidaan, että sen valmistuttua jopa 14 000 työpaikkaa voi generoitua tuon investoinnin kautta. Vielä tänä keväänä niillä rahoilla ei rakentajaperheissä uusia Jopoja, suomalaisia pyöriä, osteta, mutta vuoden päästä varmasti sitten jo se hyvinvointi alkaa valua myös sinne perheisiin.

Yksi asia, joka tässä liikenneverkkoyhtiöittämissä hankkeissa nyt on noussut vahvasti esille, on se, että sekoitetaan yhtiöittäminen ja yksityistäminen. Valtio on yhtiöittänyt omia toimiaan jo pitkään, on yhtiöitetty Posti, on yhtiöitetty VR ja monia muita valtion 100-prosenttisesti omistamia yhtiöitä, ja siitä tässä liikenneverkkoyhtiössäkkin olisi kysymys. Se olisi valtion 100-prosenttisesti omistama erityistehtäväyhtiö, jota ei voitaisi myydä tai pilkkoa. On peloteltu, että se myydään ulkomaisille sijoittajille rahastuskeinoksi — siitä ei missään nimessä ole kysymys, ja siihen suuntaan missään nimessä ei pidä sitä toimintaa viedä.

Vielä lopuksi, arvoisa puhemies, haluan korostaa sitä, että on tärkeää, että tuo poliisin rahoituksen vaikea tilanne on huomioitu ja tässä kehysbudjetoinnissa siihenkin pientä parannusta myös kohdistetaan — sekä poliisiin että suojelupoliisiin osalta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Otetaan tähän yksi vastauspuheenvuoro, edustaja Lindtmanille, ja sen jälkeen mennään puhujalistalle.

17.09 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ajattelinkin aikaisemmin, että tässä keskustelussa olisi ollut tällainen rakentava loppu ja henki kaiken hyvän, tiukan debatinkin lisäksi. Mutta haluan kuitenkin mainita tämän erinomaisen ajatuksen, että muutoksen pitäisi olla turvallisempaa kuin paikallaan pysyminen. Vain siten me saamme kaikki ihmiset mukaan tähän muutokseen. Tiedättekö, kuka on tämän viisauden taustalla, edustaja Jokinen? Se on arvostettu entinen työministeri, kansanedustaja Lauri Ihalainen, joka näin sanoi. Minusta hallituksen kannattaisi tästä ottaa vaarin. Kun hallitus on jo monissa esityksissä ottanut opposition esityksiä nyt mukaan, niin kuin nähti-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

in tässä kehysriihessä, niin ehkä tästäkin kannattaisi pitää kiinni. Sitä kautta voisimme yhdessä rakentavasti rakentaa tätä yhteiskuntaa niin, että kaikki siinä ovat mukana.

Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tästä vastauspuheenvuoromahdollisuudesta.

17.10 Matti Semi vas: Arvoisa rouva puhemies! Julkisen talouden suunnitelmaa lukiessani mietin, mihin perustuu ajatus siitä, että ihmisten ostovoimasta leikkaamalla ja tuloeroja kasvattamalla saadaan Suomi nousuun. Hallitus on päättänyt leikata 0,85 prosenttia tasa-suuruksilla vähennyksillä muun muassa lapsilisä, vähimmäispäivärahoja, kansaneläkeitä, kotihoidon tukea, elatustukea, työmarkkinatukea ja eläkkeensaajan asumistukea. Nämä leikkaukset ovat arvovalinta, joka kolahtaa kaikkein pahiten pienituloisiin. Me vasemmistossa lähdemme siitä, että etuuksien leikkaamiset ovat vahingollisia sekä tasa-arvon että ostovoiman kannalta. Näillä keinoilla talous hyytyy eikä lähde nousuun.

Kaikki me tässä salissa olemme samaa mieltä siitä, että työllisyysaste on saatava nousuun. Erityisen huolissani olen siitä, että pitkäaikaistyöttömyys lisääntyy. Hallituksen keinovalikoima työttömyyden vähentämiseksi ei minua valitettavasti vakuuta. Punaisena lankana näyttää olevan työttömien syyllistäminen ja työelämän epävarmuuden lisääminen. Työttömien on sitouduttava kaikenlaisiin, jopa palkattomiin, työllistämistoimiin, mutta työnantajalta samanlaista sitoutumista ei vaadita. Päinvastoin monet hallituksen uudistuksista tähtäävät siihen, että työnantajan on entistä helpompi päästä työntekijästä eroon. Lisäksi hallituksen leikkauspolitiikan takia työpaikkoja häviää hurjia määriä koko ajan erityisesti naisvaltaiselta julkiselta sektorilta. Miten tämä edistää työllisyysasteen nostamista?

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen tavoite nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin on kunnioitettava ja hyvä päämäärä. Valitettavasti se ei kuitenkaan poista kokonaan Suomea vaivaavaa suurtyöttömyyttä eikä poista pitkäaikaistyöttömyyttä. Siksi tarvitaan myös yhteiskunnan tarjoamia työllisyysmahdollisuuksia. Työllistämistukityöpaikan avulla, vaikka se on tilapäinen keino, saadaan työttömyys katkaistua. Se työpaikka, minkä työtön saa, on se keino, millä voidaan ylläpitää työkuntoa ja ammattitaitoa. Se saattaa johtaa jopa siihen, että työllistetty löytää uuden ammatin ja hakeutuu sitä vastaavaan koulutukseen. Työllisyyden hoidosta on muodostettava kuntien ja valtion yhteinen projekti, missä valtio antaa osan työllistämiskuluista kunnille ja kunnat laittavat loput rahat ja tarjoavat työpaikan työttömälle. Näin ne antavat hänelle ihmisarvoisen mahdollisuuden hankkia itselleen työllä ansaittua sosiaaliturvaa. Tällaisen suurtyöttömyyden ja taantumien aikana tukityöllistäminen on tehokkain keino työttömän työkyvön ja ammattitaidon ylläpitämisessä.

Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen linjauksissa positiivisinta on satsaukset erilaisiin liikennehankkeisiin. Vihdoin ja viimein saamme esimerkiksi valtatie 5:n korjaamisen välillä Mikkeli—Juva käyntiin. Olen varma siitä, että tämä investointi maksaa itsensä monin kerroin takaisin, kun maantiekuljetusten tilanne paranee. Päätöksellä on suuri merkitys alueen asukkaille, matkailulle ja muulle yritystoiminnalle. Tästä ja muista infrahankkeista pitääkin antaa hallitukselle tunnustusta ja kiitosta.

Arvoisa puhemies! Suomi saadaan nousuun satsaamalla julkisiin investointeihin sekä koulutukseen ja tutkimukseen. Me vasemmistossa lähdemme siitä, että Suomi ei tarvitse lisää ilmaistytöitä vaan kotimaista kysyntää ja ostovoimaa ja palkkatyötä. Meidän on lähdettävä siitä, että jokaisella on oikeus tulla palkallaan toimeen. Kaikenlaiset palkattomat työllistämistoimet edistävät vain ihmisten syrjäytymistä ja muunlaista osattomuutta, joka pahimmillaan siirtyy sukupolvelta toiselle.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

17.15 Anna-Maja Henriksson r: Värderade fru talman, arvoisa puhemies! Finland är i en besvärlig situation. Vi har stora utmaningar framför oss, och regeringen är till den delen på rätt linje när man säger att vi behöver anpassa ekonomin för 4 miljarder euro. Det anser också svenska riksdagsgruppen, och vi har också gjort vår egen alternativa budget, i vilken vi har visat hur vi skulle prioritera.

Arvoisa puhemies! Olen sen verran tutustunut tähän hallituksen kehusehdotukseen, että olen huomannut, että tässä myös ehdotetaan suuria säästöjä, mitä tulee oikeudenhoitoon, ja olen erittäin, erittäin huolissani näistä säästöistä. Edellisen eduskuntakauden loppupuolella oli myös parlamentaarinen työryhmä, jossa kaikki puolueet olivat edustettuina, ja silloin yhteisesti todettiin, että oikeudenhoidolle pitäisi antaa tasokorotus. No, nyt tässä käy ihan päinvastoin. Vuoteen 2020 mennessä tämän kehusehdotuksen mukaisesti oikeusministeriön määrärahat vähenevät noin 60 miljoonalla eurolla, ja se on varsin iso summa. Olisi ollut hyvä saada tietää tänään sekä pääministeriltä että oikeusministeri Lindströmiltä, millä tavalla tämä aiotaan toteuttaa, koska yksi tärkeimmistä asioista, mitä meillä on demokratiasa, on toimiva ja puolueeton oikeuslaitos. Jos se tökkii, jos käsittelyajat vielä tästä pitenevät, niin myös kansalaisten luottamus koko meidän systeemiimme, koko järjestelmään, voi romuttua, ja siihen meillä ei ole varaa. Sen takia olen hyvin yllättynyt siitä, että kaikki hallituspuolueet, jotka myös olivat tässä parlamentaarisessa työryhmässä mukana, ikään kuin ovat unohtaneet sen, mihin tultiin noin vuosi sitten maaliskuussa 2015, kun todettiin, että tämä tasokorotus pitäisi tehdä. Sen sijaan muistetaan kyllä, että poliisille pitää lisätä määrärahoja. Okei, sekin on erittäin hyvä asia, että poliisille tulee vähän lisää, mutta täytyy pitää mielessä, että myöskään oikeudenhoito ei ole ilmaista. On kyse kansalaisten perusoikeuksista, ja sen takia on valitettavaa, että meillä ei myöskään ole täysipäiväistä oikeusministeriä, jolla olisi aikaa valvoa myös tätä tärkeätä puolta meidän hallinnostamme.

Värderade fru talman! Det är också ett stort frågetecken varför regeringen nu kör en stark centralisering av jourerna i vårt land. Det här gör man oberoende av den stora vårdreform som är på gång, och man har tänkt komma till riksdagen med ett förslag som kraftigt centraliserar dejourerande verksamhet på såväl hälsovårdsstationer som på sjukhus runt om i landet. Varför man inte gör det här i samband med den stora vårdreformen är ett fullständigt frågetecken. Man kan med fog fråga sig vilken typ av självstyrelse det är som landskapen på riktigt ska få när de inte heller i framtiden ska få bestämma själva om vilken typ och nivå på jourerna man kommer att ha i det egna landskapet. Det här skulle vara konsekvent att göra på ett sådant sätt att man först går in för vårdreformen och bildar landskapen och sedan ger landskapen rätt att själva bestämma vilken nivå man ska ha på jourerna.

Arvoisa puhemies! On kyllä hyvin merkillistä, että keskustajohtoiseen hallitukseen on tarttunut tällainen keskittämisinto. Päivystystoiminnan rajulle alasajolle ei ole annettu mitään muuta syytä kuin tarve säästää. Järkevää luonnollisesti olisi, että tulevaisuuden päivystystoiminnan järjestäminen tehtäisiin käsi kädessä varsinaisen sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksen kanssa. Nyt vaikuttaa siltä, että hallitus haluaa ensin lakkauttaa sairaaloita, sulkea lisää synnytysosastoja ja vähentää niin erikoissairaanhoidon kuin perusterveydenhuollon päivystystä ja vasta sitten, sen jälkeen, muodostaa 18 uutta maakuntaa. Tämä ei ole rehellistä maakuntia ja alueita kohtaan, ja jos halutaan saada aikaan aitoa itsehallintoa,

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

on maakuntien itse saatava päättää päivystyksen laajuudesta, kun niille on siirretty vastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta. Tämä olisi se oikea tie edetä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä on myös (Puhemies koputtaa) paljon hyviä asioita. Yrittäjyyspaketti kuuluu niihin, ja toivon, että myös paikallisessa sopimisessa päästäisiin eteenpäin niin, että me (Puhemies koputtaa) saamme toimivat työmarkkinat.

17.21 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmaksi vuosille 2017—2020 sisältää tärkeitä tavoitteita. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä myös yhtyy siihen, että kyllä julkisen talouden tasapainottaminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia. Se edellyttää myös sitä, että menojen suhteen ollaan tiukkana ja taloutta laitetaan tasapainoon. Samalla kuitenkin tulisi muistaa panostaa tulevaisuuteen, ja painotan sitä, että Suomi nousee tästä talousahdingosta suomalaisen työn ja yrittäjyyden kautta.

Hallitukselle on annettava kiitosta yrittäjyyteen liittyvistä uudistuksista, esimerkiksi siitä, että vihdoinkin ollaan tuomassa tämä henkilöyrittäjien yrittäjävähennys ensi vuoden alusta. Tätä olemme jo aiemminkin kiiruhtaneet. Samoin työttömyysturvan muuttaminen passiivisesta tuesta aktiivisemmaksi on myönteinen tavoite, ja esimerkiksi työttömyysturvan hyödyntäminen starttirahana, palkkatukena ja liikkuvuusavustuksena on myönteinen kannuste ja toivon mukaan näkyy myös sitten myöhemmin näissä työllisyyslukuissa.

Nuo aivan tuoreet esitykset esimerkiksi työssäkäyntialueen laajentamisesta ja tuon työmatkavelvoitteen pidentämisestä ovat toki myös tutkimisen arvoisia, mutta samalla tulisi kyllä huomioida ennen muuta lapsiperheiden tilanne. Lasten päiväkotiajat ovat jo nykyisellään melko pitkiä, ja jos ajatellaan, että vielä 3 tunnin työmatkat siihen tulevat sitten vanhempien työpäivän päälle, niin lastenkin päivät venyvät kyllä todella pitkiksi. Mielestäni tätä lapsivaikutusten arviointia tulisi myös tehdä näihin uudistuksiin.

Hallituksen selonteossa todetaan, että kestävä kasvua syntyy vain yrityksessä syntyvien innovaatioiden ja tuottavuuden kasvun kautta, ja tähän on aivan oikea lähtökohta. Kuitenkin tätä tavoitetta on vaikea saavuttaa, jos samaan aikaan leikataan koulutuksesta ja tutkimuksesta. Tämä on ehkä niitä suurimpia huolia. Eli tässä vaiheessa tulisi panostaa nimenomaan koulutukseen ja tutkimukseen, jotta Suomi todellakin saataisiin nousuun.

Täällä edustaja Kalle Jokinen epäili, että oppositiosta ei annettaisi kiitosta näille hallituksen liikenneinfraesityksille. Haluan nyt tässä antaa erityisen kiitoksen uusille hankkeille, joita todellakin käynnistetään kehyskauden aikana yli 700 miljoonalla eurolla. Ihan erityisesti tuo kauan kauan odotettu Lahden eteläisen ohikulkutien investointi on todella myönteinen uudistus, ja siitä haluan erityisen kiitoksen hallitukselle antaa.

Mutta sitten se asia, josta itselläni on erityisen suuri huoli, ja tämä huoli kasvoi entistään, kun äsken olimme tuolla poliisiasiain neuvottelukunnan kokouksessa. Meillähan sisäisen turvallisuuden haasteet eivät ole suinkaan vähenemään vaan kasvamaan päin tässä melko lyhyen ajan sisällä. Esimerkiksi suojelupoliisi on kahteen kertaan nostanut terrorismin uhka-arviota. Täällä useassa puheenvuorossa on kiitelty sitä, että poliisi saa nyt lisää rahaa, saa tuon 5 miljoonan ja sitten 10 miljoonan euron korotuksen näihin kehyksiin. Mutta täytyy muistaa se, että tässä ei ole kysymys siitä, että poliisi saisi nykytasoon verrattuna 10 miljoonan euron korotuksen, vaan tässä sen verran vähennetään tuota säästövelvoitetta. Eli vaikka tähän on tulossa nyt se noin 10 miljoonan euron tasokorotus siellä vuoden 2019 tasolla, niin se tarkoittaa tuona samana vuonna nykytilaan nähden 40 miljoonan euron vähennystä. Tällä on valtava vaikutus siihen, mitkä ovat ne tosiasialliset poliisin

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

henkilöstöresurssit ihan muutaman vuoden kuluttua. Ensi vuosi vielä sisäministeriön selvityksen mukaan selvittää, mutta me olemme todella synkeiden lukujen edessä sitten vuonna 2018 ja 2019. Useiden satojen poliisimiesten vähenemä on edessä, ja se väistämättä (Puhemies koputtaa) vaikuttaa sisäisen turvallisuuden tasoon.

Samoin olen huolissani myös Rajavartiolaitoksen resursseista. Sinne on tulossa 20 miljoonan euron vähenemä sinne vuoteen 2019 mennessä.

17.27 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Viime vaalikaudelta tälle hallituskaudelle ja hallitukselle siirtynyt perintö ei ollut kovin mairitteleva. Viime vaalikaudella julkinen talous velkaantui noin 30 miljardilla eurolla eli noin 7,5 miljardilla joka vuosi. Siitä syntyi valtiolle 20 miljardia, kunnille valtionosuusleikkauksien takia 5 miljardia uutta velkaa. Valtion omaisuutta myytiin 3,4 miljardilla, korjausvelka kasvoi miljardin verran, ja valtion kassaakin syötiin jonkin verran. Tältä pohjalta voi sanoa, että tietyllä tavalla viime vaalikaudella elvytettiin tällä 30 miljardilla ja tuloksena oli kuitenkin yritysten vaikeudet ja työttömien määrän kasvu 100 000:lla. Lupaukset olivat täysin toisenlaiset, ja tästä perinnöstä Sipilän hallitus joutui lähtemään liikkeelle.

Nyt elämme aikaa, jolloin tämä hallitus on ollut vallassa 11 kuukautta, vähän vajaan senkin, eli vajaan neljänneksen kaudestaan. Tällä aikaa on tehty etupainotteisesti sopeutukset, kipeitä ratkaisuja ja sellaisia, joita meistä kukaan ei olisi halunnut tehdä kaikilta osin. Mutta tuo velkaantumismuutos, joka oli edellisellä hallituksella, ei kerta kaikkiaan voi jatkua, ja niinpä menoja on sopeutettu ja tuloja lisätty niin, että valtionvelka tänä vuonna kasvaa, ei 7,5 miljardia kuten edellisen hallituksen aikana, vaan 5,4 miljardia. Ja sivulta 41 näkyy, että tulevina vuosina tuo velkaantumismuutos hiipuu hyvin voimakkaasti. Se on tervettä. Se on meidän lastemme etu, tulevien sukupolvien etu, sillä myös parannamme työllisyyttä ja tulevaisuutta rakennamme.

Hallituksen ohjelmassa on toisena isona kohtana työelämän uudistukset, työelämän ja yrittäjyyden edistäminen. Kilpailukykysojmus on saatu aikaan, ei enää ole mitään pakolakeja. Tämä on erittäin merkittävä asia ja näin nopeasti kuitenkin saatu aikaan, vaikka se oli työlästä. Toivottavasti se menee loppuun asti. Sillä on positiivinen vaikutus koko meidän yhteiskuntaamme, mikä näkyy jo tällä hetkellä hyvinkin selkeästi yleisessä ilmapirissä.

Kolmanneksi hallitusohjelma sisältää rakenneuudistuksia. Eläkeuudistus, jota muun muassa sosialidemokraatit vielä viisi vuotta sitten jyrkästi vastustivat, nyt onneksi sen viime marraskuussa hyväksyivät eli käänsivät takkinsa, ja niinpä se tulee voimaan ensi vuonna. Sote, jota yritettiin vuosia, on menossa nyt eteenpäin. Kuntien tehtäviä ja velvoitteita puretaan, ennen kaikkea yrittäjyyden edellytyksiä parannetaan monin tavoin. Eli rakenneuudistukset etenevät toisin kuin aikaisemmin. Kärkihankkeet — biotalous, digitalous, liikenne ja niin edelleen — luovat hyvää pohjaa tulevaisuudelle.

On selvästi nähtävissä, että luottamus palautuu hallituksen määrätietoisuuteen ja voimakkaan toiminnan ansiosta. Velkaantuminen taittuu, yrittäjyys viriää ja työllisyys lähtee paraneamaan näillä toimenpiteillä aivan varmasti, hitaasti mutta lähtee kuitenkin.

Täällä on paljon puhuttu, arvoisa puhemies, yhtiöittämisestä näitten uudistusten osalta. Meillä on, niin kuin on julki puhuttu täällä, julkisia palveluyhtiöitä, Posti, VR, Finavia, kunnilla ja kaupungeilla on satamia, energiayhtiöitä ja niin edelleen. Ne ovat yhtiöitettyjä toimintoja ja erittäin hyvin toimivia. Tällä tiellä on viisasta edetä harkitusti, ja siksi esimerkiksi soteen ja liikennepuolelle kannattaa selvittää yhtiöittämisen antamat monet edut eikä

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

niitä kannata pelätä. Eivät ne ole yksityistämisiä vaan yhtiöittämisiä. Tieverkkojen osalta tämä voi tuoda mahdollisuuksia rahoitukseen aivan uudella tavalla, kotimaiseen rahoitukseen ja eläkevarojen käyttöön ja moneen muuhun, ja sitä kautta saamme tämän vauhdin lisääntymään tässä yhteiskunnassa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on täysin oikeilla linjoilla toteuttaessaan ohjelmaansa määrätietoisesti, ja siitä on annettava erityinen kannustus ja tunnustus.

17.32 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Suomen taloudellisen menestyksen tekijä on ollut avautuminen maailmalle. Kansainvälistymisstrategian käänköpuoli on, että taloutemme kehitys ei koskaan voi olla kokonaan omissa käsissämme. Suomen ulkoiset olosuhteet ovat viimeisten vuosien ajan olleet vaikeat. Investoinnit ovat maailmanlaajuisesti matalalla, mikä haittaa Suomen kaltaista investointihyödykkeiden tuottajaa. Lisäksi energian hinnan laskulla on hyötyjen ohella myös välillisiä haittavaikutuksia. Meille tärkeän kauppakumppanin Venäjän ostovoima on taantumassa ja valuuttakurssimuutosten vuoksi heikentynyt jyrkästi.

Arvoisa puhemies! Suomen talouspolitiikassa on kysymys sopeutumisesta kansainväliseen talouteen, siinä on kysymys rakennepolitiikasta, jolla sopeutumiskykyä voidaan parantaa. Pääministeri Sipilän hallitus ei ole onnistunut kummassakaan näistä tavoitteista. Eduskuntavaaleista on tänään kulunut tasan vuosi, ja hallitus on istunut noin 11 kuukautta. Tätä aikaa ei ole käytetty hyväksi. Työmarkkinajärjestöillä oli jo viime vuonna valmiutta tarttua toimeen. Palkoissa olisi voitu sopia nollalinjasta, mikä olisi parantanut kilpailukykyämme esimerkiksi Ruotsiin ja Saksaan nähden. Lisäksi palkansaajien puolelta oltiin valmiita työmarkkinamalliin, jossa vientiala olisi määrittänyt palkkojen nousuvauhdin. Hallitus hukkaa aikaa. Palkansaajapuolta yritettiin painostaa pakkolaeilla. Painostuksen tuloksena oli vain neuvotteluasetelmien kärjistyminen ja ajan hukkaaminen. Kun hallitus on nyt tunnustanut, ettei mitään pakkolakipakettia voida edes toteuttaa, on tämä kaikki ajan tuhlaus ja riitely ollut aivan tarpeetonta.

Arvoisa puhemies! Talouden kasvu on olennaisin tekijä, kun julkisen talouden tasapainoa tavoitellaan. Lyhyellä aikavälillä on selvää, ettei ainakaan työn verotusta ole enää varaa kiristää. On myös aivan paikallaan sijoittaa rohkeammin liikenneinfraan: lainaraha on halpaa, liikenneverkkoon sijoittamalla sille saa lainakorkoa isomman tuoton. Talouskasvua voidaan vauhdittaa vain lisäämällä työvoima- ja pääomapanosta sekä uudistamalla talouden rakenteet tuottavammiksi. Edellisen hallituksen aikana tehtiin ratkaisuja, joilla ne toivat konkreettisella tavalla lisäpanoksia kasvuun: Tehtiin eläkeratkaisu, joka vaikuttaa tulevaan huoltosuhteeseen. Tehtiin päätös yritysverotuksessa pääomakustannusten pysyväksi alentamiseksi.

Nyt tarvittaisiin entistäkin vaikuttavampia rakenneratkaisuja. Valitettavasti monet hallituksen päätöksistä ovat vaikutuksiltaan kyseenalaisia. Rajut leikkaukset opetukseen ovat vakava virhe. Olemme tilanteessa, jossa ensimmäistä kertaa työvoiman määrä on väestön ikääntymisen myötä alenemassa, ja samaan aikaan myös koulutustaso on alenemassa. Tämän lisäksi hallitus on esimerkiksi päivähoito-oikeutta rajoittamalla heikentämässä pienten lasten vanhempien työhön osallistumista. Työpanokseen on siten luvassa moninkertainen leikkuri.

Hallituksen kannanotoissa esitetään merkittävänä rakenteellisena uudistuksena sote-järjestelmän perusteellinen muutos. Siihen on eri yhteyksissä kiinnitetty odotukset jopa 3 miljardin euron säästöistä. Tiedot uudistuksesta eivät anna aihetta uskoa siihen. Hallitus on

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

päättänyt luoda maakuntahallinnosta uuden hallinnontason. Vastapainoksi on luvattu pääkaupunkiseudulle erillinen hallinto. Siis lisäämällä kerroksia ja lisäämällä monimutkaisuutta saataisiin aikaan säästöjä.

Arvoisa puhemies! Oppositio puolueissa ymmärretään hyvin laajasti, että hallitus on isojen ongelmien edessä. Ymmärrämme, että kansainvälisen talouden ympäristö on nyt vaikeampi kuin 1990-luvun lamasta noustaessa. Sen vuoksi on oppositiosta annettu täysi tuki yhteiskuntasopimukseksi kutsutulle keskitetylle työmarkkinaratkaisulle. Emme ole myöskään tyrmänneet kaikkia hallituksen esittämiä rakenneuudistuksia. Toivon, että hallituksessa otetaan vastaan myös oppositiosta esitetyt rakentavat parannusesitykset.

17.37 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen kärkitavoitteena on tehdä työllistäminen ja työnteko nykyistä helpommaksi, kannattavammaksi ja kannustavammaksi. Hallitusohjelmassa on linjattu, ettei veroaste nouse enää nykyisestä, ja tarkoituksena on siirtää verotuksen painopistettä työn ja yrittämisen verotuksesta kohti haittaverotusta esimerkiksi painottamalla tupakkatuotteiden verotusta ja alentamalla tuloverotusta. Näitä päätöksiä on eduskunta jo viime vuonna tehnytkin.

Hallitus on ohjelmassaan ilmoittanut huolehtivansa siitä, että Suomen yritysverotus säilyy jatkossakin kannustavana ja kansainvälisesti kilpailukykyisenä. Suomen Yrittäjien esittämänä toiveena on ollut, että hallitus toteuttaa pikaisella aikataululla hallitusohjelman mukaiset päätökset yrittäjävähennyksestä, ja tämä yrittäjävähennys toteutuukin ensi vuoden alusta lähtien. Samoin ryhdytään valmistelemaan lainsäädäntöä voittovarauksesta, jolloin yritys voisi lykätä osan tuloksestaan myöhemmin verotettavaksi ja kasvattaa siten investointien rahoitukseen käytössä olevaa nettotuloa. Selvityksen piirissä on monia muitakin malleja, ja osassa näistä malleista oman pääoman kustannuksen voisi vähentää verotuksessa. Toisaalta korkokulujen vähennykseen voi tulla rajoituksia. Nämä muutokset mahdollisesti yhdistettyinä yhteisöveroasteen alentamiseen voisivat parantaa yritysrahoituksen neutraliteettia ja yritysten toimintaedellytyksiä. Hallitus onkin esitellyt nyt huhtikuussa lukuisia yrittämisen edellytyksiä parantavia toimenpiteitä. Monet keinoista on kohdennettu mikro- ja pienyritysten tarpeisiin. Muun muassa ensimmäisen työntekijän palkkaamista helpotetaan. Toteutettavan kokeilun aikana työntekijän voisi palkata myös avoimilta työmarkkinoilta palkkatukea hyödyntäen. Työttömyysetuuksia voidaan jatkossa käyttää starttirahaan, palkkatukeen ja työntekijän liikkuvuuden edistämiseen. Tarkoituksena on joustavoittaa siirtymää yrittäjästä palkansaajaksi tai toisinpäin. Myös osa-aikaiseksi yrittäjäksi ryhtymistä on tarkoitus helpottaa ja loiventaa rajaa yrittäjän ja palkansaajan välillä sekä pienentää yrittämiseen liittyviä riskejä.

Arvoisa puhemies! Innovaatiopankin käyttönotolla hallituksen tarkoitus on lähentää ideoiden kehittäjiä niiden käytännön toteuttajiin. Myös innovaatio- ja palvelusetelin käytöstä suoritetaan kokeilu, jossa pk-yritykset voivat hankkia omiin kehittämistarpeisiinsa ulkopuolista asiantuntemusta ja tukea. Seteliä voitaisiin käyttää esimerkiksi yhteistyöprojektissa korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen kanssa, liikeideoiden arvioinnissa ja kehittämisessä tai kaupallistamisessa. Jatkossa myös kokeillaan alueellisesti työnhakija- ja työnantajalähtöistä työllisyyspalvelua, jonka puitteissa voidaan poiketa voimassa olevasta työvoimaa, yrityspalveluja ja työttömyysturvaa koskevasta lainsäädännöstä.

Arvoisa puhemies! Nämä toimenpiteet ovat tarpeellisia työllisyyskehityksen kääntämiseksi nousuun, vaikka eivät työttömyysongelmaa sellaisenaan kokonaan ratkaisekaan.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti: Edustaja Räsänen otti äsken puheeksi poliisitoimintaan kohdistuvat säästöt, ja näihin lukeutuu muun muassa 16 poliisiaseman sulkeminen, mistä on odotettavissa vain noin miljoonan euron säästö. Kyseessä on koko valtion budjetin osalta hyvin pieni summa, erityisesti kun pidentyneet asiointimatkat ja mahdollisesti heikkenevä turvallisuus toisivat tämän muutoksen toteutuessa lisäkuluja. Kehotankin nyt hallitusta vielä kertaalleen pohtimaan, olisiko tälle suunnitellulle poliisiasemien sulkemiselle ja siitä saatavalle säästölle mahdollisia korvaavia kohteita. Toivoisin, että näitä poliisiasemia ei suljettaisi.

17.42 Antti Häkkänen kok: Arvoisa rouva puhemies! Salissa on käyty taas mielenkiintoista keskustelua, paljon kärjistämistä ilmassa ja paljon ehkä tahallista väärinymmärrystä. Minun mielestäni, jos verrataan vaikka pääoppositiipuolue SDP:n linjaa hallituksen linjaan, niissä ei dramaattisia eroja ole talouspolitiikan isossa kuvassa välttämättä. Jos katsotaan oikeasti kuntatalouden yli 40 miljardin osuutta ja valtion budjetin yli 50 miljardin osuutta, niin niissä ei dramaattisia heilahteluja välttämättä ole. Tästä salista on ehkä vähän viestittynyt, että olisi joitain massiivisia erimielisyyksiä.

Tässä aika hyvin edustaja Kankaanniemi nosti äsken esiin myös sen, että tällä yhtiöittämisellä ei pidä pelotella ihmisiä. Esimerkiksi kuntataloudessa on useita satoja kuntatalouden piirissä toimivia yhtiöitä, jotka ovat täysin normaalia toimintaa, ja niillä on saatu tehostettua toimintoja. Siellä kuntasektorilla ovat myös SDP:n edustajat olleet mukana päättämässä.

Taluskriisin taustalla tietysti on se, että Suomi eli laman jälkeen voimakasta nousukautta, 90-luvun laman jälkeen elettiin siis voimakasta nousukautta, vientiteollisuus oli se ykkösankkuri, joka veti Suomea eteenpäin, mutta samaan aikaan me teimme myös jonkun verran politiikan ja työmarkkinajärjestöjen puolella virheitä. Suomessa 2000-luvun alusta lähtien lisättiin merkittävällä tavalla kuntien ja valtion tehtäviä. Palkkakehitys pääsi nousemaan liian kovaksi. Tuottavuus samaan aikaan yrityssectorilla laski. Näitä ei loppujen lopuksi otettu riittävän vakavasti, ei eduskuntatalon päätöksissä mutta ei myöskään sitten työmarkkinajärjestöjen päätöksissä, joiden piti pitää euroaikana huolta siitä, että palkkakehitys ei lähde liian kovaksi. Nyt ollaan näiden ongelmien, näiden asioiden, edessä sitten vastaamassa tähän tässä talouden uudistusohjelmassa.

Se, mikä on huolestuttavaa, on se, että kun taloustutkimuslaitokset, yliopistojen tutkijat ja monet muut suosittivat jo 2000-luvun alusta lähtien, että Suomen pitää tehdä merkittäviä uudistuksia työmarkkinoilla, yritystoiminnan ympäristön parantamisessa, ja myös kantaa huolta siitä, että väki ikääntyy, työikäinen väki vähenee, samaan aikaan kustannuspaineet kasvavat julkisella sektorilla tulevaisuudessa, näihin olisi pitänyt hyvissä ajoin ennakkoon varautua. Sen takia onkin hyvä, että muun muassa eläkeuudistus on saatu eteenpäin SDP:n viime vuosien vastustuksesta huolimatta. Sen takia on hyvä, että nyt sote-uudistus kanssa nytkähtää eteenpäin, mutta on kyllä käsittämätöntä se, että näitä uudistuksia piti 15 vuotta odottaa, vaikka kaikki tiesivät, mitä pitäisi tehdä.

Arvoisa puhemies! Onneksi nyt kuitenkin viimein on saatu tällä hallituspohjalla talouden, työllisyyden ja palvelujen välttämättömät uudistukset hyvään vauhtiin. (Eduskunnasta: Leikkaukset!) Laajalla talousohjelmalla viedään Suomea takaisin kestävämmälle kursille. Keskeisinä peruspilareina ovat kilpailukyvyyn ja tuottavuuden parantaminen, työllisyyden ja yritystoiminnan vahvistaminen ja julkisten palvelujen sekä etuuksien uudistaminen ja totta kai myös leikkausten tekeminen. Julkiset menot on saatettava pidemmällä ai-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

kävelillä tulokehityksen mukaiseen raamiin ja tarvittavat sopeutustoimet on nyt tehtävä mahdollisimman nopeasti ja pistettävä ne voimaan.

Hallituksen kehysriihessä tekemät säästötoimet ovat osoitus selkärankaisesta toiminnasta velkakierteen katkaisemiseksi. Useat Euroopan maat ovat vaarallisia esimerkkejä siitä, mitä tapahtuu, kun poliitikkojen selkäranka taipuu ikävien mutta välttämättömien toimenpiteiden edessä. Työllisyyden ja investointien vauhdittamista parannetaan luomalla vakaammat näkymät talouden kehitykselle hillitsemällä velkaantumista ja tekemällä myös kannustavaa veropolitiikkaa siirtämällä veropolitiikan painopistettä työnteon ja yrittämisen suunnasta kulutuksen ja haittaverojen suuntaan.

Yhteiskuntasopimuksella parannetaan suomalaisen työn kilpailukykyä ja paikallista sopimista lisäämällä vahvistetaan erityisesti pk-yritysten kykyä palkata lisää ihmisiä ja säilyttää nykyisiä työpaikkoja. Samalla myös parannetaan työpaikan vastaanottamisen kannusteita ja luodaan normitusta keventämällä tilaa uuden yritystoiminnan syntymiselle.

Julkista taloutta tervehdyttävät säästöt ja rakenteelliset uudistukset on nyt saatu vaalikauden ensimmäisenä vuonna hyvin eteenpäin. Nyt painopiste täytyy suunnata yhä voimakkaammin työllisyyttä ja kasvua parantaviin hankkeisiin. Syksyllä on muun muassa edessä budjettiriihi, jossa pitää rakentaa vielä laajempi ohjelma yritysten investointien vauhdittamiseksi ja uusien työpaikkojen syntymiseksi.

Yritysverotuksen muuttaminen investointeja kannustavaan suuntaan olisi tärkeä uudistus. Hallituksen tuleekin kiirehtiä investointivarausmallin ja muiden vastaavien esitysten valmistelua syksyn budjettiriiheen.

Arvoisa puhemies! Sipilän hallitus kokoomuksen, keskustan esitysten mukaisesti (Puhemies koputtaa) on ollut esimerkillinen siinä, että meillä on avaimet omissa käsissämme ja ryhdymme toimeen laajalla ohjelmalla uudistaen isänmaata.

17.48 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Jäi kyllä mietityttämään tuo äskeisen edustajan aika reilu toteamus, että avaimet ovat omissa käsissä. Ajattelinkin, että meidän avaimemme ovat kansan käsissä, ja siltä osin minusta entinen eduskunnan varapuhemies Pekka Ravi, joka edustaa samaa puoluutta kuin edeltävä puhuja, on hyvin viisaasti todennut, että "erityisen arveluttavaa ja tuomittavaa on mielestäni se, että vaalissa esiinnyttäen eri linjauksilla kuin mitä vaalien jälkeen ollaan valmiina toteuttamaan". Ja kyllä minulle jäi tässä epäilyksen siemen siitä, kenen käsissä ne avaimet oikeasti ovat. Kyllä kuluttajansuojan näkökulmasta suomalaiset varmasti toivoivat, että tämänkin hallituksen avaimet olisivat kansan antaman valtuuden käsissä, mutta toisin on käynyt.

Arvoisa puhemies! Toisin todella on käynyt. Ne todellisuudet, joita vietettiin ennen vaaleja ja vaalien jälkeen, ovat kuin yö ja päivä. Tämä hallitus tunnetaan erityisesti kolmesta asiasta. Se tunnetaan hyvin laajoista, epäoikeudenmukaisista, vain tiettyihin väestöryhmiin keskittyvistä leikkauksista, ja se tunnetaan työntekijöiden työttömyysturvan ja turvan merkittävästä heikentämisestä ja tästä uudesta politiikan sanasta "yhtiöittäminen". On tullu tilanteeseen, jossa tämä hallitus lupasi, että vähäosaisilta ei leikata kohtuuttomasti, mutta 4 miljardin leikkaukset tehtiin ja sen lisäksi tehtiin vielä kovemmalla kädellä 370 miljoonan kehyspainotus, kun selvisi, että osasta näistä tavoitteista ollaan jäämässä. Ja huolimatta tutkitusta asiantuntijatiedosta ja yhteiskunnallisesta keskustelusta ja kaikista mielenosoituksista ja muista, silti päätettiin, että leikataan jälleen vähäosaisilta, ja se minusta tuntuu todella erikoiselta.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Toinen lupaus, jota esimerkiksi keskusta ja myöskin perussuomalaiset paljon viljelivät, oli se, että joka puolella Suomea säilyvät elämisen edellytykset. Nyt me olemme huomanneet, että tämä hallitus on todella valinnut keskittämisen tien. Se tuntuu olevan ideologista, se tuntuu olevan todella juurtunutta tähän hallituspohjaan, ja tuntuu, että jostakin syystä kaikkia tämän ajan ongelmia yritetään ratkaista vain keskittämällä. Erikoista tämä on juuri siksi, että tämä yhtiöittäminen on tullut tällaiseksi uskomattomaksi uudeksi mantraksi. Ajatellaan, että vain yhtiöittämällä voitaisiin saada jotain isoa aikaan. Nyt metsät, maat ja vedet jo yhtiöitettiin huolimatta siitä, että viime hallituskaudella tämä laki ei edennyt. Seuraavaksi suunnitellaan jo, voitaisiinko väylät ja tietkin yhtiöittää, ja ajatellaan, että se ratkaisisi sen, miten suomalaista liikennepolitiikkaa hoidetaan. Siirretään siis suomalaisen kansan valitseman päätöksentekijäjoukon ulkopuolelle, varmaan noin kymmenen ihmisen hallitukseen, kaikki se valta johtaa suomalaista aluepolitiikkaa, ja sanotaan, että jätetään se sinne, ja pohditaan sitten, ovatko kuluttajat laittaneet alueella tarpeeksi rahaa liikenteen käyttämiseen, jotta sitten niistä koituneilla positiivisilla vaikutuksilla voidaan tehdä liikennepolitiikkaa. Jokainen meistä ymmärtää, että tämä hallitus myy tällä tavalla sekä Lapin että Kainuun ja paljon muitakin alueita Suomessa.

Arvoisa puhemies! Pääministeri tänään sanoi, että tehdään uutta politiikkaa. Eli nyt tehdään uutta politiikkaa. Minua jäi se kyllä närästämään, koska uudistaminen ja kehittäminen tällä hallituskaudella on ollut vain keskittämistä, leikkaamista ja yhtiöittämistä, ja siltä osin tuntuu, että takinkäännöstähän tässä on kysymys, tai kun tätä Lindströmin pihviä tänään täällä on arvioitu, niin tuntuu, että se on tällainen pakkopihvi.

Arvoisa puhemies! En olisi varmaan koulutuspolitiikko, jos en tähän muutamaa kymmeneen sekuntiin vielä jotakin siitäkin sanoisi. Minusta on käsittämätöntä, jos kaikkien näiden lupausten pettämisten jälkeen taas sanotaan, että koulutuksesta ei leikata. Eihän siitä leikattu, mutta kun vartin päästä tuli valtioneuvoston kehystiedote, selvisi, että eikö oltu käyty siellä Lindströmin omaehtoisen koulutuksen puolella eikä oltu tajuttu, että sekin on koulutusta — koulutusleikkaus. Samaan aikaan opintotuesta nyysittiin merkittävä osa lisää, että saatiin tällaista rakenteellisen kehittämisen rahaa uudelaiksi, tämän päivän yliopistokoulutuksen investointeihin. Joten koulutusleikkauksia on luvassa, ja pahinta on — arvoisa puhemies, on pakko vielä tämä todeta — että lisää koulutusleikkauksia on tulossa, koska niin se vain ääni kiirii opetusministerin suulla sieltä ympäri maakuntia, että lisää leikataan esimerkiksi yliopistokeskusten rahoituksesta ja mahdollisesti myöskin strategiarahoituksella pienennetään kaikkien yliopistojen kehyspohjaa ja sitten annetaan porkkanarahaa, jos halutaan keskittää.

17.53 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Muutama sana hallituspuolueitten ryhmäpuheenvuoroista:

Keskustalla tuntui olevan aivan käsittämätön usko siihen, että Euroopan unioni ja Euroopan komissio ja solmittu talouskurisopimus, EU-pakko, laittavat Suomen kuntoon. Yhteistä tässä keskustan, perussuomalaisten ja kokoomuksen linjassa tuntuu olevan, että ihan kaikki on kaupan, ja siinä suhteessa, kun näkee sen, kuinka vahva rooli kokoomuksella kaikesta huolimatta on hallituksen sisällä, meillä on varmasti Suomessa Euroopan, jos ei sitten maailman, äärioikeistolaisin keskustapuolue.

Perussuomalaiset painottivat kyllä ihan oikein sitä, että menojen ja tulojen pitää olla tasapainossa pidemmällä aikaa. Mutta siinäkin ryhmäpuheenvuorossa veroale otettiin annettuna, ikään kuin verotusta säätelemällä ei voisi huolehtia myöskin siitä valtion tulopuolesta.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Ja sitten tähän Lindströmin pihviin. Ymmärrän kyllä, että asioita tuotteistetaan poliittisesti, niitä markkinoidaan tällaisilla iskusanoilla. Mutta jos sen tiivistää, mikä tämä työllistämiskonsti on, niin aiemmin, kun käytettiin palkkatukea, säästettiin valtion työttömyysturvassa nimenomaan sitä valtion maksamaa osaa, ja kun käytetään työttömyysturvaa, säästetään palkkatuessa, ja tämä rahoituslähde kummassakin tapauksessa on valtion raha, valtion kassa — välineet ovat lähes yksi yhteen samoja, niiden nimi saattaa vaihtua. Mutta minkä takia näitä aktiivisen työllisyyspolitiikan välineitä ei ole käytetty aiemmin, jos siinä tuon isommasta muutoksesta ei ole kyse, niin kuin ei olekaan?

Kokoomus sanoo sen suoraan, mistä on kyse: sopeutuksesta, ei elvytyksestä. Ja tämä sisäinen devalvaatio tulee nimenomaan Euroopan unionin yhteisestä talouspolitiikasta, talouskurisopimuksesta. Se ei yllättänyt ollenkaan, että kokoomus painottaa esimerkiksi työllisyyspolitiikassaan sanktioita paljon enemmän kuin porkkanan käyttöä. Aika hurjalta kuulosti se, että annettiin lupaus siitä, että koulutuksen resursseissa tapahtuu jollain aikavälillä käänne. No, se on aika mielenkiintoisesti sanottu, kun vasta on päätetty siitä, että edellisellä kaudella tehtyjen koulutusleikkausten lisäksi jatkossa leikataan vielä miljardi euroa vuodessa.

Mielihyvällä panin huomiolle sen, että myöskin sosialidemokraatit puhuvat elvytyksestä. Sehän oli vasemmistoliiton keskeisiä vaaliteemoja eduskuntavaaleissa, mutta emme kyenneet sitä puolustamaan. Ja mitä tulee oikeiston hokemaan velan ottamisesta, niin velan ottaminenhan ei ole mitään elvyttämistä sinällään, pitää kysyä, mihin se raha käytetään.

Arvoisa puhemies! Vielä yhtiöittämisestä, pakkoyhtiöittämisestä — se oli molemmilla vasemmistopuolueilla mukana ryhmäpuheissa. Kyllä tämä Metsähallituksen yhtiöittäminen oli aika surkea episodi, itse asiassa prosessi. Kahdeksan vuoden ajan täysin kestämatömin perustein ajettiin yhtiöittämistä, mentiin olemattoman EU-pakon taakse piiloon. Niin tekivät myöskin aikoinaan itseään EU-kriittisenä mainostaneet perussuomalaiset. Ja vielä senkin jälkeen, kun kilpailukomissaari oli antanut viimeisen lausuntonsa hankintadirektiivistä, pääministeri kiersi muun muassa Lappia ja sanoi, että tämä on pakko tehdä. Mitään pakkoa ei ollut, ei yhtiöittämisen, ei hankintadirektiivin eikä käyttöoikeussopimuksen suhteen.

Ja vielä tästä kokonaistyöttömyystilanteesta: Me elämme valitettavasti, voi sanoa, pysyvän massatyöttömyyden aikaa. Suora työttömyys on 360 000 työtöntä, laaja työttömyys 480 000 henkilöä, ja siihen liittyy paheneva pitkäaikaistyöttömyys. Pitkäaikaistyöttömyys on lyhyessä aikaa kolminkertaistunut ja yli kaksi vuotta työttömänä olleitten määrä liki nelinkertaistunut samassa ajassa. Ja kokemus osoittaa, että kun työttömyys pääsee kerran nousemaan noihin lukemiin, se nousu on raju mutta alenema äärimmäisen hidas. Pahimmasa tilanteessa ovat nimenomaan pitkäaikaistyöttömät, nuoret ja iäkkäät työttömät. Ja vaikka työllisyystoimiin tulisi tasolisäys, niin se ei poista tätä Lindströmin pihvin silmänkään-tötempua, jolla todellakaan ei saavuteta sitä 10 000 uuden työpaikan tavoitetta.

17.59 Lea Mäkipää ps: Arvoisa puhemies! Suomen talous on ollut vaikeassa tilanteessa jo useita vuosia. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on kasvanut jo monta vuotta, eikä velkasuhteen merkittävää taittumista ole nähtävissä. Edelliseltä hallitukselta jäi kolmattasataatuhatta työtöntä hallituksen vastuulle. Julkisen talouden alijäämä ylitti 3 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2014, ja vuonna 2015 alijäämä pieneni, mutta julkinen velka kohosi jo yli 60 prosenttiin suhteessa bkt:hen.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Tavoitteena on nostaa Suomen talous kestävänsä kasvun ja kohenevan työllisyyden uralle sekä turvata julkisten palvelujen ja sosiaaliturvan rahoitus. Velan suhde kokonaistuotantoon on saatava taitettua ja 10 miljardin kestävyysvaje katettua. 4 miljardin sopeutustavoitteen lisäksi hallituksen tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta työllisyyttä parantavien toimien, sote-uudistuksella sekä kuntien, maakuntien ja koko julkisen sektorin kustannuksia karsimalla. Säästötavoitteet eivät ole toteutumassa täysimääräisinä johtuen alhaisemmasta inflaatiosta kuin mitä hallitusohjelmaa laadittaessa on arvioitu. Koska säästötavoitteista pidetään kiinni, niiden kattamiseksi on päätetty täydentävistä sopeutustoimista.

Myös uusista panostuksista ja toimenpiteistä on päätetty. On hyvä, että tärkeimpien joukossa on työllisyyttä ja yrittäjyyttä vahvistavia toimenpiteitä. Hallituksen tavoitteena on 110 000 uuden työpaikan luominen — kova haaste. Työllisyysasteen nostaminen on edellytys talouden kestäväälle kasvulle ja julkisten palvelujen turvaamiselle.

Hallitus laajentaa työttömyysetuuksien käyttötarkoitusta liikkuvuusavustuksen, starttirahan ja palkkatuen rahoittamiseen. Aktiivitoimenpiteiden rahoituksesta tulee nykyistä joustavampaa, jolloin työttömien palvelutarpeisiin vastataan paremmin. Hallitus laajentaa starttirahan käyttömahdollisuuksia. Esimerkiksi yrittäjäksi ryhtyvälle työttömälle työnhakijalle myönnetään enintään 12 kuukauden ajaksi peruspäivärahan suuruinen starttiraha, ja tämä voidaan rahoittaa työttömyysetuusmäärärahoista. Uusia työpaikkoja ei synny itsestään, tarvitaan yrittäjyyttä ja keinoja sen tukemiseen. Taloudellisesti epävarmana aikana varsinkin uusien yrittäjien rohkaiseminen on tärkeää. Kun on paljon puhuttu Lindströmin pihvistä, niin on myönnettävä myös, että kyllä siellä on niin sanottuja raippoja, jos tulee porkkanoitakin.

Energian, erityisesti öljyn, hinnan alhaisuus edesauttaa energiantensiivisen talouden, kuten Suomen, kasvunäkymiä. Voimakkain vaihe energian ja raaka-aineiden hintojen alenemisessa on ohitettu, ja öljyn kohdalla hinta kääntyy maltilliseen nousuun. Suomella on kaikki edellytykset kehittää voimakkaasti energiaomavaraisuuttamme hyödyntämällä runsaita luonnonvarojamme ja investoimalla turvetuotantoon ja biotalouteen. Energiateknologian kehittäminen tuo samalla kaivattua työtä, yrittäjyyttä ja huoltovarmuutta.

Arvoisa puhemies! Menojen nousuun ovat vaikuttaneet myös kasvanut turvapaikanhakijamäärä ja siihen sisältyvät erilaiset maksut. Tilanne on kaiken kaikkiaan haastava, mutta vaikeanakin aikana on pystyttävä turvaamaan ihmisten peruspalvelut ja toimeentulo. Kaikkein heikoimmassa asemassa olevista on pidettävä huolta siitä huolimatta, että säästöjä etsitään. Ja jälleen on sanottava, että kyllä erilaiset omavastuuosuuden korottamiset aina rokottavat näitä pienituloisia, mutta sitten taas täytyy sanoa myönteisenä asiana, että saimme takuueläkkeeseen korotuksia, omais- ja perhehoitoon parannuksia ja kaikkein pienituloisimmilta sitten tämä Yle-vero poistui.

Ryhmäpuheenvuorossa mainittiin myös panostus lastensuojeluun. Mielestäni tukea ennaltaehkäisyyn ja kaikinainen tuki perheille on annettava, jotta huostaanottoihin ei jouduta. Ja näissä huostaanottoilanteissahan on viime kuukausina joutunut todistamaan ikäviä tapauksia.

Turvallisuustilanne Euroopassa ja Suomessakin on muuttunut lyhyellä aikavälillä merkittävästi. Ihmiset kokevat turvattomuudentunnetta. Poliisin, Rajavartioston ja Puolustusvoimain määrärahat on turvattava. Näiltäkin hallinnonaloilta on haettu toimintamenojen säästöjä toimintaa tehostamalla ja rakenteellisilla muutoksilla, mutta turvallisuus on kuitenkin säilytettävä riittävällä tasolla, vaikka se vaatisi lisärahoitusta.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

18.04 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Hallituksen politiikka on vuoden hiljaiselon jälkeen tullut viime päivinä monien ulostulojen myötä selkeästi julki. Sipilän hallitukselle ei näytä olevan enää mikään pyhää. Suomelle osoitetaan suuntaa lähes pimeään, kun kuuntelee ihmisiä tuolla turuilla ja toreilla erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa.

Monet hallituksen linjaukset uudistavat ihmisten arkea valtavan paljon. Edes hallituksella itsellään ei ole monessa tapauksessa visiota siitä, mihin se on tätä maata viemässä. Puhutaan ihan julkisesti vatuloinnista. Päätöksien vaikuttavuusarviot puuttuvat, tai ne tilataan taholta, jonka lopputulema on jo etukäteen tiedossa. Tällaista on tapahtunut tässä vajaan vuoden aikana. Kaikki vanhat rakenteet, joista moni on edelleen ihan toimiva tai jotka vähintäänkin voitaisiin uudistaa toimiviksi, ollaan päätetty jostain kumman syystä romuttaa.

Hyvinvointivaltio Suomi ollaan purkamassa lyhyesti sanottuna yhtiöiden Suomeksi ja sitä kautta myös hyvinvointi altistetaan osittain pelkästään rahalle. Hallituksen pohjaton markkinausko on kantava piirre monissa päätöksissä, ja myös tänään täällä salissa ollaan useassa puheenvuorossa niistä puhuttu ja niitä pohdittu. Kaikki, mikä on tässä maassa yhtiöitettävissä, halutaan jostain kumman syystä yhtiöittää. Metsistä on jo aloitettu. Sosiaali- ja terveyspalvelut ja jopa tiestö ovat vuorossa seuraavana, jos hallituksen linjauksiin on uskomista. Tällaiselle suunnanmuutokselle olisi ollut vähintäänkin kohtuullista hakea mandaatti vaaleissa, mutta näin ei nyt tehty. Voidaan vain arvella, miten vaaleissa olisi käynyt, jos hallituspuolueet olisivat rehellisesti ennen vaaleja kertoneet näistä aikeistaan, joita nyt ovat toteuttamassa. Ehkä vaalitulos olisi ollut kovin paljon erilainen. Hallituksen alkutai-paleen hiljaisuudelle ja vaivaisuudelle ja vaisuudelle on saatu nyt selkeä syy. Sen sijaan, että hallituksessa oltaisiin keskitytty tekemään tekoja kasvun ja työllisyyden eteen, olettekin askarrelleet yhtiöiden Suomen parissa.

Vaikka kehyspäätöksiin sisältyy suhteellisen kattava työllisyyspoliittinen paketti — tänään sitä on kai nimitetty Lindströmin pihviksi; minusta on jotenkin työttömiä aliarvioivaa, että siitä puhutaan niin — se ei rakenna työttömille ihmisille tulevaisuudenuskoa. Työttömille on tarjolla, kun paperia tarkemmin tutkii, lähes pelkästensä keppiä, ja samalla työllisyyden rakennuspuut puuttuvat miltei kokonaan tästä paketista.

Esimerkiksi palkkatukeen ja starttirahaan on lisätty täysin mitättömiä summia. Niitä tarvitaan nyt kipeästi lisää, ja minä voisin väittää, että niiden kautta myös saadaan pitkäaikaistyöttömiä kaikista parhaiten töihin. Järjestöillä on heidän työllistämiseensä valmiutta ja haluja, mutta hallituksen toimet eivät sitä mahdollista. Uskallan myös väittää, että hallituksen tavoite 110 000 uudesta työpaikasta alkaa pahan kerran kadota jonnekin kaukaiseen horisonttiin. Minä toivon, että te pystytte sen toteuttamaan ja myös keksitte tässä loppuvuorokauden aikana aitoja tekoja siihen, mutta tällä hetkellä näen sen oikeasti siellä kaukaisessa horisontissa.

SDP:llä puolueena on ollut useita esityksiä työllisyyden parantamiseksi, ja onneksi esimerkiksi tämä Rinteen työllistämissetelajatus on nyt otettu jo käyttöönkin. Enkä lähde toistamaan, mutta tänään tässäkin keskustelussa moneen kertaan toistetut avauksemme ovat vapaasti edelleen käytettävissänne, ja mielellämme niissä olemme teille tukena.

Arvoisa puhemies! Mollivoittoinen puheenvuoro, myönnän sen, mutta on myös piinalista seurata tätä hallituksen politiikkaa, joka koostuu, niin kuin alussa jo totesin, näistä valtavista loikista osittain sellaiseen pimeyteen ja harmauteen ja ihmisten epätoivoon. Kannan suurta huolta siitä, millaista jälkeä hallituksen uudistusinto yhdistettynä autuaaseen

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

markkinauskoon saa aikaan tässä meidän yhteisessä hyvinvointivaltiossamme. Kannan huolta pitkäaikaistyöttömistä, joille hallitus ei anna mitään tulevaisuudennäkymiä, ei mitään toivoa, vain pakkokeinoja ja keppiä työllistämiseen. Kannan huolta heistä, jotka eivät usein saa ääntään kuuluviin: lapsista, vanhuksista ja muista yhteiskunnan heikompiosaisista, joiden elämää hallituksen leikkaukset entisestään vaikeuttavat. Hallitus harjoittaa myös todella epäoikeudenmukaista politiikkaa, jossa ikääntyviltä vammaisilta viedään vammaispalvelut. Tämä on yhteiskunnan kehityksen kannalta, etten sanoisi, kestäväntöntä.

Hankalia päätöksiä voidaan tehdä myös oikeudenmukaisesti, jos niin halutaan tehdä. Tällä kurittavalla leikkauspolitiikallaan hallitus syö myös pienituloisten ostovoimaa ja tätä kautta talouden kasvuedellytyksiä. Koulutusleikkaukset, joista ollaan tänään käyty keskustelua, taas rapauttavat kasvun rakennusputia.

Tämä armoton kilpailuyhteiskunta, jota nyt ollaan luomassa, jättää helposti osan väestöstä osattomaksi. Tämä hallituksen linja luo lisää syrjäytymistä ja työttömyyttä. Mielestäni tämä on kestäväntön suunta. Näille linjauksille on myös aidosti olemassa vaihtoehtoja.

18.10 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Valtioneuvoston selonteossa julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017—2020 todetaan seuraavaa: "Finanssi- ja muussa talouspolitiikassa täytyy löytää tasapaino kotimaisen kysynnän tukemiseksi yli taantuman, julkisen talouden velkaantumisen taittamiseksi keskipitkällä aikavälillä sekä talouden kasvun edellytysten kohentamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvarmistamiseksi pitkällä aikavälillä." Tavoitteet ovat selvät ja varmasti yleisesti hyväksyttävissä. On kuitenkin vahvasti kyseenalaista, kykeneekö hallitus vastaamaan tavoitteisiin politiikalla, jota se harjoittaa. Tarkastelkaamme siis tavoitteiden ja keinojen suhdetta.

Ensinnäkin, miten hallitus tukee kotimaista kysyntää yli taantuman? Hallituksen toimet heikentävät kotimaista ostovoimaa ja kysyntää, eivät vahvista näitä. Pieni- ja keskituloisille suunnatut lukuisat kiristykset toimeentulon leikkausten, asiakasmaksujen korotusten ja palvelujen heikennysten kautta ovat myrkyä kysynnälle ja taloudelle matalassa suhdannetilanteessa. Nyt tarvittaisiin ostovoiman vahvistamista, mutta hallituksen politiikka ei valitettavasti tarjoa tähän eväitä.

Entä miten hallitus taittaa julkista velkaantumista? Hallituksen finanssipolitiikka on kiristävää, julkisen velkaantumisen vähentämistä haetaan sopeuttamalla julkisia menoja 4 miljardin edestä eli säästöjen ja leikkausten kautta. Kuitenkin monet toimet, kuten nuorisotakuun rahoituksen alasajo, työllisyyden hoidon rahoituksen riittämättömyys ja leikkauspolitiikan seurauksena tapahtuva työpaikkojen vähentyminen, johtavat työttömyyden kasvuun, sen pitkittymiseen ja myös työttömyydestä seuraavien menojen ja velkaantumisen kasvuun. Ainoa kestävä tie velkasuhteen alentamiseen on työllisyyden ja kasvun vahvistaminen. Keskeisin ongelmamme ei ole julkiset menot vaan korkea työttömyysaste, investointien vähyys ja yksityisen sektorin liian pieni koko. Tämän takia ratkaisuja velkaantumiseen olisi etsittävä ennen muuta työllisyyden vahvistamisesta, investointien lisäämisestä ja elinkeinorakenteen uudistamisesta.

No, miten hallitus sitten kohentaa talouden kasvun edellytyksiä? Suomen keskeinen ongelma kiristävän suhdannepolitiikan rinnalla on se, ettei elinkeinorakenteemme ole uusiutunut ja monipuolistunut riittävästi. Tätä taustaa vasten hallituksen säästöpolitiikka erityisesti koulutuksesta, tutkimuksesta ja osaamisesta on näköalatonta ja haitallista. Nyt tarvitaan uskallusta uudistaa, ei saneerata ja leikata. Hallituksen kasvatukseen, sivistykseen ja osaamiseen kohdistamat leikkaukset on tyrmätty laajasti yhteiskunnassa. Nämä leikkauk-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

set heikentävät kilpailukykyämme ja tulevaisuuden kasvumahdollisuuksia tilanteessa, jossa nimenomaan uudistuminen, osaamisen vahvistaminen ja luovuuden tukeminen ovat tärkeämpiä kuin aiemmin.

Entä miten hallitus varmistaa julkisen talouden kestävyyspitkällä aikavälillä? Tämä on laaja ja iso kysymys. Suomessa keskustellaan valitettavan vähän pitkän aikavälin taloudellisesta ja yhteiskunnallisesta kehityksestä. Harvassa ovat ne puheenvuorot, jotka nostavat keskustelun ytimeen taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä kehityksen. Pariisissa hyväksyttiin viime joulukuussa historiallinen ilmastopuolitus, jossa 187 maata, Suomi mukaan luettuna, sitoutui tavoitteeseen pysäyttää ilmastolämpeneminen 1,5 asteeseen. Tavoite on kunnianhimoinen, ja ilmastopuolituksen taloudelliset vaikutukset ovat merkittävät. Siksi Suomen kannattaa olla muutoksessa edelläkävijöiden joukossa.

Tulevaisuudessa sellaiset maat ja toimijat pärjäävät, jotka kykenevät uudistamaan toimintaansa ympäristöllisesti kestävä suuntaan. Vähähiiliseen talouteen siirtyminen avaa uusia kasvumahdollisuuksia ja parantaa teollisuuden kilpailuasetaamaa Euroopassa ja Suomessa. Puhtaan ympäristö- ja energiateknologian tuotteille on syntymässä entistä suurempi globaali kysyntä ja markkinat. Iso kuva talouden ja yhteiskunnan rakenteiden uudistamiseksi ilmastollisesti, ympäristöllisesti ja luonnonvarojen käytön näkökulmasta kestäväksi kuitenkin hallituksen politiikasta uupuu, tosin minun mielestäni uupuu politiikasta ylipäättänsä.

Arvoisa puhemies! Hallitus tekee politiikkaa, joka ei vastaa niihin tavoitteisiin, joita se on asettanut. Se ei tarjoa keinoja kotimaisen ostovoiman ja kysynnän tukemiseksi, velkaantumisen taittamiseksi, kasvun edellytysten kohentamiseksi tai työllisyysasteen nostamiseksi. Pitkän aikavälin kuva talouden ja yhteiskunnan kestävyysvahvistamiseksi on turhan kapea. SDP on tarjonnut useita keinoja näihin tavoitteisiin vastaamiseksi. Toivon todella, että hallitukselta löytyy tahtoa ja myös nöyryyttä tarttua niihin.

18.15 Kimmo Kivelä ps: Rouva puhemies! Lausumatta mutta ajatuksellisesti tänään on kuultu väärin sammutettua retoriikkaa. Opposition taholta on annettu ymmärtää, että kriisissä ollaan ja siihen on reagoitava mutta keinot ovat totaalisesti vääriä. Onko opposition kritiikki oikeutettua? Tämä on vähän kaksiteräinen miekka. Kun todellakin myönnetään se, että entiset keinot on käytetty loppuun, niin on pakko uskaltaa uudistaa ja uudistua — silläkin seurauksella, että se koskettaa kipeästi.

On esitetty kritiikkiä velan kasvusta. Siihen enemmän tai vähemmän ovat olleet syyllisiä kaikki hallitukset. Voidaan tietysti käydä huutokauppaa, kenen aikana, kenen pääministerikaudella, kenen valtiovarainministerin kaudella, velka on eniten kasvanut. Velkaantuminen jatkuu, vaikka tämä hallitus yrittää sitä suitsia. Arvostettavaa ja kunnioitettavaa olisi, mikäli tämä jatkossa tapahtuva velkaantuminen ei olisi niin sanottua syömävelkaa vaan velkaa otettaisiin sinänsä välttämättömiin investointeihin, esimerkiksi erilaisiin yhteiskunnallisiin infrastruktuureihin.

On esitetty myös kritiikkiä, että valitut vaihtoehdot olisi voitu tehdä toisinkin. Kyllä ja ei. Tässä pelataan nollasummapeliä, (Sosialidemokraattien ryhmästä: Eikä pelata!) yhtäältä niin, että ihan kunnioitettava tavoite on, että tuetaan orastavia kasvun merkkejä, että syntyi työpaikkoja, ja yhtäältä niin, että pysytään hallitusohjelmassa, että ei enää kokonaisveroaste nousisi.

Oppositio on paljon kritisoinut sitä, että polttoaineveroa nostetaan. Eihän se mukavaa ole — itse tiedän haja-asutusalueella asuvana, kun paljon autoa joudutaan sielläpäin käytt-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

ämään, että ei se ole miellyttävää edes näiden alentuneitten polttoainehintojen aikana. Mutta jos vaihtoehtona olisi ollut arvonlisäveron korottaminen, joka koskisi vielä paljon laajempia kansankerroksia esimerkiksi kohonneina elintarvikkeiden hintoina, niin varmasti, jos tällaiseenkin olisi päädytty, oppositiolta olisi tullut lunta tupaan.

Arvoisa rouva puhemies! Kaikesta huolimatta näen tässä kehysasiassa toivon merkkejä. Yhtäältä tämä viestii hallituksen päätöksentekokyvystä ja vahvasta tahdosta luoda yhteiskuntaan vakautta niukkuuden aikana. Erikseen haluan poimia täältä yhden vaatimattoman lauseen ulkoasiainhallinnon kohdalta: vuosina 17—19 Suomi on arktisen alueen neuvoston puheenjohtajamaa. Tämä on vain yksi lause siellä. Tätä tilaisuutta kannattaa käyttää todella aktiivisesti ja tehokkaasti. Arktiselta alueelta käsin meillä on — jos ei sanota "rajattomasti" — suuria kasvun potentiaalin edellytyksiä.

18.20 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kuten tänään on monesti todettu, maamme on hyvin heikossa taloudellisessa tilassa. Velkaa ei voida enää ottaa sen määrän ja kalleuden takia. Velkaantumisen vuoksi pakolliset uudistukset tehdään nyt, tämän hallituskauden aikana. Synkän tilanteen keskellä onkin tärkeää, että istuva hallitus on päätöksentekokykyinen ja sillä on tahtoa pitää tavoitteestaan kiinni.

Monet uudistuksista ja säästöistä ovat erityisen kipeitä sen vuoksi, että julkista taloutta ei ole sopeutettu riittävässä määrin edellisillä hallituskausilla. Sopeutukset on kuitenkin tehtävä nyt, tai maattamme kohtaa entistä suuremmat taloudelliset ongelmat. Jos vielä odotamme, tulevat säästöt olemaan entistä kipeämpiä ja velka edellistä suurempi. Velkaantumisesta tulisivat kärsimään tällöin etenkin tulevat sukupolvet. Tämän perussuomalaiset ja hallitus pyrkivät kaikkiin tavoin välttämään.

Talouden tasapainottamista vaikeuttaa entisestään maahanmuuton kustannusten nousu. Onneksi olemme saaneet ulkoministeri Soinin johdolla hallitsemattoman maahanmuuton haltuun erityisesti itärajalla, josta oli tulossa uusi väylä laittomalle ihmiskuljetukselle.

Taloudellinen hyvinvointi on vahvasti sidoksissa ihmisten uskoon omasta tulevaisuudesta ja kykyyn työskennellä yhteisten päämäärien puolesta. Yhteiskuntasopimuksen eteneminen onkin erittäin tärkeä juuri keskinäisen luottamuksen palauttamisessa kotimaassa. Tehtävät uudistukset tulevat palauttamaan luottamuksen Suomen talouteen myös ulkomailla.

Säästöjä ja uudistuksia tehdään myös sen vuoksi, että myös tulevaisuudessa pystymme tukemaan pienituloisia. Eläkkeiden osalta pitkään ongelmana on ollut kansaneläkkeen ja takuueläkkeen pienuus. Perussuomalaiset ovat jo pitkään pyrkineet korjaamaan tilannetta, ja hallitus onkin päättänyt nostaa takuueläkettä. Myös perustulokokeilu toteutetaan.

Veteraanejakaan ei ole talouden kehyksissä unohdettu. Veteraanilisää korotetaan 2,5 miljoonaa euroa. Sotainvalidien haatta-asteraja alennetaan 15 prosentista 10 prosenttiin, mikä takaa lähes kaikille sotainvalideille kunnallisia avopalveluja. Sitä mieltä olen kyllä, että veteraaneja ja sotainvalideja olisi pitänyt jo aikaisemmin voimallisemmin auttaa ja kuntouttaa.

Työllistämistä pyritään edistämään laajalla työllistamis- ja yrittäjyyspaketilla. Tämä on keskeinen ja tärkeä uudistus, sillä työttömyyden vähentäminen on kaikkein tärkein asia ihmisten hyvinvoinnin ja maan talouden kannalta. Päämääränä on lisäksi lisätä työn kannattavuutta ja antaa työttömille enemmän työkaluja työn omaehtoiseen etsimiseen. Näin jokainen voi entistä aktiivisemmin itse hakea töitä. Tämä lienee kaikkien puolueiden tahto.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Myös opiskelijoihin ja koulutukseen on jouduttu kohdistamaan, ikävä kyllä, säästöjä. Kyseiset säästöt on kuitenkin hyvä ymmärtää suhteessa koulutuksen kokonaispanostukseen, mikä on edelleen hyvin merkittävä. Säästöjen ohessa myös uudistetaan koulutusjärjestelmäämme entistä kestävämmälle pohjalle, jotta se voi jatkossakin olla vahvaa osaamista tuottava järjestelmä.

Talouden kehyksistä puhuttaessa on myös huomioitava hallituksen panostukset liikennehankkeisiin. Tämä, jos mikä, on pitkälistä tulevaisuuteen suuntaavaa talouspolitiikkaa, joka tuottaa kasvua. Haluaisin mainita erityisesti omasta maakunnastani sitä koskevan asian, nimittäin tämän tunnin junan suunnittelun käynnistämisen. Tähän tehty merkittävä panostus, 40 miljoonaa euroa, tulee varmasti maksamaan itsensä tulevaisuudessa takaisin.

Arvoisa puhemies! Tärkeä päämäärä uudistuksissa ja säästöissä on se, että maamme talous saadaan vakaammalle pohjalle. Näin pystymme jatkossakin pitämään huolta yhteiskuntamme vähäosaisista, tukemaan erinomaista koulutusjärjestelmäämme ja ylläpitämään hyvinvointiyhteiskunnan rakenteita. Hallituksen säästöjä on kritisoitu taantumukselliseksi ja vastuuttomiksi. Vastuutonta ja taantumuksellista olisi kuitenkin velkaantua lisää ja jättää välttämättömät uudistukset tekemättä.

Hallituksen kyky tehdä päätöksiä on tärkeä. Linja on kova ja leikkaukset kipeitä, mutta päämäärä on selkeä: Suomen syöksykierre talousahdinkoon on estettävä. Se, miten tasapainoillaan oikeudenmukaisesti siinä, miten kansalaiset velvoitetaan näihin talkoihin osallistumaan, on haasteellista. Pienituloisten resursseista ei enää ole varaa kiristää. Mutta, arvoisa oppositio, pelkkä valittaminen ei nyt kannata, vaan tarvitaan näitä tekoja. Ja tarvitaan ryhtiä, tarvitaan yhteistyötä. Siksi täytyy lähteä muuttamaan rakenteita, niistä lähtien. Pieni kosmeettinen liike ei johda mihinkään. Oppositio on perännyt kotimaisen kysynnän kasvua, että se olisi yksi avain tästä kurimuksesta. Se on yksi tehtävä, ja työllistyminen ja työn löytäminen kaikille suomalaisille, jotka ovat työkykyisiä, on se ehdoton ja tärkein asia.

18.26 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Talous luo raamit politiikalle, mutta on hyvä muistaa, että myös talous on politiikkaa. Taloudesta puhuttaessa, sen kautta tulevaisuutta arvioitaessa ja linjauksia tehtäessä on epäilemättä sanoa, että faktat asettavat meidät pakon edessä tekemään niin tai näin. Jokainen talouden asiantuntija arvioi tulevaisuutta painottaen erilaisia asioita. Jokainen puolue ja poliitikko tekee asiantuntijoiden arvioista omia johtopäätöksiä ja sen myötä myös linjauksia, siis poliittisia valintoja omien arvojensa pohjalta. Tätä tosiasiaa me emme pääse pakoon, olimmepa sitten opposition tai hallituksen edustajia.

Minua häiritsee se, että monet hallituspuolueiden kansanedustajat ikään kuin ulkoistavat oman arvonsa sanoen, että nämä päätökset pitää nyt vain tehdä, niin kuin äskenkin kuulin — valitettavasti edustaja Elomaa ehti jo poistua salista. Jos jakaa arvot, joiden pohjalta linjaukset tehdään, miksi ei voi reilusti sanoa, että nämä ovat päätöksiä, joita minä kannatan ja haluan tehdä. Tai jos kokee, että tänäänkin käsissämme olevat linjaukset ovat vastoin omia arvoja, uskaltaisi sanoa ääneen sen, että näitä minä en kannata. Pakon taakse piiloutuminen ei ole kumpakaan näistä.

Yhtä totuutta ei ole tavoitteiden toteuttamisessakaan. Tiukkaa talouslinjaa perustellaan usein sillä, ettei jätetä velkaa tuleville sukupolville, mutta samaan aikaan kuitenkin leikataan juuri heidän tulevaisuudestaan, koulutuksesta, sen myötä tulevaisuuden osaamisesta

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

ja kokonaisuudessaan ihmisten hyvinvoinnista. Velkaa poistetaan kyllä julkisesta taloudesta, mutta samalla luodaan kansallinen osaamis- ja hyvinvointivaje, jonka kustannukset tulevat tulevaisuudessa korkojen kera maksettavaksi. Jotta voisimme pärjätä myös tulevaisuuden globaalissa kilpailussa, se edellyttäisi jopa koulutustason nostoa nykyisestä ja entistä spesifimmän osaamisen hyödyntämistä, mitä ei voi saavuttaa näin mittavilla leikkauksilla. Työllisyysasteen nosto edellyttää sitä, että ketään ei jätetä kyydistä ja että kaikkien osaaminen voitaisiin hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla. Työurien pidentäminen vaatii panostuksia ihmisten hyvinvointiin ja työssäjaksamiseen. Tavoitteita ei saavuteta mekaanisella työajan pidennyksellä. Nämä seikat on nyt unohdettu.

Arvoisa puhemies! Se, mikä tässä ja nyt kuitenkin eniten huolestuttaa, on se vaikutus, joka sosiaali- ja terveyspalvelujen ja etuuksien leikkauksella ja asiakasmaksujen nostolla on ihmisten arkeen ja myöhemmin myös tulevaisuuteemme. Näillä päätöksillä lisätään nyt eriarvoisuutta ja vaikeutetaan kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevien toimeentuloa. Ihmisiä ajetaan vain uusien etuuksien käyttäjiksi ja lisätään riippuvuutta toimeentulotuesta. Viimeisen vuoden aikana on leikattu sairausvakuutuksen matkakorvauksia, lääkekorvauksia, lääkärin ja hammaslääkärin palkkion korvauksia sekä harkinnanvaraisen kuntoutuksen menoja. Nyt indekseihin sidottujen etuuksien korotukset jätetään tekemättä, mikä lisäksi niitä leikataan vielä 0,85 prosentin verran. Esimerkiksi takuueläkkeen korotuksella ei helpoteta ikäihmisten toimeentuloa, sillä heihin kohdistuvat jo niin monet muut säästöt ja maksukorotukset. 10 miljoonan euron panostuksella korotus on noin 8 euroa kuukaudessa eläkkeensaajaa kohden. Kun takuueläkkeeseen tehdään ensi vuonna leikkaus eikä indeksikorotuksia tehdä tulevina vuosina, se tarkoittaa, että huolimatta tälle vuodelle tehdystä noin 20 euron korotuksesta ja tulevasta 8 euron korotuksesta vuonna 2019 takuueläke on miltei 10 euroa pienempi kuin se olisi ilman näitä korotuksia mutta niin, että indeksejä ei olisi jäädytetty.

En tiedä, ketä tällaisilla päätöksillä petämme, itseämme vai kansalaisiamme. Esimerkiksi vanhusten palveluita ei katsota kokonaisuutena vaan iloitaan kotihoitoon tulevasta noin 5 miljoonan euron lisäyksestä, kun samaan aikaan tehdään vanhusten tehostettuun palveluasumiseen ja vanhainkoteihin 70 miljoonan euron säästöt. Hallitus yrittäneekin samaa myös kuntiin pakottamalla kunnat korottamaan sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuja. Osa kunnista ei ole halunnut toteuttaa kuntatalouden säästöjä hallituksen määräämällä tavalla eli käymällä pieni- tai keskitaloisten kukkarolla. Se on kuntien päättäjien arvovalinta. Tätä arvovalintaa ei nyt aiota kunnioittaa vaan ajaa omia arvoja härkäpäisesti eteenpäin. Arvoisa puhemies, on täysin kohtuutonta, että kuntien päättävältä nyt puututaan ja säädetään asiakasmaksuille vähimmäisrajat. Tämä on tällaista "teet, tai itket ja teet" -politiikkaa.

18.32 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Suurin taloudellinen ongelma tällä hetkellä on korkeaksi noussut työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden jatkuva kasvu. Työttömyyden määrällisen lisääntymisen lisäksi myös työttömyysjaksot ovat pidentyneet. Hallituksen tavoitteet aikaansaada 110 000 uutta työpaikkaa ja nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin eivät voi toteutua, ellei pitkittyvän työttömyyden kasvua saada katkaistua. Ministeri Lindströmin työllisyyspaketissa esittelemät keinot eivät valitettavasti auta tässä asiassa, joskin mukana oli hyviäkin ehdotuksia.

Sen sijaan, että hallitus olisi vastannut hitaaseen kasvuun ja kasvaneeseen työttömyyteen elvyttävän työllisyyspolitiikan kautta, se on leikannut työvoimapolitiikan määräraho-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

ja. Erityisesti tämä on näkynyt palkkatuetussa työllistämisessä. Näitä erityisesti avoimia työmarkkinoita lähellä olevia, työttömiä auttavia tukimuotoja on korvattu kuntouttavalla työtoiminnalla ja työkokeiluilla, joiden alkuperäisenä tarkoituksena on auttaa kaikkein heikoimmassa työmarkkinatilanteessa olevia henkilöitä. Kuntouttavaan työtoimintaan ohjataan tällä hetkellä myös henkilöitä, joiden oikeampi työpaikka olisi esimerkiksi väli-tömarkkinoilla tai peräti avoimilla työmarkkinoilla. Palkkatukeen myönnettyjen rahojen vähäisyys on katkaissut järkeviä työttömien työmarkkinapolkuja ja pitkittänyt työttömyyttä. Tämä voi vaikuttaa negatiivisesti työn tarjontaan myös pitkällä aikavälillä.

Hallituksen tulisi paneutua nykyistä syvällisemmin pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon ja varmistaa syksyn budjettiriihessä sille tarvittava rahoitus. Tässä valmistelutyössä tulisi huomioida myös kolmannen sektorin järjestöt. Järjestöissä olisi mielekästä työtä tarjolla, mutta työllisyysmäärärahojen vähäisyyden takia palkkatukien myöntäminen järjestöille on vähentynyt huomattavasti. Tämän palkkatuen loppuminen vähentää pitkäaikaistyöttömien työllistämismahdollisuuksia, ja samalla se vähentää kansalaisjärjestöjen tarjoamaa tukea ja palveluja. Kun määrärahat loppuvat, myös järjestöjen esimerkiksi lapsiperheille, eläkeläisille ja työttömille tarjoama tuki ja toiminta uhkaavat loppua ja erilaiset asukastalot ja muut kohtaamispaikat sulkeutua. Ihmettelen kovasti, miksi hallitus ei tässä työttömyystilanteessa ole kiinnostunut yhteistyöstä järjestöjen kanssa tämän enempää, sillä ne voisivat luoda jopa kymmenilletuhansille osatyökykyisille mielekkäitä työelämäpolkuja. Mielekkäiden työelämäpolkujen löytämisen esteenä on myös te-toimistojen valtava resurssipula. Ihmiset, jotka tarvitsisivat henkilökohtaista palvelua, joutuvat sitä odottamaan kuukausikaupalla. Tässä jonossa on tällä hetkellä myös tuhansia nuoria.

Arvoisa puhemies! Hallitus arvioi ainoastaan lyhyen aikavälin säästöjä, mutta päätösten hyvinvointivaikutusten ennakoarviointia ja pitkän aikavälin arviointia ei ole tehty. Ongelmien hoitaminen ajoissa hyvin toimivilla palveluilla on paras keino säästää kokonaiskustannuksia. Kaikille yhdenvertaisen palvelujärjestelmän rapauttaminen lisää syrjäytymistä, ja tämä taas kasvattaa kustannuksia. OECD:n laskelmien mukaan Suomen talouskasvussa menetettiin vuosina 1990—2010 yhteensä 9 prosenttia eriarvoisuuden kasvun seurauksena. Nyt hallitus toimillaan kiihdyttää köyhyyden ja eriarvoisuuden kasvua. Hallitus lisää köyhyyttä ja eriarvoisuutta ajattelematta pidemmän aikavälin seurauksia. Pienituloisten etuuksiin kohdistuvilla leikkauksilla ei saada aikaan pitkäkestoisia kokonaissäästöjä, pikemminkin päinvastoin. Lyhyellä tähtäimellä rajut säästöt leikkaavat myös kotimaista ostovoimaa ja kotimaista kulutusta. Hallitus ei ole ennakoanut eikä arvioinut lainkaan esimerkiksi päätöksensä terveys-, hyvinvointi- ja tulonjakovaikutuksia. Näin on jäänyt arvioimatta myös se, aiheuttavatko nyt tehdyt säästöt kenties kasvavia kustannuksia tulevaisuudessa. Näin todennäköisesti käy. Näin kävi ainakin 1990-luvun laman hoidossa. Myös leikkausten yhteisvaikutusten kasautuminen samoille henkilöille ja väestöryhmille on todella huolestuttava asia, sillä näin ihmisiä ajetaan pitkäkestoiseen köyhyyteen ja pysyvään toimeentulotukiasiakkuuteen.

18.37 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Markkinat ovat saaneet yliotteen, ja hallitus tekee historiallisen voimakasta keskittämisen- ja yksityistämisenpolitiikkaa. Koulutuspaikat keskitetään, junavuorot lopetetaan, posti ja taksit eivät kohta enää kulje, käräjäoikeuksia lopetetaan, poliisilaitoksia suljetaan ja kohta myydään maantiet ja rautatiet eniten tarjoavalle — valtion metsäthän menivät jo. Seuraavaksi yhtiöitetään

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

sosiaali- ja terveydenhuolto ja sen jälkeen varmasti pohjavedet ja hengitysilmakin. (Tapani Tölli: Mihin ne metsät meni?)

Säännöstelynpurkamishalussaan hallitus menee äärimmäisyyksiin ja avaa kilpailulle kaiken. Vapaakauppasopimusta, TTIP:tä, neuvotellaan paraikaa USA:n kanssa. Siinä on aiottu jättää ulkopuolelle julkiset palvelut. Tästä eivät varmasti monikansalliset suuryhtiöt ole olleet mielissään, joten hallitus tottelevaisesti poistaa meiltä kaikki julkiset palvelut ja julkisen omaisuuden. Tällöin ei jää mitään rajoitteita ja poliittista liikkumatilaa ja yhtiöillä on oikeus investoida mihin kohteeseen vain, miten vain, minne vain, milloin vain sekä oikeus nostaa tuottoja ja vaatia korvauksia, jos tuottoja ei tule odotetusti.

Mielestäni valtion on ajettava yhteistä etua, ei pienen taloudellisesti vaikutusvaltaisen piirin etua. Voitosta elävien kauppamiesten etu on aina erilainen ja jopa vastakkainen kuin yleinen etu. He haluavat käyttää valtioita hyväkseen bisnestensä edistämiseksi. Tällaisia ovat ennen kaikkea ylikansalliset yhtiöt ja niitä rahoittavat finanssipiirit. Pääoman kasaaaminen ja valtioiden hyväksi käyttäminen asetetaan ihmisten ja ympäristön elämän edelle, ja tämä on väärin. Ministeri Berner onkin sanonut, että hän perheyrittäjänä ajaa omistamisen etua myös ministerinä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen toimin lähestymme uhkaavasti yövärtijavaltiota, jolla tarkoitetaan yksilönvapautta korostavaa minivaltioajatusta, jossa valtion tehtäväksi katsotaan vain ulkoisen ja sisäisen järjestyksen ylläpitäminen, kaiken muun hoitaisivat markkinat. On kyse sellaisesta poliittisesta linjavalinnasta, jonka lopputuloksena kukin kansalainen joutuisi itse omatoimisesti hankkimaan koulutuksensa, sosiaali- ja terveystalonsa ja muut palvelunsa, koska julkiset palvelut olisivat niukkoja.

Työttömyydessä on ennen kaikkea kyse työpaikkapulasta. Työhalua ihmisillä kyllä on. Työttömyys ei poistu työttömiä kepitämällä ja pakottamalla ja vain markkinatalouden pelisäännöillä, vaan tarvitaan vahvaa valtiota. Nollatuntisopimusten ja ilmaistyön varaan laskettu työllisyyspolitiikka ei ole kestävällä pohjalla. Milloin hallitus alkaa vaatimaan työnantajilta, että työntekijöille on maksettava palkkaa. Hallitus yrittää kovasti puhua, että raha seuraa työtöntä ja raha seuraa potilasta. Minä väitän, että näillä hallituksen toimilla raha pakenee työtöntä ja raha pötkii pakoon potilasta. On nimittäin jääkylmä arvovalinta, että taas aiotaan laittaa maksajiksi kaikkein heikoimmassa asemassa olevat ihmiset.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotukset kohdistuvat pienituloisiin, työttömiin, eläkeläisiin, vammaisiin, opiskelijoihin ja lapsiperheisiin. Heidän taloudellinen ahdinkonsa pahenee usein sairastumisesta. Maksut vievät heitä jopa ulosottokierteeseen. Suomessa on jo ennestään korkeat sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut. Ne ovat kolminkertaistuneet vuodesta 90, eikä niitä pidä nyt missään nimessä nostaa vaan laskea.

Hallituksen esitys sote-ratkaisuksi on pelkkä verorahojen ohjausjärjestelmä yksityisille yrityksille. Siinä ei ole enää ykköstavoitteena kansalaisten terveyserojen kaventaminen, sujuvat palvelu- ja hoitoketjut ja perustuslain edellyttämät tasavertaiset palvelut. Nyt ykköstavoitteena ovat säästöt ja tuottojen jakaminen yrityksille. Kaikki muut tavoitteet alistetaan näille. Sotea ei tule tällaisena peruspalveluiden ja verorahojen isojakona hyväksyä. Sipilän johdolla Suomi on menossa aivan väärään suuntaan. Tarvitaan täyskäännös.

18.42 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kuuntelin tuota äskeistä puheenvuoroa, ja väistämättä tuli mieleen — vähän samalla tavalla, kun kuunteli tätä muutakin tämänpäiväistä kehyskeskustelua — ja minulla on siitä aika selvä näkemys ja usko siihen, että monet tämän päivän puheenvuorot tulevat näyttäytymään parin vuoden kuluttua aika

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

erikoisessa valossa, erikoisessa valossa sen takia, että väistämättä ne toimenpiteet, joita hallitus tässä on nyt viimeisten kuukausien aikana tehnyt ja tulee vielä tulevina kuukausina tekemään, tulevat nostamaan Suomen taloutta selkeään nousuun, ja kaikki ne epäilykset, mitä tänäänkin on epäilty, niin... Noh, niihin voidaan palata tulevien vuosien aikana.

Arvoisa puhemies! Talouden synkkien vaiheitten jälkeen on hyvä huomata, että tietynlaisia käänteitä parempaan suuntaan on jo näkyvissä. Itse uskon hyvin vahvasti siihen, että hallituksen usealla linjalla etenevillä toimenpiteillä päästään siihen tilanteeseen, että työllisyys lähtee nousuun. 72 prosentin työllisyysastetavoite on erittäin kova, mutta minusta se on täysin realistinen. Meidän on tässäkin talossa kaikkien vain tehtävä kaikki mahdollinen tämän tavoitteen toteuttamiseksi.

Joissakin puheenvuoroissa on tänään kysytty, miksi hallitus julkistaa työllisyystoimia vasta nyt. Itse ymmärrän sillä tavalla, että näitten kysymysten esittäjät eivät näe tätä hallituksen kokonaispakettia mutta eivät myös Suomen talouden heikon kehityksen taustalla vaikuttavia tekijöitä. Me emme nimittäin selviä vain kotimaista kysyntää tukemalla vaan me tarvitsemme ratkaisuja myös tämän maan rakenteellisiin ongelmiin.

Hallituksen linja edetä kolmea tietä, kolmea isoa tietä, on minusta erittäin viisas:

Eli joudutaan tekemään ja on jouduttu tekemään valitettavasti säästöpäätöksiä, hintalap-
pu 4 miljardia euroa — ikäviä mutta välttämättömiä.

Toinen tie on tehdä isoja rakenteellisia muutoksia, joista tunnetuimmat tietysti ovat tämä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja aluehallinnon uudistus. Nämä molemmat etenevät tällä hetkellä. Toisaalta tarvitaan myös muun muassa työelämän rakenteellisia uudistuksia, niissä myös edetään.

Mutta työllisyyden näkökulmasta iso kokonaisuus on tietysti sitten tämä hallituksen kolmas linja, eli haetaan kasvun elementtejä, joista tärkein tietysti on yhteiskuntasopimus. Se edesauttaa ennen kaikkea viennin kilpailukykyä, ja on todella toivottavaa, että yhteiskuntasopimuksen linjaukset myös menevät työehtosopimuksiin sisään. Toinen kasvuelementti on normien purku. Niillä edesautetaan yhteiskunnan toimivuutta ja yrittäjyyden toimintaedellytyksiä. Kolmas kasvuelementti: tarvitaan työllisyyttä ja yrittäjyyttä helpottavia toimia. Niitähän hallitus nyt viime viikolla julkisti, ja kuten tänään pääministeri myös totesi, lisää on vielä tulossa. Eli työllisyys- ja yrittäjyyspaketilla haetaan muun muassa kannustinloukkuja pois, kannustinloukkuja puretaan, työn vastaanottamista helpotetaan, työttömyysetuuksia voidaan käyttää yrityksen perustamiseen, käytetään verotuksen keinoja ja niin edelleen ja niin edelleen. Neljäs kasvuelementti: hallituksen mittavat infrainvestoinnit. Ne ovat todella jyrkeviä. Väylien korjausvelkaa hoidetaan yli miljardilla eurolla, ja sen lisäksi kehyspäätöksiin kohdennettiin kahdeksan isoa uusinvestointia. Pohjoista näissä uusinvestoinneissa edesauttavat Viitostie ja Nelostien korjaaminen Oulu—Kemi-välillä. Sen lisäksi kärkihankkeisiin kohdennetaan reilun miljardin verran, tulee erillistä innovaatiopakettia ja niin edelleen.

Minusta on täysin väistämätöntä, että nämä kolme isoa linjaa tulevat nostamaan Suomen taloutta ylöspäin.

Viljelijöitten osalta: Viljelijät ja maatalous varmasti odottivat myös, että kehyspaketissa tulee jotain merkittävää helpotusta maatalouden todella syvään ahdinkoon. Kehyspaketissa merkittäviä ratkaisuja tähän ei tullut, hiukan tukea lisää. Mutta oleellistahan tässä nyt on se, että maatalouteen pitää löytää toimenpiteitä, joita voidaan käyttää mahdollisimman nopeasti. Ja sen takia on syytä odottaa, että nyt valtion seuraavassa lisätalousarviossa näitä toimenpiteitä tulee.

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

Myös kuntatalous on osa julkista sektoria. Hallituksen politiikka viime kaudesta on tässä (Puhemies koputtaa) monella tavalla muuttunut. Puhemies, totean vain lyhyesti sen, että tällä kaudella nyt on päästy siihen tilanteeseen, että kuntien rahoitusasema ei heikkene, ja siinä mielessä tässä on tapahtunut ihan oleellinen muutos viime kauteen. Ja tämä tie on, totta kai, oikea.

18.49 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Täällä on tänään käyty monipolvinen ja laaja keskustelu tärkeästä asiasta, valtiontalouden ja koko julkisen talouden kehyksistä. Ennen tämän päivän keskusteluita varsinkin — ja täälläkin — hyvin laajan huomion sai väittely siitä, ollaanko nyt leikattu lisää kaikista köyhimpien etuisuuksista vai eikö olla. Ja minua ainakin häiritsivät väitteet siitä, että kyllä tässä nyt, kun tehdään tämä vajaan prosenttiyksikön euromääräinen leikkaus tiettyihin etuuksiin, se on uutta leikkausta. Näin ei kuitenkaan ole. Jos ajatellaan tilannetta, jossa etuudet oli aiemmin päätetty jättää ja inflaatio olisi juossut sillä tasolla kuin vuosi sitten luultiin, niin aivan yhtä paljon silloin, siinä suunnitellussa tilanteessa, etuuden saaja olisi menettänyt sitä ostovoimaa, mitä sillä etuudella on, kuin nyt, kun toteutunut inflaatio onkin käytännössä nollassa — jopa hieman negatiivisena — ja sitten vastaavasti sitä etuutta leikataan. Toisinpäin sanoen, kun tässä hyvin arvostettavatkin tahot ennen kehysriihä aprikoivat, että tämä tarve tehdä lisä säästöjä indeksitarkistusten jäätyä ikään kuin inflaation nollautumisen takia vähävoimaisiksi olisi filosofinen kysymys, niin kyllä se on ihan reaalinen kysymys: Jos meillä muu bruttokansantuote nimellisesti kasvaisi positiivisen inflaation oloissa ja tietyt tulonsiirrot olisivat euromääräisesti vakioituja eli jäädytettyjä, niin silloin valtion rahoitusasema paranee näiden tulonsiirtojen osalta. Jos taas inflaatio onkin nolla eli se bruttokansantuote, josta tämä maa julkisen toimintansa rahoittaa, ei kasvakaan nimellisesti sitä määrää, mikä on ennakoitu, niin kyllä se vain niin on, että pitkässä juoksussa selkeästi velkaantuminen on suurempaa, siis jos inflaatio on ollut nolla ja indeksit ovat jäissä, kuin että inflaatio olisi ollut prosentin ja indeksit ovat jäissä, jolloin ihan reaalinen tarve sille lisäleikkaukselle oli. Toisaalta se ostovoiman leikkaus, joka vuosi sitten päätettiin, toteutui näissä etuuksissa ihan samansuuruisena ostovoiman leikkauksena kuin alun perin mietittiinkin.

Toinen ihan aiheellinen kysymys — täällä tänäänkin ja muutenkin tietysti tässä koko hallituskauden aikana — on ollut se, leikkaammeko järkyttävän paljon koulutuksesta vai emme. No tänään minun mielestäni myönteinen asia on ollut se, että olemme voineet yhdessäkin todeta sen, että nyt tässä kehyspäätöksessä ei uusia päätöksiä lisäleikkauksista koulutukseen tehdä, mikä on merkittävä valinta, kun samaan aikaan kuitenkin noin 400 miljoonan euron edestä lisäsopeutus päätöksiä jouduttiin tekemään. Koulutusleikkaukset ovat toki vaikea kysymys. Meidän pitää pystyä panostamaan osaamiseen näinä vaikeina vuosina, mutta suhteellisuudentaju tässäkin toki välillä olisi paikallaan. Jos meillä nyt kokonaissatsaus korkeakouluihin ja tutkimukseen on ollut hallituskauden alussa vuositasolla noin 3,2 miljardia ja hallituskauden lopussa sen on tarkoitus olla kokonaisuudessaan noin 3,1 miljardia euroa vuodessa, niin puhutaan kuitenkin semmoisesta 2—3 prosentin leikkauksesta tähän kokonaistasoon. Se on hankala suunta, mutta ei kai kukaan voi väittää, että se olisi katastrofi noin historiallisesti katsottuna.

No, täällä on paljon puhuttu sitten työpaketista ja siitä, että millä saadaan Suomeen lisää työtä, työllisyysastetta ylöspäin. On tärkeää ehkä huomata se, että työttömyys on sinänsä vahvasti virtasuure: meillä viime vuonna alkoi noin 700 000 uutta työttömyysjaksoa, joista onneksi 96 prosenttia myös päättyi viime vuoden aikana. Ja ihan keskeinen kysymys on

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

se, että meillä itse asiassa niitä alkaneita työttömyyksiä oli onneksi vähemmän kuin toissa vuonna, ja alle kolmen kuukauden kohdallakin niitä, jotka eivät olleet löytäneet uutta työpaikkaa, oli vähemmän kuin toissa vuonna olisi ollut. Mutta ongelma on ollut se, että sitten nämä pidemmät jaksot ovat pidentyneet jatkuvasti. Jos vaikka yhdellä päivällä saamme lyhenemään työttömyysjaksoa, niin se laskisi 2 700 hengellä sitä työttömien määrää ja säästäisi jo parikymmentä miljoonaa yksistään, yksikin päivä. Ja tämän takia kaikki sellaiset teot, joilla me mataloitamme kynnystä, helpotamme palkkatuelle, starttirahalle lähtemistä ja myöskin teemme aina kannattavaksi sen, että ihminen valitsee työpaikan, jos hänelle sitä tarjotaan, ovat aivan oleellisia siinä, että ei ajaudu sinne pitkäaikaistyöttömyyden syövereihin, joista on hankala koskaan nousta ylös.

Tuolta menopuolelta haluan yhden asian vielä tuoda esiin eli sen, että erityisen tärkeitä päätöksiä olivat minun mielestäni pääkaupunkiseudun Jokeri-pikaratikkaan tehdyt infra-panostukset ja myöskin Tampereen pikaratikka. Nämä sekä luovat kestävästä liikkumisesta että avaavat pullonkauloja asuntotuotannossa, joka on itse asiassa yksi meidän pahimpia haasteitamme, joita me emme ole pystyneet ratkaisemaan kunnolla tässä yhteiskunnassa.

18.55 Tapani Tölli kesk: Arvoisa puhemies! Kun käsiteltävänä on kehys vuosille 2017—2020, on syytä huomata se, että se, mitä nyt teemme ja miten toimimme, vaikuttaa tulevaisuuteen. Samoin on tietysti syytä muistaa, että se, mitä olemme tehneet menneinä vuosina, vaikuttaa tähän päivään ja myöskin tulevaisuuteen.

On ollut hyvä todeta se, että perustavoitteista — työllisyydestä, talouskasvun välttämättömyydestä, uusien toimialojen elpymisestä ja syntymisestä, viennin kasvusta — olemme hyvin yksimielisiä. Ne kaikki vaikuttavat siihen, että meille syntyy lisää työpaikkoja. Suomi on erittäin vientiriippuvainen maa, ja siksi meidän täytyy toimia niin, että meidän viennimme kääntyy uudelleen kasvuun.

No, tänään on väitelty siitä, millä keinoilla talous saadaan kasvuun. On ollut vähän hämmentävää seurata opposition kannanottoja siitä, millä tavalla tämä kasvu käynnistyisi tai vauhdittuisi. SDP on esitellyt jo kuuluisaksi tulleen vaihtoehtobudjettinsa tai näkökulmia siihen. Vaihtoehtobudjetti tehtiin alkusyksystä, olen siihen koettanut perusteellisesti perehtyä. On kuitenkin todettava se, että se tehtiin siinä tilanteessa, kun edellinen hallitus oli muutama kuukausi aiemmin lopettanut työnsä, ja edellisen hallituksen valtiovarainministeripuolue oli SDP. Sinä aikana tuli 100 000 uutta työtöntä. En halua syyllistää, mutta että tässä muutaman viikon aikana olisivat valot syttyneet ja olisi keksitty joku aivan uusi toimenpide, jota ei hallituksessa ollessa sitten toteutettu — kyllä tilanne on vähän niin, että pitäisi uskoa itsekin siihen, mistä puhuu.

On erittäin tärkeä asia se, mistä ovat oppositionkin edustajat puhuneet, että meillä pitää olla yhteenkuuluvuuden henkeä ja yhteishenkeä siihen, että me saamme nämä talouskasvutavoitteet toteutettua. Mutta talouskasvu ei synny retoriikalla vaan konkreettisilla toiminnoilla, ja tässä tarvitaan kaikkien panosta.

Mielenkiintoista on sitä, mitä me nyt puhumme, niin kuin edustaja Korhonen tuossa äsken totesi, seurata sitten myöhemmin. Syksyllä 2014 Antti Rinne totesi näin: "Tämän maan johdon — meidän kaikkien — täytyy luoda ympärillemme tulevaisuudenuskoa. Ymmärrän, että oppositio tulee omissa puheenvuoroissaan kertomaan, että se on mahdollisesti joistakin asioista eri mieltä hallituksen kanssa. Se on ihan okei. Sen sijaan se ei ole, että vain voivottelee ja maalaillee synkkiä kuvia ongelmistamme. Toivon, että ongelmista jau-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

hamisen sijaan keskitytään ratkaisemaan niitä." Olen hyvin samaa mieltä. Näin meidän täytyy toimia, jotta saamme yhteisesti, yhteisillä ponnistuksilla, talouden elpymään.

On erittäin vahingollista se, jos meistä osa jää tavallaan katsomosta katsomaan, että saapa nähdä, mitä tässä käy. Me jokainen voimme — emme vain eduskunnassa vaan niillä paikoilla ja niissä tilanteissa, missä toimimme — edesauttaa sitä, että talous kääntyy kasvuun. Se on kiinni myös monista pienistä tekijöistä, mutta ennen kaikkea tähän vaikuttaa se, syntykö meillä luottamus siihen, että Suomessa kannattaa yrittää, tehdä töitä ja ponnistella yhteisesti. Tällaista työtä nyt tarvittaisiin. Meillä menee hyvä ruuti aivan hukkaan, kun me kiistelemme siitä, onko väärin sammutettu.

Arvoisa puhemies! Hallitus on mielestäni asioiden valmistelussa tehnyt aivan oikein, kun on ottanut julkiseen keskusteluun erilaisia asioita siinä vaiheessa, kun ne eivät ole vielä valmiita esityksiä, jotta niihin tulee mahdollisimman monipuolinen näkökulma ja jotta lopputarkistuksi saadaan hyviä ja kestäviä toimia.

19.00 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää kehitysyhteistyöhön 25 miljoonan suuruisia lisäleikkauksia verrattuna edelliseen kehukseen. Uudet leikkaukset tulevat siis aiemmin päätettyjen 43 prosentin kehitysyhteistyöleikkausten päälle. Lisäleikkaukset toimeenpannaan vuodesta 2018 alkaen, ja ne ovat kumulatiivisesti 75 miljoonaa euroa hallituskaudella.

Päätös leikata kaikkein köyhimmillä on lyhytnäköinen, varsinkin kun maailmaa nyt koettelevat ennennäkemättömät pakolais- ja ympäristökriisit. Lisäsäästöt ovat pieni pisara valtiontaloudessa mutta kurittavat jo ennestään lähes puoleen leikattua kehitysyhteistyötä. Lisäleikkauksen myötä kehitysyhteistyön määrärahat ovat jäämässä tällä kehyskaudella keskimäärin 0,39 prosenttiin bruttokansantulosta. Suomi on jo kaukana pohjoismaisesta viiteryhmästä ja julkilausutusta 0,7 prosentin tavoitteesta. On kornia, että kehityspoliittisessa selonteossa todetaan, että pidetään kiinni 0,7 prosentin tavoitteesta, ja toisaalta leikataan hurjasti. Herää kysymys, kuinka kehityspoliittisen selonteon sinänsä tärkeitä ja hyviä tavoitteita aiotaan panna toimeen, jos kehitysyhteistyöstä edelleen leikataan.

Viime syksyn historiallisen suuret leikkaukset pantiin toimeen muutaman kuukauden siirtymäajalla yhdellä kertaa ja täysimääräisesti. Eniten leikattiin YK-järjestöiltä sekä kansalaisyhteiskunnan tekemästä kehitysyhteistyöstä. Yksityisen sektorin tukeen ohjattiin suuri korotus ja rahoitusyhtiö Finnfundin tukea nostettiin erittäin paljon. Finnfund tekee osaltaan tärkeää työtä, mutta se ei voi ikinä täysin korvata järjestöjen tekemää ja kahdenvälistä kehitysyhteistyötä.

Uudessa, muuttuneessa tilanteessa on äärimmäisen tärkeää seurata ja varmistaa, että yrittäjäyhteistyönä tehtävät hankkeet ja käytetyt rahat noudattavat Suomen kehityspoliittikan painopisteitä, ihmisoikeusperusteisuuden periaatetta ja rahankäytön läpinäkyvyyttä ja avoimuutta. Toivottavasti kehysriihessä päätettyjä lisäleikkauksia ei enää kohdenneta ainaaan järjestöjen tekemään kehitysyhteistyöhön.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin myös Tekes-leikkaukset, joista on päätetty jo aikaisemmin ja joiden vaikutukset alkavat jo näkyä. Tekesiltä on päätetty leikata noin 30 prosenttia sen rahoituksesta, ja olen erittäin huolissani leikkausten vaikutuksista yrityksiin ja yliopistoihin ja sitä kautta Suomen kilpailukykyyn ja talouteen. Yksi Tekes-euro generoi monta yksityistä euroa tutkimukseen ja tuotekehitykseen, joten leikkausten tosiasialliset vaikutukset ovat vielä suuremmat. Uusia innovaatioita jää syntymättä, uusia vientituotteita kehittämättä, uusia työpaikkoja luomatta. Tekes-leikkausten seurauksena jopa tu-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

hansittain tutkimus- ja tuotekehityshenkilöstöä laitetaan kilometritehtaalle, ja tämä on osaamisperusteisessa taloudessa kestäväntöntä. Nyt on käymässä selväksi, että yliopistoissa Tekes-leikkaukset aiheuttavat valtavasti hallaa. Esimerkiksi tekniikkapainotteisen Oulun yliopiston tuloista lähes 10 prosenttia muodostuu Tekes-hankkeista. Tekes-leikkaukset ovat siis suoraan myös yliopistoleikkauksia. Pyydän hallituspuolueita vielä miettimään, onko Tekesiltä leikkaaminen järkevää kansantaloutemme kannalta. Pelkona on, että yliopiston ja tutkimusekosysteemin leikkaukset haittaavat merkittävästi orastavaa kasvua esimerkiksi Oulun seudulla, jonka talouden kivijalka ict-ala perustuu pitkälti korkeaan koulutukseen ja tutkimukseen.

Lopuksi on pakko ihmetellä hallituksen yhtiöittämisintoa. Hallitus yhtiöittää metsäliiketoiminnan, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä liikenneväylät. Julkisen omaisuuden yhtiöittäminen on askel kauemmas kansanvaltaisesta hallinnasta ja avoimuudesta. Kerran yhtiöitetty on myös helpompi yksityistää. Yhtiöittäminen myös monimutkaistaa ja pirstoo julkisia palveluita ja julkista omistusta ja niiden hallintaa. On myös melko surullista ja naiivia, jos hallituksen piirissä todella ajatellaan, että julkisen talouden ongelmat ratkeavat yhtiöittämällä kaikki mahdollinen. Tosiasia kuitenkin on, että työllisyys on tärkein avain julkisen talouden tasapainoon ja työllisyyttä ei yhtiöittämisillä ratkaista. Sosiaali- ja terveyspalveluiden yhtiöittäminen saattaa johtaa jopa kustannusten paisumiseen ja julkisen talouden tasapainon vaarantumiseen. Sote-uudistusta tarvitaan, mutta yhtiöittäminen vie kauemmas alkuperäisestä tavoitteesta lisätä integraatiota ja vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja siten saavuttaa myös kustannustehokkuutta. On surullista, että ideologinen yhtiöittämisintotoimi naamioidaan EU-pakon kaapuun. Tosiasia kuitenkin on, että EU ei pakota Suomea yhtiöittämään Metsähallitusta eikä sosiaali- ja terveyspalveluita eikä liikenneväyliä.

Lopuksi kiitän hallitusta. Haluan kiittää pari viikkoa sitten tulleesta päätöksestä rahoittaa valtatie 4:n Oulu—Kemi-välin parantaminen. Tätä on odotettu Oulun seudulla vuosia. Hanke on tärkeä kaupunkiseudun liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden kannalta sekä elinkeinoelämän kuljetusten kannalta. Eli tästä kiitokset koko Oulun seudun puolesta.

19.06 Pirkko Mattila ps: Arvoisa rouva puhemies! Julkinen talous, eli kuntien ja valtion talous, turvaa meille tärkeitä asioita. Meillä julkinen sektori on perinteisesti vahva pohjoismaisen hyvinvointimallin mukaisesti, ja sillä on saatu hyvää aikaan. Olen siitä ylpeä, olen ylpeä suomalaisesta koulutuksesta, terveydenhuollosta, sosiaaliturvasta. Nämä vahvistavat oikeusvaltion periaatteita ja luovat osaltaan myös houkuttelevuutta innovaatioihin ja yrityksiin. Tarvitsemme taloudellemme kasvua rahoittaaksemme hyvät, korkealuokkaiset palvelumme. Julkisen talouden rahoitusasemaa on vahvistettava. Tällä hetkellä taloudessa ei mene kovinkaan hyvin, euroalue on edelleen taantumassa. Velaksi eläminenkin loputtomiin ei ole hyvää taloudenhoitoa. Se on kuultu investoijienkin taholta.

Vientialojen edellytyksiä on edelleen vahvistettava, ja vaikka tällä hetkellä voidaan todeta investointien kääntyneen kasvuun, ei löysätä saa. Saadun selonteon mukaan kokonaistuottavuus on kehittynyt vaatimattomasti, ja rahoitusasemamme paranee vain talouden kasvulla, muutoin meillä on kivulias säästöjen tie edessä.

Ryhmäpuheessamme nousi esille yrittäjän aseman parantaminen talouden vauhdittajana. Ensi vuonna siis pienten yritysten on mahdollista siirtyä maksuperusteiseen arvonlisäverojen tilitykseen. Osakeyhtiöiden tappioiden vähentämisoikeutta laajennetaan ja sukupolvenvaihdoksia helpotetaan. Toivon, että tämä lisää yrittäjyyttä, erityisesti biotalouden

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

alalla, joka on hallituksen kärkihanke. Juurikin kerrottiin uutisissa, kuinka 9.-luokkalainen nuori pyörittää omaa yritystään, myy polttopuita. Uskon, että Suomi on kykenevä fiksiin ratkaisuihin.

Hallituksen kärkihankkeista haluan nostaa esille myös sinisen biotalouden mahdollisuudet luoda kotimaisia työpaikkoja ja parantaa elintarvikekauppasetta maassamme. Biotaloutta on myös meidän maataloutemme, jonka tilanne on vaikea, hyvin vaikea. On hallituksen haastava tehtävä huolehtia tässäkin geopolitiisessa tilanteessa elintarviketuotantomme jatkuvuudesta. Olisi todella vaarallista päästää puhdas tuotantomme karkaamaan maan rajojen ulkopuolelle.

Kehyskaudella aloitetaan myös Kansallinen metsästrategia 2025:n toimeenpano. Suomella on pohjoisen havumetsävyöhykkeen maana paljon osaamista ja mahdollisuuksia käyttää metsiä monipuolisesti ja samalla kestäväällä tavalla. Kansallista metsäpolitiikkaa ei pidä päästää Brysseliin päätettäväksi.

Kuntatalous on haasteellisessa tilanteessa. Toimintamenoja kohtaan on kasvupaineita. On investointipaineita, mutta investoinnit ovat välttämättömiä myös palvelujen turvaamiseksi. Mutta näitäkin investointeja tehdään velalla. Jos euroalueen korko nousee vaikka prosentinkin, se merkitsee miljoonien velanhoidokustannusten nousua. Olemmeko velkaloukussa, kun olemme mukana EU:n vakaus- ja kasvusopimuksessa eikä kuitenkaan lainanotto helpota investointien kautta kansantalouttamme? Mutta julkisella sektorilla kunnissa osataan ja on osattu tehdä päätöksiä ja toimintojen sopeuttamista. Suomen kunnat ovat osaavia. Siellä myös tuotetaan tärkeitä palveluita ja pannaan tietysti myöskin näitä kipeitä leikkauksia täytäntöön. Toivon niiltä osin voimia ja jaksamista kuntakentälle.

Sitten sisäisestä turvallisuudesta. Täällä nousi jo esille edustaja Räsänen puheenvuorossa, että on syytä olla huolissaan. Tilanne on nyt se, että hallitus on lisännyt kehyksiin määrärahoja poliisille, Rajavartiolaitokselle ja suojelupoliisille, mutta se ei poista sitä tosiasiaa, että hyvin monta hallituskautta — on vain rehellisesti sanottava — siellä on ollut se kummallinen kiikkulauta, että kehykset ovat olleet laskevat. Sitten lisäbudjetilla on helpotettu tilannetta, mutta sitä pysyvää tasoa ei ole näillä monien hallitusten budjeteilla kuitenkaan saatu aikaan. On erittäin tärkeää, että tästä asiasta edelleen täällä salissa keskustellaan, ja sisäisen turvallisuuden selonteko on piakkoinakin saapumassa myöskin tämän eduskunnan käsiteltäväksi.

19.11 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Stubb avauspuheenvuorossaan totesi, että sisäiseen turvallisuuteen tehdään satsauksia paitsi vankilaverkon myös suojelupoliisin ja poliisin määrärahaa korottamalla. Myös edustaja Mattila viittasi tähän sisäisen turvallisuuden keskusteluun, ja ajattelen, että tästä on kyllä jäänyt hiukan virheellinen käsitys, että hallitus olisi tekemässä nyt korotusta poliisin määrärahoihin. Tasokorotusta nykytasoon verrattuna ei ole tulossa, vaan kyse on siitä, että tuota kehyksissä olevaa säästövelvoitetta tuon 10 miljoonan euron edestä vähennetään ja nykytasoon verrattuna edelleen vuonna 2019 poliisin määrärahoihin on tulossa 40 miljoonan euron leikkaus tämänkin päätöksen jälkeen. Samoin Rajavartiolaitokselle on tulossa 20 miljoonan euron leikkaus. Tämä tarkoittaa käytännössä kyllä valtavaa henkilötyövuosivähenemää, siis useiden satojen poliisimiesten määrän vähenemää.

Mielestäni tämä on kyllä syytä ottaa vakavasti, kun valiokunta käsittelee tätä julkisen talouden suunnitelmaa, samoin sitten, kun tämä sisäisen turvallisuuden selonteko tulee tänne eduskuntaan käsiteltäväksi. Reilu vuosi sitten ennen vaaleja eduskuntapuolueet yksi-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

mielisesti päättivät sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon parlamentaarisessa työryhmässä, että tuo sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon taso on säilytettävä nykyisellään, mikä tarkoittaa kyllä tarvetta huomattaviin määrärahakorotuksiin.

19.13 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallitus päätti kehysriihessä antaa rahoitusta muun muassa useille valtakunnallisesti merkittävälle liikenne- ja infrahankkeille. Monet näistä hankkeista parantavat suomalaisen vientiteollisuuden kilpailuedellytyksiä merkittävästi. Esimerkiksi Lahden eteläinen ohitustie ja junayhteyksien kehittäminen nopeuttavat tavarankuljetusta ja ihmisten liikkumista. Paikalliset asukkaat odottivat Lahden ohitustien rakentamista lähes puoli vuosisataa, ja nyt se lopulta heidän ilokseen toteutui. Tampereen alueen asukkaiden liikkuminen olisi tosin voitu hoitaa kustannustehokkaasti kotimaassa valmistetuilla sähköbusseilla. Nythän Tampereen raitiotielle päätettiin antaa 71 miljoonaa euroa valtion rahoitusta.

Kehysriihessä tehdyt päätökset eivät olleet kaikilta osin helppoja. Monen pienituloisille suunnattuun etuuteen kohdistuvan leikkauksen lisäksi kehysriihen varjopuolena on mainittava polttoaineveroon tehtävä korotus, joka korvaa EU:n kieltämän makeisveron jättämän budjettiaukon. Eduskunnan liikkumavara ei aina ole järin suuri, koska EU-lainsäädäntö ja sieltä juontuvat erilaiset normit vaikuttavat vahvasti kansalliseen lainsäädäntöömme. Jatkossa liikkumisen veroja ja muita kustannuksia ei ole Suomen kaltaisessa harvaan asutussa ja pitkien etäisyyksien maassa kuitenkaan enää varaa korottaa.

Arvoisa puhemies! Sote-uudistuksessa on päästy tässä kuussa merkittävästi eteenpäin. Uudistuksien yhteydessä toteutettava valinnanvapauden laajentaminen on askel kohti toimivampaa ja tehokkaampaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä. Nythän julkisen, yksityisen ja työterveyshuollon palvelut ovat olleet pitkälti päällekkäisiä toimintoja. Valinnanvapautta laajennettaessa on tietenkin pidettävä huolta siitä, että palveluntuottajien kesken syntyy aitoa kilpailua ja että pienetkin yritykset pystyvät osallistumaan markkinoille. Hallituksen linjauksen mukaisesti sote-palveluita varten luodaan valinnanvapauslainsäädäntö. Tämä mahdollistaa sen, että käyttäjä valitsee pääsääntöisesti itse palveluntuottajan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä. Valinnanvapaus edistää merkittävästi kilpailullisuutta sote-palveluiden tuotannossa.

Kotikaupungissani Ylöjärvellä on ollut hyviä kokemuksia muun muassa palvelusetelin käyttöön otosta. Erikoissairaanhoidon palvelusetelin käyttäjä on saanut valita viiden yksityisen palveluntuottajan välillä siten, että palvelun saa kaupungin määrittämistä yksityisistä toimipisteistä halvimmillaan samalla hinnalla kuin vastaavan palvelun saisi Pirkanmaan sairaanhoitopiiristä. Yli menevä hinta on jäänyt potilaan itse maksettavaksi. Kuulemani mukaan asiakkaat ovat olleet tähän järjestelyyn tyytyväisiä ja hoitojonotkin ovat samalla lyhentyneet.

Arvoisa puhemies! Maakuntalakiin ja sote-järjestämislakiin otetaan säännökset, jotka turvaavat sen, että julkisen tuotannon rinnalla on käytettävissä nykyistä enemmän yksityisen ja kolmannen sektorin tuotantoa. Ne mahdollistavat todelliset edellytykset aidolle monituottajamallille ja valinnanvapaudelle ympäri Suomen. Perustana useiden tuottajien toiminnalle ovat kilpailuneutraliteettia koskevat säännökset, jotka varmistavat markkinaehtoisessa toiminnassa julkisen ja yksityisen toiminnan tasapuoliset toimintaedellytykset. Yksityistä ja julkista sote-tuotantoa koskevat mahdollisimman yhtenäiset periaatteet. Maakunnilla on myös velvoite vertailla oman tuotantonsa vaikuttavuutta, kustannustehokkuutta ja laatua yksityisen ja kolmannen sektorin tuotantoon sekä muiden maakuntien tuo-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

tantoon. Samalla maakuntia kannustetaan sote-palvelutuotannon monipuolistamiseen. Maakunnan tehtäväksi tulee lisäksi huolehtia siitä, että yksityinen ja kolmas sektori vastaavat tietystä vähimmäismäärästä sote-palvelutuotantoa. Nämä velvoitteet auttavat osaltaan kohti toivottuja säästöjä ja tehokkuutta sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.

Arvoisa puhemies! Kuten tiedetään, ovat nämä säästöt erittäin tärkeitä julkisen taloutemme kestokyvyn kannalta.

19.18 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Kyllä yksi hallituksen politiikan punaisista langoista näyttää olevan tämä laaja into yhtiöittää julkisia palveluita ja julkisia toimintoja demokratian ja nykyisen avoimen järjestelmän ulottumattomiin. Hallitus on linjannut ja päättänyt täällä eduskunnassa hallituspuolueiden voimin siitä, että Metsähallitus on yhtiöitetty eli iso osa Suomen metsistä on siirretty yhtiöön. Nyt hallitus on linjannut, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on tarkoitus tuottaa tulevaisuudessa yhtiöissä, lukuun ottamatta ehkä sitä aivan ylintä erikoissairaanhoidon tasoa — puhutaan yliopistotasoisesta sairaanhoidosta — eli muuten on tarkoitus siirtää kaikki palvelutuotanto yhtiöihin, niin julkisiin yhtiöihin kuin sitten yksityisten yhtiöiden ja firmojen tuottamaksi. Hallitus on samalla myös linjannut sen, että se haluaa, että yhä isompi osa näistä julkisista palveluista tuotetaan nimenomaan yksityisin voimin.

Nyt olemme kuulleet, että hallitus haluaa yhtiöittää myös Suomen väylät, Suomen tiet, eli siirtää ison osan kansallisuusomaisuudesta yhtiöön, mikä tarkoittaa sitä, että me emme esimerkiksi tulevaisuudessa täällä eduskunnassa enää samalla tavalla keskustelisi Suomen väylien kehittämisestä, Suomen väyliin tehtävistä investoinneista, vaan nämä päätökset tehtäisiin sitten yhtiöissä.

Tämä yhtiöittäminen ei ole suinkaan synonyymi yksityistämiselle, mutta näiden asioiden välillä on selvä kytkös. Esimerkiksi pääministeri Sipilä on väläyttänyt sitä, että hallitus haluaa rahoittaa näitä kärkihankkeitaan myymällä yhteistä omaisuutta, julkisia omistuksia omistamistaan yhtiöistä, ja kyllä ainakin itse näen suurena riskinä myös sen, että kun tulevaisuudessa meillä on niin Suomen metsät, Suomen väylät kuin sitten tämä julkinen sosiaali- ja terveystoimi yhtiöissä, niin tämä johtaa yksityistämiseen eli näitä siirretään yksityisiin taskuihin.

19.20 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Kestävyyssvaje tarkoittaa sitä, että menoja on enemmän kuin tuloja. Valtio saa tuloja verojen kautta, mikä onkin paras keino tuloerojen kaventamiseksi. Verot voi jakaa kolmeen osaan veropohjan perusteella: niitä ovat työhön kohdistuvat verot, kulutukseen kohdistuvat verot ja pääomiin kohdistuvat verot.

Tilastokeskuksen tutkija Olli Savelan mukaan Suomessa kulutukseen ja työhön kohdistuvien verojen osuus kaikista veroista ja pakollisista maksuista on suurempi kuin EU-maissa keskimäärin. Työhön kohdistuvat verot ovat Suomessa 53,2 prosenttia, EU-maissa keskimäärin 51 prosenttia. Kulutusverojen osuus on Suomessa 32,4 prosenttia, EU-maissa 28,5 prosenttia.

Pääomaan kohdistuvien verojen osuus on Suomessa sen sijaan tuntuvasti kevyempi eli 14,3 prosenttia, kun taas EU-maiden keskiarvo on 20,8 prosenttia. Suomen verotus on siis kokonaista 6,5 prosenttiyksikköä EU:n keskiarvoa kevyempi. Euroissa laskettuna ero on 5,5 miljardia euroa. EU:n keskimääräiseen pääomaverorasitukseen nähden Suomella olisi siis varaa verottaa pääomaa ja sen tuottoja 5,5 miljardilla eurolla enemmän vuosittain. Sillä summalla voitaisiin jo helpottaa pieni- ja keskituloisten verotusta, vähentää ylisuurta kulu-

Punkt i protokollet PR 39/2016 rd

tusverotusta ja jättää muutama miljardi euroa kattamaan kestävyysvajetta ja muitakin verotusvajeita.

Juha Sipilän porvarihallitus on valinnut väärän tien, se haluaa entisestään kurjistaa pienituloisten opiskelijoiden, eläkkeensaajien, lapsiperheiden, työttömien, vammaisten ja sairaiden elämää. Oikeistohallitus on nimensä mukaisesti aito oikeistohallitus, joka pitää pääoman omistajien puolta, vaikka retoriikassaan anelee heitä osallistumaan talkoisiin. Todellinen ja hyvin pikaisesti tarvittava rakenneuudistus on verotuksen rakenteen uudistaminen. Pääoma on Suomessa verotuksen vapaamatkustaja, eikä ongelma poistu, ennen kuin lähennymme tältä osin EU:n keskitasoa, siis ainoastaan keskiarvoa, ei tarvitse mennä sinne huipulle. Kokonaisveroasteen ei tarvitse edes nousta. Kulutuksen ja työn verojen helpottaminen vapauttaisivat ostovoimaa, ja uudistus siirtäisi verorasitusta sinne, missä on maksuvoimaa.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till finansutskottet, som de övriga utskotten kan lämna utlåtande till senast 13.5.2016.